Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 141

Ljubljana, sreda 21. junija 1939

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7 Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180. Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Britanska ofenziva na Pacifiku

Nekako 35 let je, odkar se je na Daljnem vzhodu začela ena najvažnejših vojn vse svetovne zgodovine. Bila je to vojna med Japonsko in Rusijo, ki se je vnela ob mejah Koreje in okrog Port Arturja, takratne ruske vojne luke ob Rumenem morju. Zaključila se je z zmago Japonske, ki se je s tem uvrstila med velike sile ter se odtlej s sistematičnim prizadevanjem bližala svojemu cilju: postati gospodujoča sila Daljnega vzhoda ter voditelj rumene rase. Poraz je Rusijo odrinil od Rumenega morja, uničil rusko vojno mornarico ter imel s tem za posledico, da je postala ta ogromna država vnovič le kontinentalna sila.

Takrat je bila Velika Britanija japonska zaveznica in ruski poraz se je zgodil povsem po željah Londona. Stoletni tekmec Anglije je bil silil že daleč na morje proti jugu in se je zdel Londonu zelo nevaren. Toda dočim ga je bilo treba v krimski vojni prijeti tudi z lastnimi silami in je leta 1878 le malo manjkalo, da bi bilo potrebno nekaj podobnega, se je pred okroglo 35 leti v vzhodni Aziji posrečilo, da ga je Velika Britanija porazila s tujimi silami, z japonskimi žrtvami.

Nekoliko paradoksno se danes čuje obujanje teh spominov Saj je sedaj Velika Britanija tista, ki se zoper njo obrača japonska blokada v Tiencinu najbolj brutalno in ki je daleč preko tega v nevarnosti, da bodo odstranjeni njeni privilegiji ter njene politične in gospodarske pozicije na Kitajskem. Paradoks je še bolj podčrtan z dejstvom, da se je začel usodni konflikt v Tiencinu prav v času, ko se vršijo odločilna pogajanja v Moskvi, pogajanja za zvezo, ki more za Anglijo pomeniti mnogo več nego vse drugo, kar je bila aranžirala zadnji čas.

Situacija je tedaj temeljito spremenjena v vsem svetu, a v vzhodni Aziji še prav posebno. Nemara naznačene reminiscence niso odveč, prav gotovo pa niso samo zgodovinskega pomena. Zakaj pomagajo nam raztolmačiti marsikaj, kar se godi dandanes in kar je nemara tudi med vzroki, da prihajajo iz Moskve poročila tako počasi, med vzroki poleg onih bližnjih, ki nosijo ime Monakova in še nekaterih drugih mest in držav. Ostane pa seveda ob tem še mnogo nepojasnjenega in nerazumljivega.

Med poglavitnimi ugankami sodobne situacije je istočasnost tiencinskega konflikta in moskovskih pogajanj. V vseh političnih središčih in glasilih si belijo glave, odkod izvira istočasnost in kaj so njeni motivi. Na prvi pogled se namreč zdi, da je čas slabo izbran in da bi mogel, prav za prav celo moral imeti za posledico Japoncem neugodno pospešitev sporazuma med Moskvo in Londonom. Niso bila redka tolmačenja te vrste v zadnji dobi in podale so jih mnoge bistre politične osebnosti. Toda čim dalje bolj se kaže, da z njimi možnosti različnih interpretacij še nikakor niso izčrpane. Ojačuje se mnenje, da upajo Japonci in z njimi sodelujoči krogi z afrontom zoper Veliko Britanijo ojačiti rusko rezerviranost ter ji dati nove hrane: že dolgo je vidno, kar naglašajo poznavalci vzhodne Azije, da leži področje bodočih japonskih teženj na jugu, kjer so življenski pogoji za Japonca bolj ugodni. Japonske težnje po ekspanziji in gospodarskem izkoriščanju se morejo tedaj z največjim pridom realizirati na račun Velike Britanije in njenega ob Pacifiku raztresenega imperija, pa Francije in Nizozemske. Rusija bi mogla ob tem mirno gledati, kako se v obrnjenem smislu povrača zgodba izpred 35 let. Na njen račun se Japonski tudi v najboljšem primeru ne morejo obetati kaj prida dobički, če izvzamemo primorje z Vladivostokom, ki se nahaja v opasni bližini japonskemu otočju, opasni radi avionov in podmornic.

Japonske spekulacije pa so najbrž usmerjene še drugam. Zanesljiva poročila vedo povedati, kako sta v zapadni Evropi zlasti velika industrija in velika trgovina najbolj zoper vojno, najbolj za mir, tudi za mir, ki bi ga bilo treba odkupiti za ceno prav velikih žrtev. Iz tega ozadja izhaja ona politika, ki pravi: kaj nas briga Gdansk, kakor je nedavno rekla: kaj nas brigajo Sudeti. Zapadno časopisje verno zrcali polemiko, ki jo razvija ta tabor, slab po številu, a močan po gmotnih sredstvih in posrednem vplivu. Ojačuje se domneva, da je bil konflikt v Tiencinu vprizorjen, da se s tem še bolj oplaši ta tabor in se mu še bolj v črnih perspektivah predoči opasnost, ako se ne umakne politika zapadnih držav nazaj v popustljivost in v kompromise, ki se vidijo toliko bolj vabljivi, ker se zdi z vsakim zadeva dokončno rešena in likvidirana. Vse kaže, da je bojazen pred tem taborom zelo močna tudi v Moskvi, kjer zahtevajo zato povsem precizno in odločno postavljene pogoje, veljavne jako na široko.

Kolikor bolj se analizira rusko obotavljanje, toliko bolj prihaja do veljave spoznanje, da črpa sovjetska politika nauk iz skušenj preteklosti, pa da skuša sedaj Rusija biti oni tretji, ki naj se okoristi z rezultati borbe neposredno sprtih dveh blokov. Situacija se razvija v smeri, ki jo je tako dobro označil pred dnevi opozicionalni britanski časopis: Velika Britanija bo morala še in še razširiti obvezno vojaško službo in se končno odločiti za to, da svoj imperij vzdržuje in brani pred naglo se množečimi in sistematično se pripravljajočimi napadi s svojimi lastnimi sredstvi in močmi. Dosedaj je storila šele prvi korak v to smer.

Položaj na Tihem oceanu je mnogo resnejši, nego bi bilo všeč londonski city. V zavezništvo zoper Japonsko je težko mobilizirati primerno dinamiko. Zakaj Francija in Amerika sta saturirani in nista tako neposredno ogroženi kakor Velika Britanija. Zlasti je poučno, kako so v Washingtonu rezervirani ter kako bi radi, podobno kakor v londonski city, da bi se spor likvidiral na miren način, makar z žrtvami. Kakor v Londonu tudi v Washingtonu ne kažejo nagnjenja niti za gospodarski bojkot, češ da ima taka reč dvorezen značaj; rajši bi pač kupčevali nego se bojevali. Prav radi tega dosezajo Japonci uspehe, podobno kot so jih dosezali njihovi zavezniki drugod.

DVA MESCA POGAJANJ Z RUSIJO

V Londonu postajajo nervozni, a so slej ko prej prepričani, da bo sporazum kmalu sklenjen — Strang je dobil nova navodila — Še vedno se ne ve, kje so ovire

London, 20. junija. z. O razvoju pogajanj v Moskvi prihajajo v London zelo pičla poročila. Do kasnih popoldanskih ur še ni bilo znano, ali so bili danes zopet kaki razgovori med zastopniki Anglije, Francije in Rusije ali ne. Oficielni londonski krogi pa slej pa slej ko prej mirno gledajo na razvoj pogajanj in pričakujejo, da bo prišlo do končnega sporazuma, ali pa se vsaj delajo tako.

Glede na polemiko, ki je nastala v tisku o tem, kdo prav za prav zavlačuje ta pogajanja, ugotavljajo današnji listi, da trajajo pogajanja že 61 dni in da je potrebovala angleška vlada za sestavo svojih predlogov 46 dni, dočim je ruska vlada v 15 dneh proučila angleške predloge in sestavila svoje predloge. Dočim pa se kažejo oficielni krogi v Londonu zelo optimistične, se začenja v londonskem tisku pojavljati bojazen, da bi utegnila pogajanja v Moskvi ostati brezuspešna. »Ewening News« piše v zvezi s tem, da bodo v tem primeru nastale v vladi velike težkoče. Zunanjega ministra lorda Halifaxa označuje list za glavnega zagovornika takojšnjega sporazuma z Rusijo, dočim dela baje glavne težave ministrski predsednik Chamberlain, ki ga delajo že sedaj odgovornega za morebitni neuspeh.

Po informacijah nekaterih listov je posebni odposlanec angleške vlade William Strang prejel snoči navodila, naj pogajanja z rusko vlado, čim bolj pospeši. Merodajni za to so bili dogodki v Tiencinu. »Daily Mail« celo poroča, da angleška vlada sedaj ne dela več težkoč zaradi vprašanja jamstev na Daljnem vzhodu, vendar pa v angleških službenih krogih to slej ko prej demantirajo in je Chamberlain tudi v parlamentu izjavil, da se pogajanja vodijo samo o evropskih vprašanjih.

Po nemški sodbi je Anglija izgubila iniciativo

Berlin, 20. junija. z. V Berlinu sklepajo iz zavlačevanja angleško-ruskih pogajanj v Moskvi in iz poostritve položaja na Daljnem vzhodu, da je Anglija izgubila vodstvo mednarodne politike, ki si ga sedaj vedno bolj osvaja Moskva. Anglija je po sodbi Berlina prišla v zelo mučen položaj. Spričo tega položaja napovedujejo merodajni berlinski krogi, da bo morda docela nenadno prišlo do uresničenja tega, kar je napovedal Göbbels v Gdansku.

Vloga Daljnega vzhoda v pogajanjih

Berlin, 20. junija. i. K včerajšnjim izvajanjem ministrskega predsednika Chamberlaina glede pogajanj z Rusijo poroča poluradni »Der deutsche Dienst«, da je bil Chamberlainov odgovor v tem pogledu izmikajoč in da angleška javnost v podrobnostih ne more izvedeti, zakaj pogajanja ne pridejo naprej. Ne gre samo za garancije baltiškim državam, temveč so nastale še druge težkoče. Potrjeno je, kar je vsak Angležvedel, da gre tudi za Daljni vzhod. Govori se o Baltiku, misli se pa na Daljni vzhod. To je bolna točka, ki jo vsa Anglija odbija. Moskva pa vztraja na svojih zahtevah glede popolnega jamstva in pismene pogodbe tudi za Daljni vzhod. V Angliji se pa boje, da bi s podpisom take pogodbe dobili Japonce za hrbet. Sicer je pa angleška pomoč — tako zaključuje »Der deutsche Dienst« — za Rusijo na Daljnem vzhodu precej iluzorna, saj je že sedanji lokalni konflikt v Tiencinu pokazal popolno neodločnost Anglije. Zaradi tega je povsem jasno, da zahtevajo Rusi pismene garancije od Anglije.

Samo za Evropo gre?

London, 20. junija. AA. (Reuter) Na merodajnih mestih izjavljajo, da so popolnoma neresnične vesti, da bi bilo v razgovorih, ki jih ima Strang z Molotovom, obseženo tudi vprašanje Daljnega vzhoda. Zatrjujejo, da pogajanja potekajo na strogo evropski podlagi.

Optimizem uradnih angleških krogov

London, 20. junija. AA. (Reuter) Reuterjev diplomatski urednik je izvedel v poučenih krogih, da ugodneje mislijo o napredovanju britansko-sovjetsko-francoskih pogajanj za sklenitev pakta proti napadom. Najnovejšo sovjetsko spomenico so že proučili in zdaj mislijo, da se sovjetsko stališče približuje sporazumu. Mislijo, da bo na prihodnjem sestanku med britanskim in francoskim veleposlanikom, Strangom in Molotovom, če ne pride vmes kaj nepričakovanga, mnogo upanja, da se razčistijo zadnje točke, ki so še vzrok za nesoglasje, vsaj v načelu. Ko bo sorpazum dosežen, bo treba še sestaviti tekst, to bo terjalo manj časa. Vsekako so v dobro poučenih krogih optimisti.

Iz Moskve poročajo, da so Strang, sir Seeds in Naggyar danes nadaljevali v britanskem poslaništvu konzultacije. Sovjetski krogi in sovjetski listi dajejo le malo informacij. Izjemo tvorijo le publiciteta, ki jo dajejo vsi listi članka Lloyda Georgea, razširjenega po radiu: v tem članku zahteva Lloyd George poroštvo za baltiške države.

Zunanje-politični odbor angleške vlade

London, 20. junija. AA. (Reuter) Ministrski odbor za zunanje zadeve se je sestal danes dopoldne v Downingstreetu. Na seji so predvsem razpravljali o vprašanjih Daljnega vzhoda ter o aktualnih vprašanjih mednarodne politike.

Hudi napadi nemškega tiska na Anglijo

Berlin, 20. junija. o. Ves nemški tisk napada danes neobičajno ostro Anglijo. Poučeni krogi menijo, da je to posledica dejstva, ker računajo v Nemčiji z nadaljnjo poostritvijo položaja na Daljnem Vzhodu, na drugi strani pa, ker so pogajanja v Moskvi prišla na mrtvo točko.

★

Gospodarska pogajanja med Rusijo in Nemčijo

Berlin, 20. junija. d. Prihod nemškega veleposlanika grofa Schulenburga iz Moskve v Berlin je poleg običajnega poročanja v prvi vrsti v zvezi z zopetnim stremljenjem Nemčije, da bi dosegla oživljenje nemško-ruskega blagovnega prometa. Zato je prispel skupno z veleposlanikom v Berlin tudi nemški trgovinski ataše iz Moskve. O stanju pogajanj še ni mogoče dobiti nobenih poročil, govori pa se, da se že vrše priprave za sestavo nemške gospodarske delegacije, v kateri bo tudi več industrijcev.

Živahni gospodarski stiki med Rusijo in Poljsko

Varšava, 20. junija. AA. V Varšavo je prispel iz Moskve novi trgovinski zastopnik Rusije, znani sovjetski gospodarstvenik Nikitin. Imenovanje Nikitina za trgovinskega zastopnika v Varšavi je posledica znatnega povečanja zamenjave blaga med Poljsko in Rusijo po sporazumu od meseca februarja letos. Istočasno se je vrnil iz Moskve v Varšavo ravnatelj poljske izvozne družbe, ki je v Moskvi podpisal pogodbo o dobavi poljskega blaga za Sovjetsko Rusijo v vrednosti 7 milijonov zlotov.

Nevtralnostni zakon

Washington, 20. junija. AA. »Associated Press« poroča iz dobro obveščenih krogov kongresa, da je Roosevelt izjavil v Beli hiši vodilnim osebnostim, da je njegova želja, da se še za časa sedanjega zasedanja kongresa sprejme novi zakon o nevtralnosti. Roosevelt je zahteval, da se zakon o nevtralnosti sprejme pred koncem sedanjega zasedanja, da ne bi bilo treba v primeru nove mednarodne krize sklicati kongresa na izredno zasedanje.

Nemci računajo, da bodo dobili Gdansk brez vojne

Zdi se, da imajo v Berlinu že izdelan načrt, da bi se aneksija Gdanska izvedla enako kakor aneksija Avstrije, Sudetov in Klajpede

Berlin, 20. junija. d. Taktika, ki se je poslužuje Hitler, da izvede do kraja revizijo versajske mirovne pogodbe, se izvaja z vso doslednostjo. Po mnenju nemških listov so demokratične države slej ko prej v defenzivi. To velja tudi glede Gdanska, kjer je Nemčija pravkar začela novo ofenzivo z znanimi sredstvi, ki so ji dosedaj še v vseh primerih pomagala k uspehu. Kakor poprej v primeru Avstrije, Sudetov in Klajpede, se prirejajo zopet velika ljudska zborovanja in se vrši živahna propaganda po radiu. Po vsebini so vsi govori, ki prihajajo iz Gdanska ali se nanašajo nanj, povsem enaki onim, ki jih je bilo slišati pred aneksijo Avstrije, Sudetov in Klajpede. Po nemškem naziranju bi moral biti tudi rezultat zopet isti.

V Nemčiji se sicer zavedajo, da je riziko tokrat večji in da bo postal še večji, če bo sklenjena zveza Anglije in Francije z Rusijo. Kljub temu v Nemčiji nihče ne računa z vojno. O načinu, kako si državna vlada predstavlja rešitev gdanskega vprašanja v nemškem smislu, ni mogoče ničesar zvedeti, čeprav imajo vodilni krogi v Berlinu morda načrt že izdelan. Drugače si pač ni mogoče razlagati mirovnega optimizma v Nemčiji. Najverjetnejše računajo v Nemčiji zopet s kakim preokretom predsednika angleške vlade Chamberlaina, deloma ker vidijo v tem že angleško tradicijo, deloma pa zato, ker domnevajo, da bo Anglija v prihodnjih mesecih polno zaposlena na Daljnem vzhodu.

»Frankfurter Zeitung« je v svojem nedeljskem uvodniku, ki je vzbudil splošno pozornost, precej jasno izrazila te nemške nade. List namreč ne veruje v avtomatiko angleško poljske zveze in piše: »Dokler niso pogodbe podpisane črno na belem, manjkajo potrebne podlage. Angleži bi morali prenehati biti Angleži, ako bi si za vse primere vezali roke. Oni puščajo vedno odprta kaka vrata, pa naj bodo še tako majhna.«

Napovedi vodilnega hitlerjevskega lista

Berlin, 20. jun. AA. (DNB) »Völkischer Beobachter« komentira obisk propagandnega ministra Göbbelsa v Gdansku ter pravi med drugim: Bilo bi pričakovati, da bodo tudi demokratske zemlje vodile računa o enodušni manifestaciji 400.000 Nemcev. Toda angleški in francoski listi ponovno skušajo zmanjšati vrednost in pomen te manifestacije. Tako pisanje pomeni sistem in metodo, ki postaneta lahko nevarna, ker javno mnenje zapadnih držav na ta način ne more videti pravega položaja v Gdansku. Göbbels je jasno dejal: »Gdansk se želi vrniti domov v Nemčijo.« Zaradi tega je treba pričakovati, da **bodo eventualno nekega dne nastopili dogodki, ki bodo zapadnim demokracijam pokazali, kaj hočejo meščani Gdanska, ker gre za to, ali naj nemško mesto Gdansk še nadalje životari in gospodarsko propada ali pa se razvija kot nemško mesto v okviru svoje domovine Velike Nemčije.**

Nemške pritožbe proti Poljakom

Berlin, 20. junija. o. Današnji nemški tisk zopet poroča o nasilju Poljakov nad nemškim življem v Šleziji. Listi naglašajo, da Poljaki sistematično uničujejo razne nemške gospodarske in kmetijske organizacije, zlasti pa zadruge. Te dni so Poljaki razpustili upravo več nemških mlekarskih zadrug in jih izročili v poljske roke. V Trotošinu je bil aretiran vodja zadružne nemške banke Kienzl, češ da je poneveril denar.

V Katovicah je bil zaplenjen list tamošnjih Nemcev.

Poljski listi so začeli propagando proti nemškim farmacevtskim izdelkom, tako da so lekarnarji skoraj povsem ustavili uvoz farmacevtskih izdelkov in preparatov iz Nemčije in iz Gdanska.

Varšava, 20. junija. AA. (Pat) V Čevu so aretirali carinika mesta Gdanska Müllerja zaradi razžalitve poljskega uradnika, ki je vršil uradno dolžnost v obmejnem kraju Liševo. Müller je bil predan državnemu tožilcu.

„Kriza se bo poostrila, vojne pa ne bo!“

Svetovni politični položaj v francoski in angleški luči Povezanost vzhodnoazijske z evropsko krizo

Pariz, 20. junija. d. Poluradni »Temps« objavlja članek z naslovom »Bližnji tedni napovedujejo v vsakem pogledu vse polno težkoč.« V članku pravi med drugim:

»Vlade, ki se zavedajo odgovornosti in hočejo vojno preprečiti, morajo biti bolj čuječe kakor kdajkoli poprej in ne smejo ničesar prepustiti slučaju. Tudi predsednik francoske senatne komisije za zunanjo politiko Berenger poziva k ojačeni čuječnosti, izjavlja pa obenem, da za kako pesimistično presojanje ni razloga. Močna napetost, ki je nastopila zaradi blokade Tiencina, po njegovem mnenju nikakor ne bo tragično končala. Naj bo končna rešitev kakršnakoli si bodi, se lahko reče z vso gotovostjo, da ne bo prišlo do krvavega konflikta. Čeprav je japonsko vojaštvo že ponovno vzbudilo vtis, kakor da bi izgubilo glavo, je vendar obdržalo vedno dovolj razuma, da je izključilo vsako misel oboroženega spopada z zapadnimi velesilami.«

Pariški listi postavljajo soglasno za prihodnje tedne naslednjo politično prognozo: huda kriza: da, vojna: ne! Po njihovem mnenju bosta morali tako Nemčija, kakor Japonska prej ali slej popustiti.

London, 20. junija. d. Tu si nihče ne prikriva, da je postal položaj na Daljnem vzhodu nenadoma zelo resen, vendar pa so politični krogi mnenja, da bo odločitev padla v Evropi in da bi Anglija samo podprla igro Nemčije, ako bi se v Aziji prenaglila. Daljnovzhodna politika Velike Britanije mora biti po mnenju angleških političnih krogov elastična in zato ne izključuje niti umika. Japonski bodljaji so sicer nadležni, nikakor pa ne življenjsko nevarni, kajti čeprav je bila japonska vlada sedaj dovolj spretna, da je napadla tako angleško pozicijo, pri kateri solidarnost Amerike ne bo neposredno učinkovala, a to ne bo več veljalo za naslednjo pozicijo. Ker se Anglija ne pusti odvrniti od Evrope, zato japonsko postopanje Angleže celo sili, da bodo Rusom vedno bolj popuščali.

Z ruske strani v Londonu izjavljajo, da je sicer negotovo, kdaj bo pogodba z Anglijo podpisana, gotovo pa je, da se bo to zgodilo pravočasno. Govori se o neki novi ruski formuli, ki bo načelo kolektivne varnosti tako temeljito uresničila, da ne bo več treba nobene države imenovati z imenom. »Observer« pravi, da bodo baltiške težkoče vsekakor premagane. Daljnovzhodna napetost je neločljivo združena s položajem v Evropi, a je mnogo važnejše, od nje to, da pride čimprej do sporazuma z Rusijo.

Prihodnje nemške zahteve

London, 20. junija. »Sunday Dispatch« poroča, kakor zatrjuje, iz zanesljivega vira, da bo kancelar Hitler kot prihodnjo etapo postavil naslednje zahteve:

1. Vključitev Gdanska. 2. Anglija se odpove vsem političnim in gospodarskim interesom v srednji Evropi in na Balkanu, ker spada vse to ozemlje v nemški življenjski prostor. 3. Vrnitev Gibraltarja Španiji. 4. Izpremembe statuta Džibutija v korist Italije. 5. Proučitev nemških kolonijskih zahtev.

Da bo dal poudarka tem zahtevam, proučuje nemški generalni štab naslednje ukrepe: 1. Stalna na pol mobilizacija. 2. Okrepitev Siegfriedove obrambne črte na zapadu. 3. Dograditev utrdb ob nemško-poljski meji in koncentracija nemških čet ob tej meji.

★

Papeževa mirovna akcija

Rim, 20. junija. z. Papeški nuncij v Varšavi Cortessi je sinoči prispel v Rim. **Pred svojim odhodom iz Varšave je imel še en sestanek z zunanjim ministrom Beckom in je bil sprejet tudi pri predsedniku poljske republike Moscickem.** Baš ti razgovori dajejo njegovemu prihodu v Rim posebno obeležje. V poučenih krogih naglašajo, da se Vatikan slej ko prej zavzema za mirno poravnavo med Nemčijo in Poljsko, vendar **pa ne misli na kako separatno premirje, marveč na splošno mirovno akcijo.** Po zatrdilu poučenih vatikanskih krogov je papeški nuncij v tem smislu obrazložil tudi merodajnim poljskim činiteljem stališče Vatikana.

Poljski demanti

Varšava, 20. junija. AA. (Pat) Poljski dobro obveščeni krogi objavljajo, da je brez vsake osnove informacija nekega pariškega lista, ki jo je prinesla tudi neka francoska agencija, da bi se razgovori, ki jih je imel apostolski nuncij msgr. Cortessi z zunanjim ministrom Beckom, nanašali na vprašanje Gdanska ter na možnost prijateljske ureditve poljsko-nemškega spora. Isti krogi naglašajo, da poljski politični krogi niso dali nobenega obvestila v zvezi s tem razgovorom.

Bolgarija vztraja pri svojih zahtevah

Rim, 20. junija. o. Agencija Stefani poroča iz Sofije glede na izjavo rumunskega zunanjega ministra Gafencu v Ankari, v kolikor se je nanašala na Bolgarijo, naslednje:

Bolgarija ne bo vstopila v Balkansko zvezo, ker bi to ne bilo njej v prid. Bolgarija je proti temu, da bi še nadalje ostal status quo na Balkanu, ki je proti njenim interesom, zlasti v kolikor se tiče Rumunije, Grčije in Turčije. Bolgarija ostaja pri vseh svojih zahtevah in dokler se ne bodo izpolnile, ne bo vstopila v Balkansko zvezo, ki ne vpošteva njenih interesov.

Egiptski obisk v Ankari

Okrepitev turško-angleškega zavezništva z egiptsko-turškim dogovorom

Ankara, 20. junija. AA. Na slavnostnem kosilu, prirejenem na čast egiptskemu zunanjemu ministru, je turški zunanji minister Saradzoglu izrekel zdravico, v kateri je poudaril stoletno bratstvo in prijateljstvo egiptskega in turškega naroda. Govoreč o Sredozemskem morju je dejal: Skupno morje, ki obliva naše obale, predstavlja naravno pot in simbol sodelovanja Turčije in Egipta. To so prednosti Sredozemskega morja, katerega koristi morajo po našem političnem mnenju deliti vsi narodi ob njegovi obali. Podoben zemljepisni položaj naših držav jim nalaga za dosego tega cilja vzporedne naloge, katerih se vsaka od teh držav zaveda.

Egiptski zunanji minister Jahia paša je poudaril veliko prijateljstvo in zgodovinsko bratstvo obeh narodov. Izkazal je čast Kemalu Atatürku ter priznanje predsedniku republike Ismetu Ineniju. Zatem je govoril o veličastnih delih, ki jih je uresničila nova Turčija, ki ni nikdar krenila s prave poti, katera vodi do miroljubnih ciljev. Zmagoslavna turška vojska, kakor tudi mlada egiptska vojska, nista v službi nobene vojne ambicije, pač pa samo v službi miru. Prepričani smo, da ni primerov, v katerih razumevanje in modro posvetovanje med narodi ne bi moglo najti rešitve za vsak spor, če ne izgubimo izpred oči dejstva, da nad relativnim pravom posameznih držav obstoji tudi absolutno pravo sveta do miru in varnosti.

Berlin, 20. junija. AA. Nemška diplomatično-politična korespondenca spravlja obisk egiptskega ministra za zunanje zadeve Jahije paše v Turčiji v zvezo s stremljenjem Anglije, da čimbolj okrepi svoj sporazum s Turčijo. Jahija paša ima očividno dolžnost, da v Ankari dokaže odlično funkcioniranje angleško-egiptske pogodbe ter da s tem napravi v Turčiji razpoloženje za čim ožjo zvezo z Anglijo. Razen tega dela Jahija paša na to, da se sklene med Egiptom in Turčijo ožji sporazum, da bi se s tem okrepila angleška mreža zvez na bližnjem vzhodu. V članku se naglaša, da Anglija že davno želi, da bi Turčija pristopila k adabadskem paktu, naglašujoč da je Irak, ki je sopodpisnik pakta ,dovolil Angliji vzdrževati posadke na svojem ozemlju. V Londonu mislijo na ta način znatno okrepiti položaj Velike Britanije na bližnjem vzhodu.

Nemško-italijanska ofenziva med Arabci

Rim, 20. junija. o. Italijanski listi pripisujejo velik pomen razgovoru, ki ga je imel v Berchtesgadnu s kancelarjem Hitlerjem odposlanec kralja Ibn Sauda. Italijanski listi poročajo nadalje iz Kaira, da je sin kralja Ibn Sauda Emir Fejsal poslal ultimativno noto angleškemu ministru za kolonije. V noti grozi s prekinitvijo diplomatskih odnošajih med Ibn Saudovo Arabijo in Anglijo, če ne bo angleška vlada že v kratkem rešila palestinskega vprašanja sporazumno z Arabci.

Po drugi italijanski vesti iz Kaira je v načelu že sklenjena pogodba med Jemenom, Irakom in Saudovo Arabijo ter se bodo te dni sestali zunanji ministri teh držav, da določijo podrobnosti izvedbe tega trojnega pakta.

»Popolo di Italia« pravi, da bi mogel razgovor v Berchtesgadnu iz temelja izpremeniti položaj v vzhodnem delu Sredozemskega morja in da se bo ojačil vpliv osi Rim-Berlin v Saudovi Arabiji, kar se bo kmalu poznalo tudi v vseh drugih arabskih državah.

Akcija za mirno ureditev tiencinskega spora

Čeprav je položaj še nejasen, se vendar pričakuje, da blokada Tiencina ne bo imela resnejših posledic

Tokio, 20. junija. br. Angleška vlada je predložila japonski vladi nove predloge za mirno ureditev spora, ki je nastal zaradi tiencinskih koncesij. Japonska vlada je imela danes sejo, na kateri je te predloge podrobno proučila. Še pred sejo je razpravljal o njih ožji kabinet, ki ga sestavljajo ministrski predsednik Hiranuma, zunanji minister Arita in vojni minister Itagaki. Po seji vlade je bil Hiranuma pri mikadu. Zaenkrat še ni znan odgovor, ki ga namerava japonska vlada dati na zadnje angleške predloge.

Halifax o blokadi

London, 20. junija. AA. (Reuter). Zunanji minister lord Halifax je govoril v zgornji zbornici o dogodkih, ki so rodili sedanje razmere v Tiencinu. Dejal je, da se blokada v Tiencinu izvaja s skrajno strogostjo. Medtem ko drugi tujci smejo čez meje, preiščejo vse britanske državljane zelo skrbno, v štirih primerih se pa lahko govori celo o zasramovanju in pretepanju. Tri britanske državljane, med njimi nekega majorja, so aretirali in nato dva izpustili, tretji je pa še zmerom zaprt. Oskrba Tiencina z mesom, sočivjem, mlekom in ledom gre počasi od rok zaradi strogih preiskav ter je zato tudi blago neporabno. Redna oskrba francoske koncesije nič ne trpi. Glede ladijskega prometa, je nadaljeval lord Halifax, so nam sporočili, da bodo vse ladje, namenjene v Tiencin, ustavili in pregledali. To se je izvajalo proti britanskim ladjam in celo proti vlačilcem. Kljub temu sta dva britanska obrežna parnika prispela 18. t. m. v Tiencin, ne da bi ju kdo ustavil ali preiskal, neko drugo ladjo so pa Japonci ustavili zaradi formalne preiskave. Britanski tokijski poslanik je ostro protestiral pri japonskem zunanjem ministru, ki je protest vzel na znanje in odgovoril, da bo zahteval pojasnila. Poslanik je tudi opozoril zunanjega ministra na resne posledice izjave zastopnika japonskih vojaških oblasti v Tiencinu, da je namreč cilj blokade doseči obsežnejše sodelovanje britanskih zastopnikov na severnem Kitajskem.

Položaj še ni jasen. Zdi se, da je prvotna zahteva po izročitvi štirih Kitajcev prišla v zvezo z uvedbo daljnosežnejših točk splošne politike. Od japonske vlade še nismo dobili formalne note o tej zadevi in še zmerom upamo, da se bo stvar dala urediti. Britanska vlada je sporočila, da je pripravljena razpravljati o ukrepih, da se zagotovi nevtralnost koncesije, ker je bil zmerom njen cilj, da na noben način ne daje povoda za sovražno delovanje.

Ob koncu svojega govora je Halifax izjavil, da je snoči govoril z japonskim londonskim poslanikom o položaju v Tiencinu. Britanska vlada je prepričana, da japonska vlada ne bo skušala nesoglasje razširiti ali pa poostriti položaja, ki je že tako dovolj težaven. Obenem misli britanska vlada tudi na reakcijo sedanjih nesoglasij na razmere v drugih britanskih in mednarodnih koncesijah na Kitajskem. Britanska vlada je v najtesnejših stikih z vladama Francije in Zedinjenih držav.

Položaj v francoski luči

Pariz, 20. junija. z. Francoski politični krogi so dosedaj presojali dogodke v Tiencinu kot lokalen spor in so s tega stališča tudi tolmačili popustljivost japonskih oblasti napram Franciji. Odkar pa je začel tisk avtoritarnih držav namigovati, da gre v stvari za širokopoteznejšo akcijo, naperjeno proti Angliji, Franciji in Ameriki v cilju, da vpliva na položaj v Evropi, priznavajo francoski vladni krogi vedno bolj odkrito, da bo Francija v vsakem primeru na strani Anglije. Francosko javno mnenje le želi, da bi pokazala angleška diplomacija odločnost in da ne bi prišlo morda do kakega azijskega Monakova, ker bi to silno škodovalo prestižu zapadnih demokracij ne samo na Daljnem vzhodu, marveč tudi v Evropi.

Spričo politike, ki jo vodita Rim in Berlin v sporazumu s Tokijem, se nagibajo francoski politični krogi vedno bolj k mnenju, da predstavlja Tiencin prvi začetek večje akcije, ki naj pripomore k uresničenju njihovih ciljev. »Figaro« ugotavlja, da je Japonska izzvala incident baš tam, kjer je Anglija strategično najbolj občutljiva. Tiencin je za angleško vojno brodovje oddaljen teden dni od Honana in dva tedna od Singapura. Konflikt v Tiencinu ima očitno namen vezati velik del angleškega vojnega brodovja na Daljnem vzhodu. Izid tega konflikta pa je po sodbi francoskih krogov odvisen na eni strani od odločnosti angleške diplomacije, na drugi strani pa od zadržanja Amerike.

Vojaška konferenca v Singapuru

Singapur, 20. junija. AA. (Reuter). Z admiralsko ladjo »Kent« je prispel v Singapur admiral Noble. Udeležil se bo angleško-francoskih konferenc za obrambo, ki se bodo začele jutri v Singapuru. Na ladji so tudi vrhovni poveljnik angleških čet na Kitajskem ter pomorski in ostali generalštabni častniki. Za jutri pričakujejo prihod glavnega poveljnika francoskih čet v Indokini generala Martina in ostalih članov francoskega zastopstva, ki bodo prispeli v Singapur s francosko križarko »Lamotte«. Mislijo, da bodo na konferenci izdelali načrte za skupni nastop.

Italijanski manevri pri Gibraltarju

Rim, 20. junija. o. Te dni so v španskih vodah v skrajnem zapadnem delu Sredozemskega morja veliki manevri italijanske vojne mornarice. Pri njih sodeluje skupno blizu 100 enot s preko 20.000 mornarji. Tudi pomorsko letalstvo je močno angažirano. Med manevri bo italijansko vojno brodovje prešlo tudi skozi Gibraltarsko ožino na Atlantski ocean. Po mnenju političnih krogov se bo s tem manifestirala podpora Italije za špansko zahtevo po vrnitvi Gibraltarja in po reviziji tako zvanega tangerskega statuta, ki določa nevtralizacijo in demilitarizacijo španskega dela Maroka.

Kakor kažejo poročila iz Pariza in Londona, vzbujajo italijanski manevri v tamkajšnjih mornariških in diplomatskih krogih veliko pozornost zaradi svojega političnega pomena in tudi zaradi svojega velikega obsega.

Nad 500 milijonov na teden za letala

London, 20. junija. br. Snoči je na zborovanju v Londonu govoril letalski minister Kingsley Wood o razvoju britanske letalske produkcije. V svojem govoru je omenil, da izda letalsko ministrstvo tedensko po dva milijona funtov (516 milijonov dinarjev) za nova letala, motorje in druge potrebščine. Gotovo po vsem svetu ni nikogar, ki bi ne bil vesel, ko bi se ljudje spametovali in pomirili. Dokler pa se to ne bo zgodilo, se Anglija ne bo nehala oboroževati.

Naša trgovinska pogajanja s Slovaško

Beograd, 20. junija. p. Od snoči se mudi v Beogradu delegacija slovaške vlade pod vodstvom poslanca in tajnika trgovinske zbornice v Bratislavi Jana Liške. Slovaki so prišli v Beograd, da bi se pogodili z zastopniki naše vlade za začasni provizorij na podlagi katerega naj bi se razvijali trgovinski odnošaji med obema državama.

Beležke

Joca Jovanović o pogajanjih za sporazum

Na svoji agitacijski turneji po Južni Srbiji se je ustavil predsednik zemljoradniške stranke Joca Jovanović tudi v Bitolju, kjer je govoril na shodu zemljoradnikov. Obširno je razpravljal o sporazumu in dejal, da opozicija ni točno informirana o sedanjem stanju pogajanj za sporazum. Rekel je:

»Vemo samo to, da se dela za sporazum med Srbi in Hrvati in da bo prišlo do sporazuma. Sporazum ne bo tak, kakor smo si ga želeli mi v združeni opoziciji. Prilike, ki so dovedle tudi našo državo v težek položaj, so pripravile dr. Mačka do tega, da je skrajšal proceduro reševanja hrvatskega vprašanja in s svoje strani doprinesel svoj delež, da se to vprašanje že vendar enkrat reši. Kar se združene opozicije tiče, je enodušna v tem, da ne bo delala nobenih ovir pri sporazumevanju med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem.«

Resnicoljubnost „Slovenca"

»Slovenec« in »Slovenski dom« nista srečna, če se vsaj enkrat na dan [illegible] na račun Jugoslovenske nacionalne stranke. Tako so gospodje v včerajšnjem »Slovencu« meni nič tebi nič prilepili JNS dr. Oskarja Tartaglio, »bivšega JNS bana v Dalmaciji«, ker je izdal neko brošuro o hrvatskem vprašanju. »Slovenec« pravi, da se dr. Tartaglia v tej brošuri z vso silo zavzema za narodno edinstvo v smislu programa JNS in njene bivše diktature in da brošura »predstavlja hujskanje, ki bi ga državna oblast ne smela trpeti, če naj se spet ne razvnamejo razdirajoče strasti.«

Brošure g. dr. Tartaglia ne poznamo in ne moremo reči, v koliko odgovarjajo »Slovenčevi« očitki resnici, čeprav ne razumemo, zakaj naj bi storil dr. Tartaglia tak greh, če se zavzema za narodno edinstvo, ki je tudi temeljna točka programa JRZ, torej tudi »Slovenca«. Kar se pa tiče pisca, je »Slovencu« ravno tako dobro kakor nam znano, da dr. Tartaglia ni bil nikdar »JNS ban v Dalmaciji«, prvič zato ne, ker ni nikdar pripadal Jugoslovenski nacionalni stranki, drugič pa zato ne, ker sploh ni bil nikdar ban. Ban je bil dr. Ivo Tartaglia, a tudi on ne »JNS ban«, ker tudi on ni bil nikdar član te stranke. Bil je ban v dobi, ko je bil v Ljubljani ban inž. Sernec in ko so bili v vladi »Slovenčevi« ljudje, pa ko JNS še ni bilo.

Najlepše pa je to, da je pisec od »Slovenca« obsojane brošure dr. Oskar Tartaglia lani 11. decembra kandidiral skupaj s slovenčevci na listi dr. Milana Stojadinovića. Pri »Slovencu« seveda tudi to dobro vedo, a jih prav nič ne moti, da ne bi ga v spekulaciji na neinformiranost svojih čitateljev sedaj proglašali za člana JNS.

Prebivalstvo Nemčije

Nemški listi objavljajo prve podatke o izidu ljudskega štetja, ki je bilo letos 17. maja po vsej Nemčiji. Po teh podatkih šteje Velika Nemčija brez češko-moravskega protektorata 79.8 milijona prebivalcev. Na ozemlju protektorata, kjer se ljudsko štetje še ni izvedlo, cenijo število prebivalcev na 6.8 milijona. Skupno bi torej štela Velika Nemčija 86.6 milijona ljudi..

Kako se prebivalstvo deli po verah in narodnostih, še ni objavljeno.

Jeseni volitve v Angliji?

Angleški listi v zadnjem času mnogo pišejo o možnosti, da bodo parlamentarne volitve najbrž še to jesen, in sicer proti koncu oktobra. Te govorice je potrdil tudi Douglas Hacking, predsednik volilnega odbora konservativne stranke, ki je na nekem shodu v Essexu izjavil: »Ne vidim nobenega razloga, ki bi podpiral domnevo, da bodo volitve odložene na čas po letošnji jeseni.« Vendar pa listi pristavljajo, da se po informacijah dobro obveščenih krogov Chamberlain, ki mu gre pravica do določitve volilnega termina, v tem pogledu ni še odločil.

Obramba Nizozemske

Nizozemski parlament je odobril zakon o podaljšanju obvezne vojaške službe od enega na dve leti. Novi zakon bo v veljavi do leta 1944. Z njim se je tudi podvojil dosedanji rok za vežbe rezervistov. Ob tej priliki je v parlamentu minister za narodno obrambo van Dyck obvestil poslance o ukrepih za zaščito nizozemske neodvisnosti. Rekel je, da se je z utrjevalnimi deli v letošnjem letu posrečilo tako utrditi nizozemske državne meje, da je danes vsak nenaden napad na nje že v naprej obsojen na neuspeh. Izvršena je bila tudi reorganizacija cele nizozemske vojske, ki je danes med najbolj moderno oboroženimi vojskami v Evropi ter predstavlja za vsakega napadalca resnega nasprotnika.

Ob zaključku je minister poudaril, da je Nizozemska na ta način storila vse, da bo sposobna v primeru potrebe tudi s silo obraniti in ohraniti svojo nevtralnost.

Tatarescu se vrne v Bukarešto

V rumunskih političnih krogih zatrjujejo, da je podal bivši rumunski ministrski predsednik in sedanji poslanik v Parizu Tatarescu ostavko na poslaniško mesto. Tatarescu se misli zopet posvetiti notranji politiki in je imel v zvezi s tem že številne razgovore z rumunskimi politiki. Po vesteh iz istega vira bo imenovan za rumunskega veleposlanika v Parizu najbrže dolgoletni rumunski zunanji minister Titulescu.

Poljak — rumunski senator

Iz poljskih listov posnemamo, da je rumunski kralj Karol ob priliki imenovanja 88 novih senatorjev imenoval za senatorja tudi Poljaka Tytusa Czekarskega iz Bukovine kot predstavnika tamkajšnjega poljskega delavstva. Czekarski je predsednik poljskega narodnega sveta v Rumuniji in zaslužen poljski narodni delavec. Czekarski je prvi predstavnik poljske manjšine v rumunskem senatu.

Vojni stroški Japonske

Po statistiki revije »Tokio Gazette« je imela Japonska v vojnah, ki jih je vodila po revoluciji 1868, naslednje stroške: V kitajsko-japonski vojni (1894-95) 200 milijonov jenov, v rusko-japonski vojni (1904-05) 1700 milijonov, v svetovni vojni 1500 milijonov, o priliki zasedbe Mandžurije 1100 milijonov in v sedanji vojni s Kitajsko doslej že 12.000 milijonov jenov (1 jen je okrog 18 din).

Joca Jovanović umrl

Voditelj zemljoradnikov je podlegel kapi v Ohridu, kjer je govoril na velikem shodu svoje stranke

Ohrid, 20. junija. p. Tu je danes nepričakovano umrl predsednik zemljoradniške stranke, bivši minister in narodni poslanec Jovan Jovanović. Vest se je bliskovito razširila in je napravila povsod najglobljo vtis.

Joca Jovanović je prišel v družbi dr. Tupanjanina in še nekaterih drugih zemljoradniških prvakov v Južno Srbijo, kjer so zemljoradniki pripravili več zborovanj. Tako zborovanje je bilo danes dopoldne tudi v Ohridu in je bilo dobro obiskano. Glavni govornik je bil Joca Jovanović. Med govorom pa mu je postalo slabo, tako da je moral nehati. Za njim je govoril dr. Tupanjanin. Med njegovim govorom si je sivolasi voditelj zemljoradnikov zopet opomogel ter je nadaljeval in zaključil svoj prekinjeni govor, za katerega je žel veliko odobravanje.

Po govoru so se prvaki stranke zbrali pri nekem uglednem ohridskem zemljoradniku k skupnemu kosilu. Sredi obeda pa je Joci Jovanoviću znova postalo slabo. Zadela ga je kap. Nekaj minut pozneje je izdihnil. Ko je v naglici prišel zdravnik, da bi mu pomagal, Joce Jovanovića ni bilo več med živimi.

★

Pokojni voditelj srbskih zemljoradnikov Joca Jovanović je bil rojen 3. septembra 1869 in je bil torej sedaj skoro 70 let star. Osnovno šolo, gimnazijo in pravo je absolviral v Beogradu, nato pa je študiral še mednarodno pravo v Parizu. Po končanih študijah je vstopil najprej v sodno službo, iz katere pa je prešel 1900 v diplomacijo. Služboval je v raznih evropskih prestolnicah ter bil odpravnik poslov v Sofiji, Atenah, Kairu in na Cetinju, l. 1912. pa je postal zunanji minister. Še istega leta je po izbruhu balkanske vojne odšel kot poslanik kraljevine Srbije na Dunaj, kar je bilo takrat za Srbijo najvažnejše diplomatsko mesto. Ostal je tam do izbruha svetovne vojne.

Med vojno je bil Joca Jovanović prvi pomočnik zunanjega ministra. Po sklenitvi premirja je bil postavljen najprej za poslanika v Londonu, nato pa premeščen v Washington. Leta 1920. je bil na lastno prošnjo upokojen, in se je vrnil v domovino. Na diplomatsko poprišče se je vrnil samo še za časa koroškega plebiscita, ko je bil predsednik jugoslovenske plebiscitne komisije, potem pa se je čisto posvetil notranji politiki in kmalu postal splošno priznani voditelj zemljoradniške stranke. Narodni poslanec je bil ves čas do proglasitve diktature 6. januarja 1929. Zemljoradniki in z njimi Joca Jovanović so bili vseh 20 let našega političnega življenja v opoziciji. Pri lanskih skupščinskih volitvah je bil zopet izvoljen v srezu Topoli kot skupni kandidat opozicije na dr. Mačkovi listi in je postal predsednik posebnega zemljoradniškega kluba v sedanji narodni skupščini.

Pokojni Joca Jovanović se je mnogo bavil s publicističnim delom ter je slovel kot eden naših najboljših strokovnjakov za diplomatsko zgodovino in zlasti za vprašanja krivde za izbruh svetovne vojne. O tem je napisal več del, ki so bila prevedena tudi v francoščino, angleščino in nemščino. Kot publicist je sodeloval pri celi vrsti revij in listov. Znani so bili njegovi članki v Srbskem književnem glasniku, v katerem je referiral vsak mesec o zunanjepolitičnih dogodkih.

Pokojni Jovanović, ki se je kot predsednik koroške jugoslovenske komisije do dobra vživel v slovenske probleme, je že pred vojno imel stike z nekaterimi Slovenci. Visoko je cenil naše ljudstvo in kazal vedno polno razumevanje za njegove potrebe in težnje kakor le redki srbski intelektualci.

Z Joco Jovanovićem odhaja v grob eden najbolj vidnih in najodličnejših predstavnikov predvojne politične elite kraljevine Srbije, elite, ki je tudi zedinjeni domovini Jugoslaviji storila mnogo dragocenih in trajnih uslug. Čast njegovemu spominu!

Vtis v Beogradu

Beograd, 20. junija. br. Vest o nenadni smrti velikega državnika in politika Jovana Jovanovića je konsternirala vso beograjsko javnost. Posebno hudo je potrla sivolasega voditelja demokratske stranke Ljubo Davidovića. Rodbini pokojnika je bilo do večera sporočenih že mnogo izrazov sožalja. Pokojnikovo truplo bodo prepeljali v Beograd, vendar pa še ni določeno, kdaj bo pogreb.

Drobiž iz Češko-Moravske

V »Věstniku narodnega souručenstva«, službenem glasilu edine češke politične stranke, je objavljena odločitev strankinega odbora, naj se ustanovi češka narodna kartoteka. Ta kartoteka naj bo temelj kulturnega, socialnega, gospodarskega in stanovskega delovanja. Češka narodna kartoteka bo na razpolago v vsakem sodnem okraju pri strankinem okrajnem tajništvu. Da se omogoči sestava kartoteke, bo izvedena akcija z vprašalnimi polami. Krajevni voditelji bodo razdelili vprašalne pole vsem članom, pri čemer jim bo istočasno izročena tudi legitimacija in bodo pobrani članski prispevki. Pomen kartoteke se označuje z naslednjimi besedami:

To bo prvi popis vseh Čehov; vrednost tega popisa bo tem večja, ker ne bo izveden od uradov, temveč se bo mogel vsak iz lastne volje z izpolnitvijo vprašalne pole priznati k češki narodnosti. Češka narodna kartoteka bo očitno prvi poskus na svetu, da se brez državnega aparata izvede natančna in popolna evidenca celega naroda.

★

Nemški propagandni minister za propagando dr. Goebbels je podpisal odlok, s katerim se izroča nekdanjo češko državno radio oddajno postajo Melnik v last nemške državne radijske družbe, ki upravlja vse nemške oddajne postaje. Odslej bo Melnik oddajal pod imenom »Reichssender Böhmen«. Njegovo upravo bodo vodili nemški strokovnjaki, ki so bili nalašč zato poslani iz Berlina v Prago.

★

»Völkischer Beobachter« objavlja praško pismo mladega sudetskega dramatika Franca Hauptmanna, ki pravi, da je v Pragi dosti stari hstavb, katere Nemci ljubijo, toda malo ljudi, ki bi jih lahko ljubili. Med drugim piše:

»Posebno domače in prijetno življenje v Pragi za Nemce ni. Z nekako tiho grozo hodimo po praških ulicah, ker ni za nas udobja. Kamorkoli stopimo, nas opazujejo tuje in včasih odkrito sovražne oči. Prijetno to ravno ni. Včasih se kar čudimo, da smo si ostali s Čehi tako tuji, čeprav tudi mi ljubimo to mesto, kakor ga ljubijo oni. Človek bi mislil, da bo ta skupna ljubezen tkala niti znosnega sožitja med nami. Toda vse bolj izgleda, da ljubijo Čehi Prago z neko svojo posebno, nam tujo in nerazumljivo ljubeznijo. Morda zato, ker so Prago zidali Nemci? Praga je naša domovina in bo ostala tudi v bodoče, naj potem vihra na Hradčanih kakršnakoli zastava.«

★

Iz rajhovskega ozemlja v češko-moravski protektorat prestavljeni uradniki in vojaki dobe posebno protektorsko doklado od 30 do 90 mark (450 do 1350 din) mesečno. Ako imajo nedorasle otroke in se nahajajo v krajih brez primernih nemških šol, dobe to protektorsko doklado v dvojni višini, da se jim tako omogoči šolanje otrok v nemških šolah.

Amnestija za Sudete in za protektorat

Berlin, 20. junija. AA. (DNB) Uradni list objavlja ukaz kancelarja Hitlerja o amnestiji za kazniva dejanja izvršena o priliki pripojitve sudetskih krajev k Nemčiji in prevzema protektorata nad Češko in Moravsko. Izvzeti od amnestije so primeri veleizdaje. Kar se tiče amnestije na ozemlju protektorata, so izključeni primeri bombnih atentatov, če so pri tem bile smrtne žrtve.

Kralj Jurij se vrača v Evropo

London, 20. junija. AA. Posebni dopisnik Reuterja poroča s parnika »Empress of Britain«: Ladja napreduje s hitrostjo 18 do 20 vozlov. Morje je danes malo nemirnejše kakor včeraj ter je precejšnja megla. Kralj in kraljica sta prisostvovala snoči kinopredstavi na parniku. Trdi se, da bosta princesi prispeli na rušilcu nasproti visokim staršem. To bo prvič, da se bosta princesi vozili na vojni ladji po morju. O priliki, ko bo »Empress of Britain« zaplula v southamptonsko luko, bo krožilo nad parnikom 20 letal.

Predsednik vlade Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da bo v zvezi z vrnitvijo kralja in kraljice predlagal v četrtek, naj parlament pošlje uradno dobrodošlico vladarskemu paru. Da se bodo člani parlamenta mogli udeležiti sprejema kralja, bodo v četrtek prekinili sejo spodnje zbornice za eno uro in se bodo poslanci zbrali na cesti, po kateri pojde kraljevska dvojica.

Pomorsko sodelovanje Italije in Nemčije

Friedrichshafen, 20. junija. br. Danes je prispel semkaj državni podtajnik italijanskega mornariškega ministrstva admiral Cavagnari z več mornariškimi častniki. Admirala je sprejel nemški veliki admiral Raeder. Že dopoldne sta imela oba admirala prvi razgovor o tesnejšem sodelovanju italijanske in nemške vojne mornarice. Kakor zatrjujejo dobro poučeni politični krogi, so ti razgovori v zvezi z italijansko-nemško vojaško zvezo. Italijanska in nemška vojna mornarica naj bi si razdelili akcijska področja.

Egiptski gostje na Jadranu

Kotor, 20. junija. e. Včeraj ob 10. je prispela v kotorsko luko egiptska jahta »Naz Perver«, ki se je zasidrala blizu mestnega parka. Z jahto se je pripeljal princ Jusuf Kamal, sorodnik egiptskega kralja Faruka, s princeso Sevehtar Husein in ministrom Ishani Huseinom ter več člani visoke egiptske družbe. Gostje bodo ostali več dni v teh krajih, nato pa bodo še križarili ob jadranski obali do Sušaka. Za časa bivanja v Kotoru bodo napravili več izletov v Črno goro in Srbijo.

Dve žrtvi eksplozije granate pri Ohridu

Ohrid, 20. junija. p. V kovačnico bratov Jakučevićev so davi prinesli staro granato, ki so jo našli v bližini Ohrida. Granato so skušali razstaviti, toda pri tem jim je eksplodirala. Dva moža sta bila pri priči ubita, tretjega so morali prepeljati v bolnišnico. Dobil je smrtno nevarne poškodbe.

Poplave v Šumadiji

Paračin, 20. junija. p. Zadnji nalivi so povzročili, da je Morava silno narasla in ponekod prestopila bregove. Okrog Paračina so zavzele poplave prav ogromen obseg. Celo Varvarinsko polje je pod vodo. Morava je tri metre nad normalo. Deževje še ni ponehalo in je nastala nevarnost, da postanejo poplave še vse bolj katastrofalne. Že doslej so povzročile šumadinskim posestnikom ogromno škodo.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno na severni polovici države. Ponekod dež. V južnih krajih bo prevladovalo jasno in še dosti toplo vreme. Le ponekod bodo nevihte.

Dunajska: Spremenljivo oblačno, toplejše, nagnjenost k nevihtam.

Naši kraji in ljudje

Velika manifestacija gorenjskega sokolstva

V sprevodu na Bledu je korakalo 2361, pri javni telovadbi pa nastopilo 1562 oseb — 4000 gledalcev pri nastopu

V proslavo 30-letnice Sokolskega društva Bled, je Sokolska župa Kranj priredila v soboto in nedeljo župni zlet na Bledu, ki se je izpremenil v veliko sokolsko in narodno manifestacijo, kakršne na Bledu že ni bilo dolgo vrsto let.

V soboto zvečer je bil v Zdraviliškem parku promenadni koncert godbe kranjskega glasbenega društva, kateremu je prisostvovalo mnogo gostov. Nato je bila v nabito polni dvorani Sokolskega doma slavnostna akademija, ki je sijajno uspela. Spored je imel izrazito slovanski značaj. Na njem so bili narodni plesi, telovadne, pevske in glasbene točke. Poleg telovadnih oddelkov je sodeloval mladinski pevski zbor blejskega Sokola, moški in mešani zbor Sokolskega društva Radovljica. Telovadne točke so bile po lepoti na višku. Društva so kar tekmovala v pogledu lepote, pestrosti in skladnosti izvajanj. Krona večera so bili narodni plesi, vaje na konju, župne vzorne vrste, Kozaček blejske dece, ritmični ples članic iz Kranja, »Teče voda« kot vaja članic iz Radovljice in »Naprej«, ki so ga strumno izvedli člani Sokolskega društva Bled.

V nedeljo dopoldne so polni vlaki dovažali sokolske množice z vseh strani Gorenjske. Sokolski oddelki pa so prihajali tudi z avtobusi in avtomobili, posamezniki pa na motociklih in kolesih. Po vsem Bledu se je prelivala barva sokolskih srajc. Gostje so živahno pozdravljali sokolske oddelke. Dopoldne so bile na idiličnem in z državnimi zastavami okrašenem Šušteršičevem travniku v Zagoricah skušnje vseh oddelkov za popoldanski nastop. Ob 11. pa je s telovadišča krenil ogromni sokolski sprevod po najbolj obljudenih blejskih ulicah in cestah. Na čelu sprevoda je orjaški sokolski konjenik nosil veliko državno zastavo. Sledilo je 22 sokolskih konjenikov, 20 kmečkih fantov na konjih, godba planinskega polka, oddelek vojaštva, starešinstvo, Sokolske župe Kranj z odposlanci SSKJ, župe Zagreb in Ljubljana, dolga vrsta članstva v slikovitih narodnih nošah, okoli 400 članov v slavnostnih krojih, dolga vrsta članic v krojih in telovadnih oblekah, moški in ženski naraščaj — sami zastavni mladeniči in leporasla dekleta. Sokolskim oddelkom so sledile nepregledne vrste narodnega delavstva z zastavo, koroški borci z zastavo, KJS, Jugoslovensko-bolgarska liga, Bralno društvo Tržič in Bralno društvo »Ratitovec« z zastavo. Skupno je korakalo v prevodu 2361 oseb brez moške in ženske dece, ki ni bila uvrščena v sprevod. Ob straneh dolgih sokolskih čet je korakalo 25 sokolskih praporščakov, igrale pa so štiri godbe: vojaška, sokolska z Jesenic, godba glasbenega društva Kranj ter godba gasilske čete Mlino. Po vseh cestah, koder se je premikal sprevod, je stalo več tisoč ljudi, ki so viharno pozdravljali sprevod in ga obsipali s cvetjem. Pred Sokolskim domom je bil stik in pozdrav. Tako živobarvne razgibane množice Bled že dolgo vrsto let ni videl. Na velikem sokolskem telovadišču je bila glava pri glavi, da se človek skoraj ganiti ni mogel.

Na govorniški oder je stopil popularni župni starešina Jaka Špicar, ki je naslovil pozdrav sokolskemu starešini Nj. Vel. kralju Petru II., kar so navzočni sprejeli z viharnimi ovacijami. Pozdravil je našo hrabro vojsko, predstavnike sokolske zveze in bratskih župa ter po vrsti organizacije, sodelujoče pri lepi manifestaciji. Sporočil je pozdrave sokolstvu širom naše domovine in širne slovanske zemlje, posebni pozdrav pa je veljal Matici slovanstva, zlasti Pragi. V imenu SSKJ je vse zbrane pozdravil dr. Hugo Werk iz Zagreba, ki je čestital župi in Sokolskemu društvu Bled ob 30-letnici ter naglasil, da je jugoslovenska ideja večno živa in da je nobena sila ne bo mogla ustaviti na njeni zmagoviti poti.

Popoldne so se proti telovadišču začele pomikati goste množice ljudstva. Ob 15.30 se je pričel nastop sokolstva in vojske, ki je odlično uspel. Ob zvokih koračnice sokolskih legij, je prikorakalo na telovadišče 25 sokolskih praporščakov ter oddelek članov, članic, naraščaja in vojakov. Ob sviranju državne himne je bil izkazan pozdrav državni zastavi, ki je mogočno zaplapolala na visokem drogu, vidna daleč na okoli. Moška in ženska deca (800) je lepo izvedla slikovite vaje z obroči in rutami, sijajen je bil moški in ženski naraščaj (230) ter nastop članic (132). Na orodju so nastopile štiri vrste in sicer člani na drogu in bradlji, moški naraščaj s preskoki čez mizo in članice na bradlji. Veliko pozornost so vzbujali nekateri telovadci na drogu, ki so izvajali vratolomne vaje z vso sigurnostjo in eleganco. Ženski naraščaj je elegantno izvedel proste vaje, ravno tako člani, ki so lepo zaključili telovadni spored. Potem je nastopil vod vojakov planinskega polka z Bohinjske Bele. Vojaki so izvedli bojno sceno »Na mrtvi straži«, vaje s puškami in ves spored zaključili s kolom. Javnemu nastopu je prisostvovalo okoli 4000 ljudi, med njimi mnogo letoviščarjev, ki so strumno nastopajočim oddelkom prirejali viharne ovacije.

Javni nastop sta vodila župni načelnik Vinko Beznik iz Kranja in župna načelnica Lojzka Horvatova iz Radovljice. Vsa prireditev je odlično uspela in pokazala, da sokolska ideja vedno močneje prodira med najširše plasti našega naroda.

Vrlemu rodoljubu v spomin

Ljubljana, 20. junija

Danes popoldne so na pokopališču na Viču položili k večnemu počitku zglednega rodoljuba in zaslužnega javnega delavca upokojenega višjega veterinarskega svetnika Pravdoslava Rebeka. Pokojni je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu. Že kot dijak je bil vzlic italijanski šolski vzgoji narodno zaveden ter je sodeloval pri raznih narodnih društvih v Barkovljah, na Greti in v Rojanu. Kot mlad živinozdravnik je stopil v državno službo v Kotoru, kjer je ostal do leta 1899. Potem je bil na lastno prošnjo premeščen kot okrajni živinozdravnik v Pazin, središče našega narodnega gibanja v Istri.

Takrat so bili Istri potrebni ljudje, ki bi budili in vodili naše kmetovalce v narodnem, političnem in gospodarskem oziru. Rebek je bil v tem pogledu prvovrstna moč. Tudi izven svoje službe je bil našim živinorejcem vedno najboljši svetovalec in pomočnik. Takoj po prihodu je postal dragocena moč vseh narodnih in gospodarskih organizacij. Bil je predsednik gospodarskega društva, odbornik Čitalnice, Sokola, itd., povsod požrtvovalno delaven, resen, miren in z vsemi ljubezniv. Bila ga je sama dobrota, bil je idealist najčistejšega kova, ki ni nikdar pričakoval plačila za svoje požrtvovalno delo in pomoč.

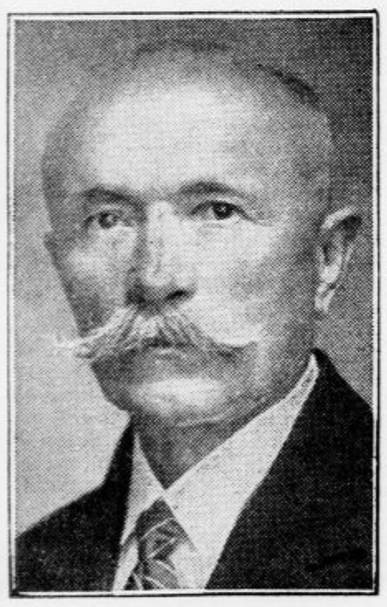

Z vsemi temi vrlinami se je po preobratu udejstvoval v Jugoslaviji in povsod, kjer je služboval, je bil deležen priznanja in spoštovanja, ker pri svojem požrtvovalnem delovanju ni poznal razlike med somišljeniki in nasprotniki, marveč je vsem služil z enako vnemo, požrtvovalnostjo in dobrotljivostjo. Kot vzornik narodne zavednosti in naprednosti ter kot človek visoke srčne kulture bo ostal v častnem spominu.

Danes ob 17. uri je ugledni pokojnik nastopil zadnjo pot. Pred hišo žalosti na Večni poti se je zbrala množica pogrebcev, med njimi številni predstavniki nacionalnih organizacij. Tako je banovinsko organizacijo JNS zastopal g. Milan Mravlje, sresko JNS gg. Žitnik, Gregorka in Cimerman, prisotni so bili tudi številni člani krajevne organizacije JNS. Akademsko starešinstvo so zastopali gg. direktor Reisner, dr. Tominšek in dr. Spiller-Muys. Z banske uprave sta bila pri pogrebu gg. načelnik dr. Pfeifer in inspektor dr. Guštin. Prišli so številni Sokoli z vencem kakor tudi gasilci z vencem in praporom ter deputacija sadjarjev in vrtnarjev, akademiki in člani mladinske organizacije JNS, pa še vrsta ožjih pokojnikovih prijateljev in spoštovalcev. Organizacijo ožjih rojakov sta zastopala predsednik »Soče« g. načelnik Sancin in tajnik Urbančič z več odborniki in člani, pridružil se jim je dvorni svetnik g. dr. Dukić iz Istre.

Ko so trije viški duhovniki opravili pred hišo žalosti pogrebne obrede, so akademiki zapeli pretresljivo žalostinko, nakar se je v nenadnem nalivu razvil dolg sprevod na viško pokopališče. V imenu viških Sokolov se je ob grobu toplo poslovil starosta Rudi Marinčič, poklonila se je gasilska zastava, v imenu krajevne organizacije JNS je izpregovoril g. Belić, v imenu ožjih rojakov izza meje pa Ivan Breščak. Spet so akademiki zapeli žalostinko, nakar so se pogrebci tožni razšli.

Mali gosti prijateljev Slovenskih goric

Društvo prijateljev Slovenskih goric je nedavno povabilo šolsko deco iz Marije Snežne in Lokavcev v Ljubljano. Tej šolski mladini z naše severne meje je društvo omogočilo dvodnevno prijetno bivanje v Ljubljani ter ji nudilo prenočišče, obed, večerjo in zajuterk, Družba sv. Cirila in Metoda pa enkrat obed. Na sliki vidimo skupino malih gostov prijateljev Slovenskih goric. Klobuki, ki jih imajo fantje na glavi, in cekrčki v rokah deklet so darila društva, poleg tega pa so bili mali gostje še lepo oskrbljeni z raznimi spominskimi darili ter s pecivom in drugimi okrepčili za pot domov

Dvojen roparski umor pri Celju

Žrtvi zločina sta gostilničar Anton Ocvirk in njegova žena Rozalija pri levškem mostu

Celje, 20. junija

Celjski okoliš se je do lani ponašal z izredno majhnim številom težkih zločinov. V zadnjem letu pa so se začeli umori, uboji, ropi in vlomi v tem okolišu nenadno množiti. Še včeraj smo poročali o roparskem napadu na Polulah ter o dveh vlomih v Gaberju in Košnici. Največjo senzacijo je zbudil v jeseni roparski umor v Čretu pri Celju, čigar žrtev je postala Ivana Zakrajškova. Morilec Jurij Sabukošek je bil, kakor znano, pred kratkim obsojen na smrt na vešalih. Ker je obsojenec vložil po svojem zagovorniku priziv in revizijo, zadeva še ni končno veljavno zaključena.

Noč groze v gostilni pri levškem mostu

Davi se je po Celju in okolici bliskovito raznesla grozna novica, da sta postala gostilničar in gostilničarka pri levškem mostu žrtvi roparskega umora.

Znano gostilno pri levškem mostu na levem bregu Savinje v Medlogu št. 20 pri Celju, ki je last levške komune, sta vzela pred kratkim v najem 47letni Anton Ocvirk in njegova 32letna žena Rozalija, ki je bila prej natakarica. Žena je vodila gostilno na svoje ime. Zakoncema je pomagala pri poslu 20letna Julčka Terčičeva, ki je z Ocvirkovima v sorodstvu. Ocvirkova sta spala v sobici levo od vhoda v hišico, Terčičeva pa je v zadnjih nočeh prenočevala v šupi, ki je pri spalnici prizidana k hišici.

V ponedeljek zvečer je bil v gostilni kot zadnji gost strojar Veselak iz Levca. Ko je ta odšel, so okrog 21.30 zaprli gostilno in šli spat. Ocvirkova je, kakor vsak večer, zaklenila šupo, v kateri je spala Terčičeva. Julčka Terčičeva, ki se je bila vrnila zvečer domov, je legla v šupi na voz sena, Ocvirkova pa sta zaklenila vežna vrata, stopila v spalnico, kjer sta imela samo eno posteljo, in legla k počitku.

Terčičeva je kmalu nato začula korake pred hišo. Ker pa hodi tod mimo mnogo ljudi, temu ni posvetila pozornosti. Nenadoma je počil pred hišo strel, takoj nato pa je čula Terčičeva šest strelov, ki jih je nekdo sprožil v hiši. Terčičeva je razločno slišala krik Ocvirkove: »Julčka, pomagaj!« Nato je postalo v hiši mirno. Kmalu se je pojavil nekdo pred šupo, v kateri je bila Terčičeva. Skušal je odpreti vrata, kar mu pa k sreči ni uspelo. V smrtnem strahu se je Terčičeva skrila pod čoln, ki je shranjen v šupi.

Približno uro pozneje, okrog polnoči, je čula Terčičeva, da nekdo hodi po hiši. Slišala je premikanje pohištva in žvenketanje kozarcev, potem pa je zopet vse utihnilo.

Šele okrog treh zjutraj, ko se je začelo daniti, se je Terčičeva toliko opogumila, da je sklenila zapustiti šupo. Ker so bila vrata šupe zaklenjena, je odlomila desko na šupi in zlezla skozi odprtino na prosto. Pohitela je takoj k sosedom in jim povedala, kaj se je bilo zgodilo. Sosedje so takoj odšli h gostilni. Vežna vrata so bila zaklenjena. Morilci so bili vrata pred odhodom zaklenili in vzeli ključ s seboj. Sosedje so zdrobili šipo na oknu gostilniške sobe in zlezli v hišo.

Ko so stopili v spalnico, se jim je nudil grozen prizor. V sobici je bilo vse razmetano, Ocvirk in njegova žena pa sta ležala na tleh, obrnjena z glavama drug proti drugemu. Na sebi sta imela samo srajci, ki sta bili okrvavljeni. Na glavah sta imela več težkih ran. Bila sta že mrtva. Morilci so znosili vso posteljnino s postelje in z njo pokrili svoji žrtvi. Zločinci, ki so očividno iskali denar, so našli menda samo 200 din, ki jih je imela Terčičeva spravljene v hiši.

Kdo so morilci?

Na kraj zločina so prispeli davi orožniki pod vodstvom poveljnika celjske orožniške čete g. majorja Stjepana Vindekijevića, policijski agenti pod vodstvom predstojnika mestne policije g. Törnarja, sodna komisija in mestni fizik g. dr. Podpečan. Preiskavo vodi g. major Vindekijević. Orožništvo je ob sodelovanju policije ukrenilo vse potrebno, da čim prej izsledi morilce in pojasni grozni zločin, ki je pretresel vse prebivalstvo. Izvršenih je bilo več aretacij.

Morilci so zlezli v hišo skozi lino na podstrešju. Odlomili so nogo od mize pred hišo, zlezli po brajdi do line, razklenili z mizno nogo mrežo in se splazili na podstrešje, odtod pa po lestvi v vežo. Izgleda, da so streljali na Ocvirka in njegovo ženo iz veže, ker se tam poznajo sledovi krogel. Na zunanji steni hiše pod lino so dobro vidni sledovi rok. Ti odtisi bodo gotovo zelo dragoceni za nadaljnjo preiskavo.

20 osumljenih aretiranih

Popoldne so prepeljali truplo umorjenega Ocvirka in njegove žene na okoliško pokopališče, kjer je bila izvršena obdukcija. Popoldne je tudi prispel iz Maribora v Celje daktiloskop Grobin, ki je posnel prstne odtise na kraju zločina. Orožniki so v teku dneva aretirali okrog 20 osumljenih ljudi v bližnji in dalnji celjski okolici. Policija je popoldne aretirala tudi Julko Terčičevo, ki je služila pri obeh umorjencih. Preiskava do večera še ni rodila uspeha. Oblasti pa upajo, da bo zločin kmalu pojasnjen.

Gostovanje ljubljanske opere v Trstu

Jutri, v četrtek se bo začelo drugo gostovanje naše opere v Trstu. Prvo gostovanje od dne 9. do 10. junija 1937 je ostalo vsem, ki so bili navzoči takrat v tržaškem gledališču Politeama Rossetti, v neizbrisnem spominu. Domače in tuje občinstvo je izvedbo spremljalo z veliko iskreno pozornostjo ter dajalo duška svojemu zadovoljstvu ob koncu vsakega dejanja pa tudi ob odprtih scenah z dolgotrajnim glasnim ploskanjem. Naša opera je dosegla takrat velike uspehe; to ji je priznalo vse občinstvo, pa tudi italijanski in naši kritiki in časniki.

Prva predstava sedanjega drugega gostovanja bo »Boris Godunov«, opera slavnega skladatelja Musorgskega, čigar stoletnico rojstva je obhajal ves kulturni svet. Delo je po vseh gledaliških stalno na repertoarju, izvrstno poznano in priljubljeno je tudi v Italiji. Naša izvedba je najskrbneje pripravljena, sodeloval bo ves naš ansambel s pomnoženim orkestrom, glavne vloge so zasedene s prvimi našimi solisti. Naslovno vlogo bo pel g. Primožič, ki je obenem tudi režiser tega dela. Dirigiral bo opero ravnatelj Mirko Polič. Drugi večer, v petek, se bo ponovila v Trstu »Prodana nevesta«, ki je brez dvoma najbolj popularna slovanska opera sploh. Glavne vloge bodo peli: Vidalijeva, Franzl in Betetto, dirigiral pa bo kapelnik Neffat. Izmed jugoslovenskih opernih del pa je brez dvoma najbolj učinkovit Gotovčev »Ero z onega sveta«. V Jugoslaviji je stalno na repertoarju vseh treh narodnih gledališč. V Trstu je bil prvič izvajan na našem gostovanju leta 1937 in je bil z navdušenjem sprejet. Letos je ta opera nastopila svojo zmagovito pot po Nemčiji. Devet gledališč v raznih važnih nemških kulturnih središčih jo je uvrstilo v svoj repertoar in jo izvedlo z velikim uspehom. Pravkar je ž njo gostovala beograjska opera v Frankfurtu. Prepričani smo, da bo tudi tokrat v Trstu pozdravljena kakor na prvem gostovanju. Glavne vloge bodo izvajali: Franzl, Heybalova, Kogejeva, Janko in Lupša. Dirigiral bo ravnatelj Polič. Izvedba »Era« v soboto, dne 24. t. m., bo obenem zaključna predstava našega drugega gostovanja v Trstu.

Vabimo Tržačane, predvsem pa naše rojake, da posetijo operne predstave v Politeama Rossetti v četrtek, petek in soboto tekočega tedna.

SCHICHTOV RADION pere temeljito

S kuhanjem perila v raztopini Schichtovega Radiona odpravite prav vso, tudi najtrdovratnejšo nesnago. Perilo bo zunaj in znotraj popolnoma čisto in snežnobelo.

RADION BELINA!

Šef zemljoradnikov Joca Jovanović umrl.
(Glej poročilo na II. strani)

Avtomobil uničil mlado življenje

Celje, 20. junija

V Slovenjem Gradcu se je dogodila danes popoldne huda prometna nesreča, katere žrtev je postal mlad ključavničarski vajenec. Okrog 17. se je peljal 14letni Brišnik, vajenec pri ključavničarskem mojstru Rinku v Slovenjem Gradcu, na železniško postajo po blago. Ko se je odpeljal kmalu nato s postaje, je privozil proti postaji osebni avto mehanika Tišlerja iz Slovenjega Gradca. Avto je šofiral gostilničar Jakob Kajfež. Vozil je pravilno po desni, Brišnik pa napačno po levi strani ceste. Kajfež se je kolesu v zadnjem hipu ognil in je zavozil popolnoma do cestnega roba, vendar pa ni mogel več preprečiti nesreče. Sprednji del avtomobila je zadel Brišnika z vso silo v glavo ter mu zdrobil lobanjo in spodnjo čeljust. Nesrečnež se je takoj zgrudil s kolesa in je na mestu izdihnil. Brišnik je pred tremi dnevi dopolnil 14. leto in je bil šele dva dni pri svojem mojstru v uku.

Petruška — leto dni v grobu

Danes poteče leto dni, odkar je večni popotnik, pobratim in poet, Radivoj Peterlin-Petruška na svojem domu v Kamniku za zmerom zatisnil oči. Njegova smrt je bila številnim prijateljem in spoštovateljem prav tako v iznenadenje, kakor je bilo njegovo življenje polno nepričakovanih, zmerom novih reči. V enem letu ruša prerase gomilo, a Petruška je bil človek, ki bo nanj še dolgo, dolgo živ spomin.

Za obletnico smrti naj opozorimo na Spominsko knjigo, ki so jo Petruškovi prijatelji po njegovi smrti položili v poseben, pokojnikovemu spominu posvečen kotiček gostilne, »Pri Petruški« na Tržaški cesti. Mimo te knjige hodilo literatje in bohemi, delavci in kmetje, meščani in čisti ljubitelji Bakha, in komur se že spomin na prijateljčka dotakne srca zapiše v knjigo kakšno vezano ali nevezano besedo. Pa je treba priznati, da imajo Petruškovi spoštovatelji dovolj rešpekta pred poetom in mu v glavnem pišejo verze za spomin. Na prvi strani knjige naletiš na vrstice, ki mu jih je v počastitev napisal J.E.P.:

Kdor bo pisal o Petruški,
kdor bo slikal Ahasvera,
ta naj vedno se zaveda,
da sta slika in beseda
mični, lepi le takrat,
če ju človek gleda rad,
gleda rad kot umetnino,
prej ko v glavo šine vino.

Sledijo posvetila, ki so mu jih med drugimi napisali Petruškov stari prijatelj Ivo Berščak, pokojnikov brat Alojz Peterlin-Batog, Ivan Rob, škofijski vikar starokatoliške cerkve Ferdo Lavrinc, Josip Vindot, Petruškov soborec, pokojni Srečko Bekš, Tilen Epich, pokojni Mirko Potokar, itd. Številnim znanim in neznanim imenom se pridružuje akad. kipar Nikolaj Pirnat, ki je v Spominski knjigi obnovil svoje verze iz »Jutra« njega dni:

S črnim kalpakom na rusi glavi,
si zaganjal se v prijatelje polente —
s čepico — prijateljček ta pravi —
si v »Odmevih« zbral vse skromnejše talente!

Tem verzom, ki so s Pirnatovo karikaturo vred vzbudili svojčas mnogo zanimanja med našim literarnim občinstvom, pa je avtor dodal še naslednjo rimano prigodo (Iz Kosez v Ljubljano, pozno ponoči 1922):

V noči šla sva po planjavi,
bledi mesec je sijal.
Pa Petruška se ustavi,
in mi je tako dejal:
»O, da bi na zemljo padel,
ta svetlobe nočne vir!
Midva bi ga razdelila...
Saj je — kot bohinjski sir!«

A pokojnikov prijatelj in tovariš L. Mrzel, ki se je s Petruško poslednjikrat pobliže srečal, ko sta v Kočevju za občnega zbora CMD pred tremi leti skupaj pila Tscheligijevo pivo na vrtu pri Schleimerju — takrat je bil Petruška že zelo bolan in si je moral pošteno prigovarjati, da si je upal naročiti čašo — je napisal:

Petruška, dajva še en pir!
Potem greva pred božji tron,
potem greva po božji lon,
po božji lon — po mir.

Uvaževanja vreden glas iz vrst ljubiteljev lepe knjige so vrstice znanega akviziterja Jožeta Špana, enega najboljših Petruškovih prijateljev:

Prešeren z vinom,
Župančič s prato,
kdo s kokainom —
ti pa s solato.

Za njim pa Fran Milčinski, avtorja »Ptičkov brez gnezda« sin:

Pa (po Mrzelu) še en pir!
Ti našel si že svoj kvartir,
jaz pa iz svetlih zvezd grem brat,
kam naj nocoj grem, jutri spat.

Igor Torkar mu je zapisal:

Petruška, bil si muzikant,
za kruh ni b'lo ti mari,
ker s srcem le igral si, fant,
si stradal ob kitari.

»Prijatelju, večnemu popotniku in iskalcu v spomin« — to so preproste besede, ki jih je vpisal France Terseglav. Karel Širok je pripisal: »Dragemu Petruški, na katerega se vedno rad spominjam, ker je bil tako brez greha.«

V srce pa sežejo človeku verzi, ki jih je po Župančiču zapisal pokojnikov brat Batog:

Brat moj, povej, povej,
ali je kaj, ali je kaj
onstran mej,
kamor si šel bodočnost odkrivat,
da več se ne vrneš nazaj?

— ik

Domače vesti

* **Pohod v konjiški srez.** V Ljubljani se je ustanovil odbor odličnih nacionalnih delavcev, ki ima nalogo organizirati velik izlet v konjiški srez. Izlet se bo vršil v dveh skupinah in sicer v soboto 29. in nedeljo 30. julija t. l. Na ta izlet ali kakor ga po zamisli organizatorjev lahko imenujemo: »Pohod v konjiški srez«, bodo povabljeni nacionalisti vseh srezov dravske banovine. Informacije daje g. Andrej Uršič, Ljubljana, Kazina II. Opozarjamo prebivalstvo konjiškega sreza, da se pripravi za dostojen sprejem gostov, ker bo ta izlet nacionalnega in tudi velikega tujskoprometnega pomena za srez. Izletniki nameravajo obiskati Vitanje, Stranice, Zreče, Konjice, Oplotnico, Tepanje, Loče in Žiče. Naprošena so tudi vsa nacionalna društva v dravski banovini, da ta dan ne prirejajo večjih društvenih prireditev, da bo tako omogočen večji obisk iz vseh krajev dravske banovine. Udeležbo tega izleta priporočamo ljubiteljem in kupcem dobrih konjiških vin, katere bi ondotni vinogradniki radi vnovčili.

* **Novi grobovi.** Na Poljanski cesti 53. v Ljubljani je umrla gospa Frančiška **Ocvirkova,** po rodu Zajčeva, mesarica in posestnica. Ugledno pokojnico bodo danes ob 17. spremili k večnemu počitku. — Nadalje je umrla v Ljubljani gospodična Ljuba **Cepudrova.** Pogreb bo jutri ob 17. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vsaka očala po meri zato dobrosedeča in jasen pogled pri

Dipl. optik **Zajec** LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

* **Obvestilo maturantom 1924 mariborskega učiteljišča!** Naša 15letnica se vrši z istim sporedom šele v ponedeljek 3. julija in ne, kakor je bilo javljeno prvotno 2. julija. (Ob 8. sv. maša za rajne profesorje v franč. cerkvi, nato zakuska v Narodnem domu, ob 10.12 v Limbuš k Robiču). Ta sprememba se je izvršila na željo večine. Pridite vsi! Priglasi: Kopriva, učiteljišče, Maribor.

* **Proslava 550letnice kosovske bitke.** Po naročilu glavnega odbora društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije poziva banovinski odbor društva Rdečega križa svoje člane, da se udeležijo te proslave, ki bo na letošnji Vidov dan, dne 28. t. m. Udeležencem je dovoljena četrtinska voznina po državnih železnicah. Podrobna pojasnila bo dal izvršni odbor za proslavo v časopisju.

* **Tovorni avto se je prevrnil.** Iz Mokronoga nam poročajo: Po Mirnski dolini prevaža dan za dnem g. Gantar iz Šmarjete les iz gozdov in to na tovornih avtomobilih. Ker je na avtomobilu vsikdar naložena precejšnja množina lesa, je potrebna previdna vožnja. Tako je tudi 19. t. m. prevažal les po preozki banovinski cesti, ki je od stalnega dežja precej namočena. Šofer je vozil po pravilni strani in zašel na ozki cesti ob rob ceste, ki ji je teža avtomobila odkrušila nekaj zemlje. Kljub duhaprisotnosti šoferju ni bilo več mogoče težko naloženi avto spraviti na rob ceste in se je prevrnil z vsem tovorom. Šoferja je vrglo daleč stran, a k sreči ni dobil poškodb, ker je padel na mehko zemljo. Spremljevalec pa je prišel pod leseni tovor, ki ga je precej pritisnil k tlom. Ko so nesrečo opazili ljudje, so prihiteli na pomoč, odstranili tramovje in ponesrečenca potegnili iz nevarne pasti. Le urni pomoči gre zahvala, da je tudi on dobil le lažje poškodbe.

Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana **»Franz-Josefova«** voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25 V 35.

* **Usodna nesreča z motorjem.** Iz Radencev nam poročajo: Na vožnji čez Kapelo se je na ovinku pri Slatini Radencih ponesrečil Karl Steyer iz Črncev v Apački kotlini. Šele pred štirimi dnevi si je bil nabavil novo motorno kolo, s katerim se je vežbal le kratko časa. V nedeljo je hotel napraviti daljšo poskušno vožnjo, za katero se je čutil že dovolj sposobnega, preko Slovenskih goric, Kapele do zdravilišča Slatine Radencev in nazaj. Na ovinku proti Radencem mu je na mokri, z gramozom posuti cesti spodrsnilo in je padel tako nesrečno, da si je razbil lobanjo. Onesveščenega so prepeljali v bolnišnico v Murski Soboti, kjer leži v brezupnem stanju.

* **Kongres meščansko-šolskega učiteljstva** bo, kakor smo že poročali, 9. in 10. julija v Nišu, ko bo tamošnja meščanska šola slavila svojo 40letnico. Združenje meščansko-šolskega učiteljstva je nalašč izbralo za sedež svojega kongresa mesto in sedež banovine, v kateri je le malo meščanskih šol. S tem je dan kongresu propagandistični pomen. Meščanskemu šolstvu se tudi v naši državi posveča vedno večja pozornost. Primeri iz raznih drugih držav, v prvi vrsti pa iz Holandske, Anglije in Francije, dokazujejo, da je meščanska šola zelo važen faktor pri formiranju zdravega in močnega meščanskega stanu in pri usposobitvi mlajših generacij za uspešno in napredno gospodarsko udejstvovanje. V naši državi imamo že 235 meščanskih šol. Lani je bilo ustanovljenih 9 novih meščanskih šol in število obiskovalcev znaša zdaj okrog 44.000. Največ meščanskih šol je v dravski in v savski banovini, v vsaki po 50 z nad 10.000 učenci. Na zadnjem mestu je moravska banovina, ki ima samo 5 meščanskih šol s 644 učenci.

* **Državni strokovni izpit za pooblaščene inženjerje** pri gradbenem ministrstvu iz strojne stroke je položil z odličnim uspehom g. ing. Matko Hafner iz Škofje Loke.

* **Pomembno planinsko slavje na Sljemenu.** Hrvatsko planinsko društvo bo priredilo 2. julija na Sljemenu lepo planinsko slavje ob 50letnici sljemenske razgledne piramide. Ta slavnost bo združena tudi z otvoritvijo botaničnega planinskega vrta, edinega v vsej državi, ki ga urejujejo blizu Tomislavovega doma. Že leta 1870. je bila postavljena na Sljemenu lesena piramida, da bi služila prijateljem narave kot kažipot. Mnogi Zagrebčani so že takrat radi hodili na Sljeme in ta krog prijateljev prirode se je večal od leta do leta, dokler ni bilo leta 1874. ustanovljeno Hrvatsko planinsko društvo. Piramida na Sljemenu je torej v najtesnejši zvezi s hrvatsko planinsko organizacijo. Leseno piramido so nekajkrat popravljali, leta 1889. pa so jo zamenjali z železno. Začetek lepe in pomembne slavnosti 2. julija bo ob 10. dopoldne z govorom predsednika HPD dr. Josipa Torbarja.

* **Važna seja centralne uprave gozdarskega združenja.** V Banjiluki je bila seja centralne uprave Jugoslovenskega šumarskega udruženja, kateri je predsedoval podpredsednik združenja dr. Andrija Perušić, profesor šumarske fakultete v Zagrebu. Poleg stanovskih zadev so na konferenci razpravljali tudi o organizaciji ekskurzije naših gozdarjev v Nemčijo, da bi tako vrnili obisk nemškim gozdarjem. Dalje so razpravljali o raznih ukrepih za varstvo gozdov ter izdelali pravilnik o lovu v zvezi z novim lovskim zakonom. Določeni so bili tudi delegati za gozdarski kongres v Finski.

* **Razpisane cestarske službe.** Pri okrajnem cestnem odboru v Ormožu je razpisana služba banovinskega cestarja na cesti Ormož—Kamenščak—Ljutomer — Gornja Radgona ter na cesti Ivanjkovci—Radomerščak—Ljutomer. Pri cestnem odboru v Mariboru so razpisane tri take službe na cestah Sv. Lenart—Ščavnica—Cmurek—Malna—Sv. Jakob ter na cesti Slovenska Bistrica—Sv. Martin na Pohorju. Okrajni cestni odbor v Šmarju pri Jelšah pa razpisuje cestarsko službo na cesti Mestinje—Prelaska—Župelovec—Brežice. Prosilci ne smejo biti mlajši od 23 in starejši od 30 let ter morajo izpolniti vse pogoje uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev. Pravilno opremljene prošnje morajo vložiti pri navedenih okrajnih cestnih odborih najpozneje do 15. julija.

OSJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA I TVORNICA STROJEVA D.D.

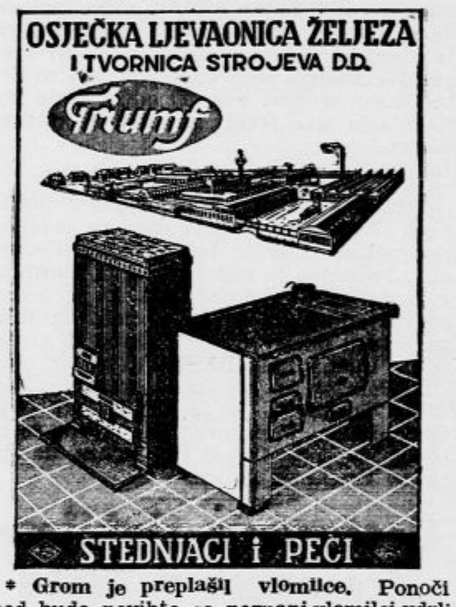

STEDNJACI i PEĆI

* **Grom je preplašil vlomilce.** Ponoči med hudo nevihto so neznani vlomilci vdrli v Andrijevicah pri Slavonskem Brodu v uradne prostore »Našičke«, d. d. ter strokovnjaško navrtali veliko železno blagajno, v kateri je bilo nad 100.000 din za izplačilo delavcev. Vlomilci so nevihto smatrali za svojega zaveznika in prav gotovo so po zaslugi njenega hrupa neovirano vdrli v poslopje in navrtali blagajno. Ko so bili s svojim delom že skoraj gotovi, pa je nekje v bližini udarila strela, kar je vlomilce tako preplašilo, da so zbežali ter pustili v vlomljeni blagajni bogat plen.

* **Uspešna samouka ortopeda.** Skromna vas Vraničište v gostivarski okolici je znana po vsej Južni Srbiji po zaslugi bratov Mustafe in Medžida Mustafovića, ki sta zelo uspešna ljudska zdravnika, strokovnjaka ortopedije. V tej rodbini se že dolgo dobo od očetov na sinove prenaša nenavadna spretnost naravnavanja zlomljenih kosti ljudi in živali. Še tako komplicirane primere prelomov kosti izlečita brata Mustafovića spretno in uspešno in sta že večkrat pred zdravniškimi komisijami prestala stroge izpite ter dokazala, da poznata vsako človeško in živalsko kost kakor šolani strokovnjaki ortopedije. To vrsto zdravljenja imenuje narod »krepiluk«, njene izvrševalce ali veščake pa »krepije«. Kot taka uživata brata Mustafovića velik sloves ter prihajajo k njima pacienti tudi iz Debra, Kučeva, Tetova in celo iz Skoplja. Mustafa, ki je star že blizu 80 let, ordinira samo doma, njegov nekaj let mlajši brat pa tvega tudi dolga, težavna pota, kadar ga kličejo na pomoč. Brata sta spretno ozdravila že kakih 5000 ljudi in petkrat toliko domačih živali. Preden se lotita kakega pacienta, imata strokovnjaški posvet, za lečenje pa nikdar ne zahtevata plačila, a ker se vsi izkažejo hvaležne, živita oba precej udobno od »krepiluka«.

* **Sreča vas išče,** zato pohitite v nedeljo 25. t. m. vsi v Litijo na tombolo, katero priredi Sokolsko društvo v Litiji. Začetek točno ob 3. popoldne. Za 3 din — novo motorno kolo! (—)

* **Spremembo vremena** najprej čutijo noge. Pečejo vas podplati in bolijo kurja očesa. Človek je nerazpoložen, hitro se utrudi in nima volje za nobeno delo. Ako vas to doleti, pridite v našo pedikuro, da vam pregledamo noge, jih spedikiramo, osvežimo z masažo in vam tako zopet vrnemo dobro razpoloženje. Po pedikiranju boste zopet dobro in lahko hodili. Naša moderna pedikura je higiensko urejena, tako da vam nudi vso udobnost. Naši pedikerji so izučeni v strokovnih šolah pod nadzorstvom zdravnika, tako da vam zamorejo dajati pravilne nasvete v pogledu nege nog. Vse to delo opravljajo oprezno in brez bolečin. V današnjem času res ni potrebno, da trpite bolečine na nogah, dovolj je, da posvetite negi nog več pažnje. Pedikura in masaža nog stane 10 din. Prosimo vas, da nas obiščete in da se prepričate o naši službi. Rade volje vam pomagamo. Bat'a, Ljubljana, Šelenburgova ulica. (—)

* **Izlet h konjskim dirkam v Št. Jernej na Dolenjskem,** katere bodo 29. t. m., priredi Tujskoprometna zveza. Prijave in sporedi v vseh biljetarnah Putnika. (—)

* **Avtobusni izleti v Gorico, Trst, Benetke 27.—29. t. m. in v Dolomite od 15. do 19. julija. Prijavite se takoj v Izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, tel. 22-50.** (—)

Iz Ljubljane

u— **Na državni II. realni gimnaziji** bodo sprejemni izpiti za I. razred v petek, 23. t. m. in v soboto 24. t. m. začetek obakrat ob 8. Danes 21. t. m. in v četrtek, 22. t. m. pa bo vpisovanje za sprejemne izpite. Dečki in deklice, rojeni v letih 1926 — 1929, naj se v teh dvehdnevih v času od 8. do 12. javijo pri ravnateljstvu v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov in vložе z din 10 kolkovano prijavo za sprejemni izpit in ji priložе rojstni in krstni list (družinsko knjižico, izpisek) ter izpričevalo o dovršeni osnovni šoli, po potrebi tudi zadnje šolsko izpričevalo. V prihodnjem šolskem letu se bodo odprli na tem zavodu tudi klasični oddelki I. razreda za deklice. Starši, ki želite dati svojemu otroku zares temeljito podlago za nadaljnji študij, ga vpišite v klasični oddelek. Pogoj je seveda, da se otrok jezikov lahko uči. Na klasični gimnaziji se prične namreč poučevati latinščina že v I. razredu. Skušnja uči, da je še danes tak pouk najboljše sredstvo, da izbistri otroku duha, mu izostri čut za prvine jezika in mu na ta način da trdno podlago za učenje jezikov sploh ter ga privadi logičnemu mišljenju že zgodaj. Tega ne zmoreta v toliki meri ne materin jezik ne francoščina, nasprotno, oba imata samo korist od latinščine. Zato, starši, premislite, ali vam ne bi kazalo otroka vpisati na klasični oddelek. Premislite in pri vpisu javite ravnateljstvu.

Dobro blago se samo hvali,

nanj pa je treba tudi opozarjati. Posebno priporočljive so kot provijant na izletih ter za zakuske doma šunkine konzerve, jetrne pastete ter drugi mesni izdelki **znane veletvornice Josipa Benka v Murski Soboti.** Na razpolago so poleg drugih izbornih prigrizkov in pijač **v trgovini z delikatesami**

V. A. JANEŠ, ALEKSANDROVA 12, tel. št. 3455.

u— **Sprejemni izpit na I. državni realni gimnaziji** (Vegova ulica) bo 24. t. m. Prošnje (formular pri šol. slugi) za pripustitev k izpitu, kolkovane z 10 dinarskim kolkom, se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni do 23. t. m. od 9. do 12. Prilogi k prošnji sta krstni in rojstni list in izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole. Sprejemajo se učenci, ki so rojeni v letih 1926, 1927, 1928 in 1929.

u— **Občni zbor moške in ženske šentpetrske podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda** bo v ponedeljek 26. t. m. ob 20. v restavraciji glavnega kolodvora. Vabimo k udeležbi.

PREMIERA!

Izvanredna povest 14 kopačev zlata v Avstraliji, ki so si zaželeli žena. Zamisel pokazana na tako svojevrsten način, da veže gledalca v napetosti do konca.

KINO MATICA — TEL. št. 21-24

Sužnji zlata

V gl. vlogah: Norvežanka Kirsten HEIBERG — Viktor Staal — Karl Martell.

PREDSTAVE ob 16., 19. in 21. uri.

DANES NEPREKLICNO ZADNJIKRAT! Zato ne zamudite najimenitnejši film po slovitem romanu A. DUMASA

KINO UNION, tel. 22-21
Predstave ob 16., 19. in 21.

Trije mušketirji

OVADUH Pretresljiva filmska drama iz življenja irskih revolucionarjev. **Film za ljudi močnih živcev!** V gl. vl. Viktor Mc Laglen, prvak ameriškega filma. — Danes ob 16., 19. in 21. uri. — **KINO SLOGA, tel. 27-30.**

u— **Diplomiral** je iz violine na visoki šoli drž. konservatorija g. Marin Slavko z odličnim uspehom.

ZA PRIDNO DIJAKINJO ALI DIJAKA

je najlepše darilo fotoaparat vel. 6x9 znamke Balda z opt. 1.6.3, lepo torbico in ivema

ISOCHROM filma. — Vse skupaj dobite za konkurenčno ceno Din **320.—**

Vsak pri nas kupljen fotoaparat, se zavezujemo tudi zamenjati, ako bi z istim ne bili zadovoljni ali če pride iz tovarne nov model.

Sveže filme zadnjih emulzij pošiljamo zunanjim amaterjem poštnoobratno. Filme razvijamo na željo v par urah kakor tudi naredimo slike.

Priporočamo se, da vse Vaše filme iz izletov zaupate nam, kar Vam res priznano prvovrstno razvijemo in napravimo slike.

Priporoča se

Foto Tourist — Lojze Šmuc

LJUBLJANA, Aleksandrova c. 8 in podr. Prešernova ulica 9 — poleg glavne pošte.

u— **Župni jezdni odsek** Sokolske župe Ljubljana poziva svoje člane, ki so se prijavili za zlet v Sofiji, da to nemudno javijo bratu načelniku osebno ali pa telefonsko na štev. 42-49. Gre za preskrbo konj v Sofiji. Nujno je!

u — **Za mestne reveže je darovala** Krajevna Zveza zavarovalnic za Slovenijo 600 din v počaščenje spomina podpredsednika, ravnatelja g. Gvidona Pregla. Osebje hotela Štrukel je pa poslalo 200 din v počaščenje pok. ge. Ocvirkove, a balinarski klub v Oblakovi gostilni na Tržaški cesti je daroval 100 din namesto venca na grob vrlega tovariša viš. vet. svetnika g. Pravdoslava Rebeka. Na krste je položila mestna vrtnarija preproste vence s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem iskreno zahvalo tudi v imenu podpiranih.

ZAHVALA

Ob priliki svoje 80-letnice sem dobil od vseh dobrih prijateljev in znancev v mestu, kakor tudi z dežele toliko čestitk, da mi je nemogoče zahvaliti se osebno vsem. Zato jim izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo tem potom.

ADOLF HAUPTMAN

u— **Kolo žen zadrugark** priredi pod pokroviteljstvom Zveze nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu in s sodelovanjem zadružnih ustanov državnih in železniških uslužbencev 22. t. m. ob 19. v dvorani glasbenega društva »Sloge«, Pražakova ul. 19. zadružno proslavo s pestrim programom. Vabljeni so člani in članice, gostje dobrodošli. Vstopnine ni.

u— **Zahvalo udeležencem pogreba** našega Srečka moramo v toliko popraviti, da so govorili ob njegovem grobu v imenu omladine jugoslov. nacionalistov in četniškega udruženja gg. Ravnikar, Masle in Velkavrh. Bodi jim prisrčna zahvala! — Užaloščena rodbina Bekševa in ostalo sorodstvo.

u— **Koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske v Št. Vidu.** V nedeljo 25. t. m. ob 20. bo v dvorani Prosvetnega doma koncert mešanega zbora Glasbene Matice ljubljanske pod vodstvom ravnatelja Poliča. Na koncertnem sporedu so dela iz najrazličnejših dob našega glasbenega ustvarjanja. Zastopani so skladatelji starejše, novejše in najnovejše dobe s svojimi najboljšimi deli. Podrobni spored še priobčimo, opozarjamo pa, da se vstopnice že dobe v trafiki Kautman v Št. Vidu.

Filmi, plošče, papirji *vodečih znamk*

za vse svrhe fotografije. — Samo kvalitetna dela za amaterje!

Drogerija IVAN KANC

Ljubljana — Nebotičnik

u— **Ponovno opozarjamo na nocojšnji komorni večer** ljubljanskih konservatoristov, na katerem bodo igrali Vitalijevo sonato za klavir, violino in čelo, dalje 2 skladbi za 4 čela, in sicer 1 Marlusovo in 1 Fitzenhagenovo, dalje Mozartovo delo za 2 klarineta in fagot ter celotni Haydnov godalni kvartet op. 64 št. 5 v d-duru. Nastopili bodo gojenci iz komorne šole prof. Pfeiferja, Müllerja in Turšiča. Podrobni spored v knjigarni Glasbene Matice, začetek ob 18.15 v mali filharmonični dvorani. Ob istem času bosta potem še 2 sklepni produkciji in sicer v četrtek 22. ter v ponedeljek 26. t. m., ti dve pa v veliki filharmonični dvorani.

u— **Idrijski krožek.** Letošnji idrijski praznik sv. Ahacija bomo praznovali jutri z mašo ob 7. zjutraj v kapeli frančiškanske cerkve. Mašo bo daroval naš domačin. Zvečer se bomo zbrali na prijateljskem sestanku pri žlikrofih v gostilni pri Kajfežu v Florjanski ulici. Glavna prireditev pa bo v nedeljo 2. julija na »Zemlji«. Vabimo vse rojake k čim večji udeležbi.

u— **V počastitev spomina pokojnega Viktorja Rohrmana** je nabrala za šentpetrsko Ciril Metodovo podružnico gospa Josipina Steinerjeva nadaljnjih din 210. Iskrena hvala!

u— **Še je čas,** da se prijavite v baletno šolo, ki jo vodi priznani plesalec g. Maks Kürbos. Poučuje se tudi specialna gimnastika za osebe, ki žele ohraniti lepo linijo telesa. Prijave se sprejemajo vsak dan od 10 do 12. in od 15. do 19. ure v prostorih bivšega kina Tivoli. (—)

Iz Maribora

a— **Leto dni mine danes,** kar se je ponesrečil g. Anton **Kunst,** podnazornik policijske straže iz Maribora. V počaščenje spomina so nam poslali njegovi prijatelji naslednje vrstice: Drevi poteče leto, ko je bridko odjeknila vest o tvoji nagli, žalostni smrti in je zaplakala tvoja te ljubeča še mlada soproga Rozika s sinčkom. Ali se je res moralo to zgoditi? smo se potrti in žalostni spraševali med seboj vsi, ki smo te poznali in ljubili. Saj si bil še tako mlad, ponosen in poln upov v lepšo bodočnost, a si moral kloniti kot žrtev svojega poklica. Bil si iskren slovenski rodoljub, sotrpin svetovne vojne in neustrašen Maistrov borec za svobodo naše lepe domovine ob severni meji. Odšel si v boljše življenje, breme dolžnosti te ne stiska več, a naše srce je žalostno ob spominu na dobrega prijatelja in tovariša, katerega ni več med nami. Že leto dni počivaš tam, kjer sonca ni, kjer vsakemu utihne pesem življenja, nastopil si novo, boljše življenje. Dragi Toni, še malo, tudi mi ti sledimo. Ob tvoji s cvetjem posuti gomili smo danes in vedno v duhu strnjeni vsi, ne samo tvoja žalostna žena in sinček, tvoji starši, bratje in sestre, temveč tudi tovariši, prijatelji in znanci. Vsi ti želimo: počivaj mirno!

a— **V. počitniški pedagoški tečaj** bo od 21. do 26. avgusta za učitelje ter učiteljice v slavnostni dvorani državne učiteljske šole v Mariboru s pričetkom ob 8. uri. Predavajo dr. Žgeč, dr. Vl. Schmidt, dipl. Zajc, prof. Šilih, A. Žerjav, E. Smasek, D. Glinškova, V. Čopič, E. Vranc, J. Kontler in dr. V. Brumen. Udeleženci izrazijo lahko ob priliki svoje prijave tudi morebitne želje glede hrane in stanovanja. V tem primeru je poslati prijavo na naslov Pedagoške centrale v Mariboru najkasneje do 1. avgusta.

a— **Počitniški angleški tečaji** bodo v juliju. Aranžira jih Društvo prijateljev angleškega jezika in kulture v Mariboru. Udeležijo se jih angleški in naši dijaki ter drugi interesenti iz države. Vsi, ki morejo proti primerni odškodnini oddati enoposteljne ali dvoposteljne sobe (po možnosti blizu parka, Vesne ali Dijaškega doma), naj prijavijo to čim preje v dop. urah pri mestnem turističnem uradu, Slomškov trg 11 (pritličje).

a— **Gledališke vesti.** Gdč. Vl. Simčičeva, ki je večkrat gostovala z lepim uspehom na našem odru, je za prihodnjo sezono 1939/40 angažirana pri ljubljanski drami. — Gledališka uprava je angažirala za prihodnjo gledališko sezono go. Brumen-Lubejevo, Gdč. Jelka Igličeva ter gg. Anžlovar in Manoševski priredijo v juliju koncertne večere v Dravogradu, Šoštanju, Celju, Slov. Konjicah, Slov. Bistrici, Središču, Ormožu, Murski Soboti, D. Lendavi, Ptuju, Ljutomeru, Radencih itd. Peli bodo razne arije, Igličeva in Manoševski znani duet iz »Prodane neveste«, Anžlovar pa najznamenitejše arije iz »Trubadurja« in »Traviate«.

a— **Iz državnega tožilstva.** Za vodjo pisarne pri državnem tožilstvu je imenovan g. Anton Šorec, ki je služboval doslej pri sreskem sodišču v Ljutomeru.

a— **Tajna razprava malega kazenskega senata.** Včeraj je mali kazenski senat obsodil zaradi tatvine kokoši in puranov v okolici Brebrovnika 30-letnega Vinka Lašiča iz Vinskega vrha na 2 leti strogega zapora ter na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 3 let, 28-letnega posestnika in mlinarja Antona Kolariča iz Sv. Miklavža pri Ormožu pa na 6 mesecev strogega zapora. Razen tega se je moral Lašič tudi zagovarjati, ker je bil obtožen, da se je z besedami in prevnetim navdušenjem pregrešil proti zakonu o zaščiti države.

a— **Tihotapske in ciganske.** V Črni so izsledili orožniki 27-letnega Ignacija Z., ki so mu zaplenili večjo količino vžigalnikov, saharina in drugih predmetov. Kazen bo občutna. V okolici Prevalj pa se je pojavila 49-letna ciganka Marija Müller. Našli so pri njej polno vrečo perila, jestvin in raznih predmetov, ki jih je ukradla številnim posestnikom. Izročili so jo v sodne zapore.

Iz Celja

e— **Sokolsko društvo Celje I** bo priredilo v nedeljo 2. julija cvetlični dan. Izkupiček je namenjen deci in naraščaju za tritedensko gozdno šolo (letovanje), ki jo bo priredila celjska sokolska župa v mesecu juliju in avgustu v Mozirju. V nedeljo 16. julija bo javen društven nastop na dvorišču Sokolskega doma v Gaberju. Začel se bo ob 16. Pri nastopu bodo sodelovali vsi oddelki in meddruštvena vzorna vrsta pod vodstvom olimpijskega prvaka br. Konrada Grilca. Po nastopu bo zabava. V torek 5. septembra, na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., bo priredilo društvo slavnostno telovadno akademijo.

e— **Novo opozorilo glede odmere doprinosa k fondu narodne obrambe.** Davčna uprava v Celju razglaša: Zaradi pravilne odmere specialnega doprinosa k fondu narodne obrambe v smislu § 19. finančnega zakona za leto 1939/40 morajo oni davčni zavezanci, ki imajo 3, 4 ali več živih zakonskih otrok izpod 21. leta starosti, vložiti pri davčni upravi v Celju prijavo ter navesti imena, dan, mesec in leto rojstva svojih otrok. Prijavo morajo vložiti tudi oni starši-davčni zavezanci, ki so imeli 3, 4 ali 5 in več otrok izpod 21. leta, a so jim otroci umrli. Navesti morajo krstna imena ter podatke rojstva in smrti otrok. Več je razvidno pri pristojnih občinah.

e— **Državna cesta Celje—Vojnik** je sedaj še v obupnejšem stanju nego je bila prej. Cesto so posipali do konca Gaberja. Od začetka Sp. Hudinje in vse do Vojnika pa je cesta polna velikih kotanj, ki ogrožajo izredno živahni promet. Od jeseni ležijo ob cesti kupi gramoza, a nihče se ne najde, ki bi te kupe razgrnil in zadelal kotanje na cesti ter cestišče vsaj za silo posipal. Ali tudi tukaj ni mogoče napraviti reda in pomiriti po pravici ogorčenih lastnikov motornih in drugih vozil?

e— **Kolovozi, ki vodijo k mestni gramoznici** v Medlogu in dalje, so le delno posuti z gramozom. Ker je vendar v neposredni bližini mestna gramoznica z ogromnimi količinami gramoza, bi pač bilo mogoče te kolovoze bolje urediti in vzdrževati. Stroški bi skoraj ne prišli v poštev.

e— **Žrtev kolesarke.** Na Gomilskem je v nedeljo neznana kolesarka povozila trileto posestnikovega sinčka Danijela Brišnika z Gomilskega in mu zlomila levo nogo pod kolenom. Dečka so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Podpore delijo

Škocijan, 20. junija

Kakor je Jutro že poročalo, se je mudil pri nas pretekli teden naš ban g. dr. Natlačen. Ogledal si je kraje, katere vsaka poplava zalije, in ki so bili pred tremi tedni kakor tudi te dni ponovno pod vodo. G. ban je uvidel težave naših najsiromašnejših, videl je, kakšno življenje jih čaka, obljubil jim je podporo in skorajšnjo regulacijo teh voda. Za prvo podporo jim je poklonil 3.000 din, ki jih je izročil za razdelitev škocijanski občini.

Podporo je razdelil tukajšnji župnik g. Škoda v prisotnosti župana, tajnika in občinskega sluge. Podpora ni bila razdeljena v gotovini, temveč izdajali so se boni, s katerimi imajo lastniki pravico si nabaviti potrebne stvari do zneska 100 din, in to v trgovini Konzumnega društva. Tako so bili ljudje primorani, da so si nabavili, kar so potrebovali, izključno v tej prodajalnici, ki pa jim ni mogla postreči z vsem zaželenim. Tako niso mogli dobiti koruze, katere konzum nima na zalogi, in marsikdo je moral oditi domov praznih rok, z listkom, kjer je bilo označeno, do katere vsote je bon že izčrpan. Čudno se nam zdi, da si mora Konzumno trgovsko podjetje na ta način iskati kupcev, kjer more kupovati le član zadruge. Po povodnji prizadeti želе, da se bodoče podpore razdele v gotovini in se na ta način ljudem omogoči svobodno razpolaganje s prejeto podporo.

Gospodarstvo

Odobren uvoz inozemskega sladkorja

Na sobotni seji je ministrski svet odobril uredbo, s katero se dovoljuje carine prost uvoz 572 vagonov kristalnega sladkorja in uvoz 28 vagonov sladkorja v kockah po znižani carini. Ta uvoz inozemskega sladkorja bodo izvršile državne tvornice sladkorja. Ker je računati s tem, da gornja količina ne bo zadostovala za kritje potreb do nove produkcijske kampanje, je predviden še nadaljnji uvoz sladkorja do 600 vagonov, ki pa bo omogočen tudi drugim uvoznikom po istih pogojih in na način, ki ga bo predpisal finančni minister. Na uvoženi sladkor bodo državne tvornice plačale poslovni davek in trošarino šele tedaj, ko bo šel sladkor v promet.

Na podlagi § 113 finančnega zakona za leto 1939-40 in na predlog finančnega ministra je ministrski svet na seji dne 17. junija 1939 predpisal **uredbo o oprostitvi uvozne carine na kristalni sladkor, o zmanjšanju uvozne carine na sladkor v kockah in o načinu plačevanja državne trošarine in skupnega davka na poslovni promet.** Uredba se glasi:

§ 1. Odobri se državnima tvornicama sladkorja na Čukarici in v Belju, da za potrošnjo v državi **uvozita brez carine 5,720.000 kg kristalnega sladkorja iz št.** 110, točke 13-1 uvozne carinske tarife in **z znižano carino 4.31 zl. dinarjev na 100 kg,** nadaljnjo količino 287.500 kg sladkorja v kockah iz št. 110, točka 1-1 uvozne carinske tarife.

§ 2. Pooblašča se finančni minister, **da sme poleg količin sladkorja, odobrenih v § 1. te uredbe odobriti pod istimi pogoji uvoz sladkorja za potrošnjo v državi tudi posameznim drugim domačim uvoznikom, a največ do 6 milijonov kg.**

§ 3. Na količine sladkorja iz § 1. in 2. te uredbe se ne bosta plačevala državna trošarina in skupni davek na poslovni promet pri uvozu, pač pa naknadno pri prenosu iz svobodnih trošarinskih skladišč in to v višini in na način, kakor pri domačem sladkorju.

§ 4. Podrobnejše določbe in pogoje za izvajanje te uredbe bo predpisal finančni minister.

§ 5. Uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem, ko bo objavljena v Službenih novinah in bo veljala od tega dne dalje tri mesece.

Dohodki od turizma so lani prekoračili 1 milijardo dinarjev

Po podatkih trgovinskega ministrstva so lani dohodki od turizma v naši državi **prvikrat prekoračili vsoto 1 milijarde din.** Dohodki od turizma so namreč ocenjeni na 1009 milijonov din nasproti 962 milijonom v prejšnjem letu. **Število turistov pa je naraslo na 1,007.000** nasproti 907.935 v prejšnjem letu. Gibanje števila turistov je bilo v zadnjih letih naslednje (v tisočih):

	število turistov		
	domači	tuji	skupaj
1933	668	218	885
1935	768	242	1010
1936	687	258	945
1937	634	274	908
1938	720	287	1007

Najbolj se je lani **povečalo število domačih turistov,** medtem ko je število inozemskih turistov nebistveno napredovalo. Skupno število turistov je lani sicer za malenkost zaostajalo za skupnim številom v letu 1935; navzlic temu je bil finančni rezultat ugodnejši, ker je **število nočnin naraslo na 5.48 milijona** nasproti 5.29, 5.27, 5.12, 4.65 in 4.40 milijona v prejšnjih petih letih. Naraslo je predvsem število nočnin pri domačih turistih, **medtem ko je število nočnin pri inozemskih turistih zadnja tri leta nazadovalo** in je **lani** znašalo 1.56 milijona nasproti 1.61 **in** 1.69 v zadnjih dveh letih.

83 odstotkov odpade na turiste iz klirinških držav

Od celotnega števila inozemskih turistov je odpadlo **147.000 ali 51%** na turiste iz Nemčije **in Avstrije** (prejšnje leto 121.000 ali 44%). Iz Češkoslovaške je prišlo 39.900 (51.900), iz Madžarske 20.400 (14.700), iz Italije 13.500 (12.500). **Vsega je prišlo 236.800 turistov ali 83% iz klirinških držav** (prejšnje leto 217.750 ali 79%). Število turistov iz deviznih držav pa je padlo na 50.600 (prejšnje leto 56.140).

Turizem v dravski banovini

Od celotnega števila turistov je lani **odpadlo na turistični promet v dravski banovini 196.865 turistov ali 18.4% celotnega števila** (prejšnje leto 240.645 ali 27.1%, leta 1936. pa 180.090 ali 19.2%); od tega je bilo **136.405 domačih turistov** (pr. leto 200.000, leta 1936. 128.000) in **60.459** inozemskih turistov (40.645 odn. 52.092).

Razvoj dohodkov od turizma

Dohodki od turizma so se zadnja leta gibali takole (v milijonih din):

	dohodki od turistov		
	domačih	tujih	skupaj
1933	427	274	701
1936	503	342	845
1937	572	390	961
1938	625	384	1009

Tudi pri dohodkih opažamo, da so v zadnjih letih najbolj narasli dohodki od domačih turistov. V zadnjih 5 letih je turizem prinesel kosmati dohodek v višini 5155 milijonov din.

Poslabšana turistična bilanca z inozemstvom

V zvezi z gibanjem dohodkov od inozemskih turistov je zanimiva **naša turistična bilanca z inozemstvom.** Izdatki naših turistov v inozemstvu so se zadnja leta znatno povečali in so znašali lani 283 milijonov din nasproti 277 milijonom v prejšnjem letu in 192 milijonom v letu 1936, 165 milijonom v letu 1935 in 142 milijonom v letu 1934. Primerjava med našimi dohodki od inozemskih turistov in izdatki naših turistov v inozemstvu nam pove, **da je znašal lani presežek dohodka od inozemskih turistov nad izdatki naših turistov v inozemstvu le 101 milijon din** nasproti 113 milijonom v prejšnjem letu 150 milijonom v letu 1936 in 167 milijonom v letu 1934.

Naše klirinške terjatve v Češko-Moravski so občutno nazadovale

Terjatve v Nemčiji pa so narasle

V drugem tednu junija se je po najnovejšem izkazu Narodne banke **saldo naših terjatev v Češko-Moravski po prejšnjem znatnem povečanju prvikrat zmanjšal, in sicer od 24.7 na 10.1 milijona Kč. Nazadovanje salda znaša nič manj kakor 14.6 milijona Kč v enem tednu. Nasprotno pa se je saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji precej povečal, in sicer za 2.7 milijona mark, od prejšnjih 15.76 na 18.50 milijona mark.**

Saldo naših klirinških terjatev v **Turčiji** se je zmanjšal za 0.75 na 16.28 milijona din in saldo naših terjatev v Bolgariji za 0.08 na 1.34 milijona din.

Med pasivnimi kliringi kaže **kliring z Italijo po občutnejšem zmanjšanju v prejšnjem tednu** (za 7.3 milijona din) **zopet povečanje za 4.8 na 33.7 milijona din.** Saldo našega dolga v kliringu s **Poljsko** je nebistveno nazadoval za 0.1 na 16.9 milijona din in saldo našega dolga v **Madžarski** za 0.1 na 2.7 milijona din. V kliringu z **Rumunijo** pa se je naš klirinški dolg dvignil za 1.7 na 6.8 milijona din.

Obtok bankovcev spet nazaduje

Zaradi večjih potreb ob ultimu se je obtok bankovcev Narodne banke v zadnji četrtini maja, kakor znano, povečal za 185 milijonov; toda že v prvi četrtini junija se je obtok zopet zmanjšal za 88.8 milijona din in po najnovejšem izkazu je tudi v drugi četrtini junija nadalje nazadoval za 143.5 na 7065.2 milijona din (lani 5916.4). Obveznosti na pokaz so se vzporedno z zmanjšanjem obtoka bankovcev povečale za 76.7 na 1847.1 milijona din (lani 2542.9).

Zlata podlaga se je v drugi četrtini junija, kakor običajno, povečala, in sicer za 0.2 na 1919.2 milijona din (lani 1828.5). Devize, ki se ne vštejejo v podlago so se po znatnem povečanju v prejšnjih tednih zopet zmanjšale za 27.8 na 558.7 milijona din (lani 341.6). Tudi postavka raznih aktiv, kjer se med drugim knjižijo neizkazane zlate devizne rezerve, je nazadovala za 17.3 na 2099.2 milijona din. Tudi posojila so nazadovala za 17.8 na 1811,6 milijona din (lani 1529.2).

Vrednost zlatega zaklada skupaj z oficielno premijo znaša 2466.2 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27.57% (prejšnji teden 27.46).

Gospodarske vesti

= **Vprašanje odkupne cene za pšenico.** Glede na bližnjo žetev je postalo vprašanje odkupne cene za pšenico zelo aktualno. V svoji resoluciji so kmetijske zbornice postavile zahtevo, da se cena pšenici določi na 180 din (baza Tisa). V kmetijskem ministrstvu pa so mnenja, da bi morala znašati odkupna cena 160 din, medtem ko se predstavniki konzumentov zavzemajo za to, da bi bila cena nižja in da ne bi presegala 140 din. Po beograjskih vesteh je kmetijsko ministrstvo po zaslišanju »Prizada« že sestavilo svoj predlog. »Prizad« naj bi odkupil ves izvozni presežek. Končna odločitev o tem pa je prepuščena ministrskemu svetu. Na sobotni seji je ministrski svet razpravljal že o tem vprašanju. Ni pa še prišlo do končne odločitve ter je sedaj prepuščeno gospodarsko finančnemu odboru ministrov, da doseže sporazum glede odkupne cene in načina odkupa in da ga potem predloži ministrskemu svetu. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, prevladuje mišljenje, da je treba ceno določiti na višini, ki ustreza rentabilnemu gospodarstvu. Pri določitvi cene se bo upoštevalo povečanje produkcijskih stroškov in javnih dajatev, zlasti nove doklade za narodno obrambo. Odkupna cena menda ne bo mnogo zaostajala za ceno, ki jo predlagajo kmetijske zbornice.

= **Pred ustanovitvijo zavoda za proučevanje gospodarstva.** Po beograjskih informacijah so v trgovinskem ministrstvu izdelali načrt uredbe o ustanovitvi zavoda za proučevanje gospodarstva, in sicer v smislu pooblastila iz § 94. finančnega zakona za tekoče finančno leto, ki pooblašča trgovinskega ministra, da izda to uredbo. Finančni zakon vrhu tega določa, da ima institut za proučevanje gospodarstva kot samostojna državna naprava nalogo, da sistematično proučuje v sodelovanju s prizadetimi gospodarskimi napravami, gospodarsko življenje in daje obvestila o stanju gospodarstva in o njegovem razvoju. Načrt uredbe je že predložen ministrskemu svetu v odobritev in je pričakovati, da bo uredba v kratkem uveljavljena. Po določbah uredbe bo zavod neposredno pod nadzorstvom trgovinskega ministra. Poleg naloge, da proučuje gospodarske razmere in konjunkturni razvoj bo tudi naloga zavoda, da sodeluje pri določitvi razvojnih smernic za našo gospodarsko politiko. Na čelo zavoda bo postavljen odličen gospodarski strokovnjak.

= **Država namerava zgraditi tudi novo tvornico sladkorja.** Po beograjskih informacijah obstoja namera, da država zgradi še eno tvornico sladkorja. Kakor je znano, obstojata že dve državni tvornici sladkorja, in sicer tvornica na Čukarici in tvornica na državnem posestvu Belje. Potrebo po ustanovitvi take nove tvornice utemeljujejo na odgovornih mestih s tem, da znaša kapaciteta sladkornih tvornic le 12.000 vagonov letno. V letošnjem letu se ceni potrošnja na 9000 vagonov, verjetno pa je, da se bo v zvezi z znižanjem trošarine potrošnja še znatno povečala.

= **Pred novimi pogajanji za izvoz naše živine v Italijo.** Pred tedni je bil začasno ustavljen uvoz naše goveje živine v Italijo. Italijanska oblastva so svoj ukrep utemeljila s tem, češ da je bilo med uvoženimi živali nekaj okuženih. Naša oblastva pa so ugotovila, da so se živali okužile v Italiji odnosno da so zapustile našo državo popolnoma zdrave in so zaradi tega zahtevala razveljavljenje italijanske uvozne prepovedi. Ker poteče ob koncu tega meseca sporazum o kontigentih za uvoz naše živine, se bodo morala hkratu pričeti tudi pogajanja za novo ureditev izvoza naše živine v Italijo. Pogajanja bodo verjetno v Crikvenici.

= **Uporaba deviz od izvoza v Švico.** Narodna banka je izdala okrožnico o uporabi deviz, ki izvirajo od izvoza v Švico. Ta okrožnica obvešča pooblaščene denarne zavode, da smejo v bodoče uporabiti devize, ki jih dobijo za račun domačih izvoznikov blaga v Švico (oni del, ki ga lahko svobodno prodajajo na domačih borzah in znaša sedaj 35%) **izključno za plačila naših domačih uvoznikov blaga iz Švice.** Kolikor pooblaščeni zavodi ne bi imeli potrebe za svoje komitente (uvozniki švicarskega blaga) so dolžni v dveh dneh preostalo količino teh deviz odstopiti Narodni banki po borznem tečaju.

= **Odkup domače volne.** Iz Beograda poročajo, da je definitivno urejeno vprašanje odkupa domače volne. Po teh informacijah bo naša tekstilna industrija odkupila v kratkem od domačih proizvajalcev 1.5 milijona kilogramov volne. Zaradi financiranja tega odkupa bo Narodna banka dajala posebne kredite pod posebno ugodnimi pogoji. Odkupna cena ni posebej določena, ker so sedanje cene na našem trgu za producente zelo povoljne.

= **Naraščanje naše produkcije antimona.** V zadnjih letih se je naša produkcija antimonove rude in antimona znatno povečala. Za naša ležišča antimonove rude je pokazal veliko zanimanje inozemski kapital, zlasti v zadnjih dveh letih, ko se je med državami razvilo tekmovanje za surovinami. Zanimanje za antimonove rudnike se je še povečalo, ko je prišlo do vojne med Japonsko in Kitajsko, kajti od celotne svetovne produkcije antimona odpade okrog 80% na Kitajsko. Produkcija antimonove rude se je pričela dvigati pri nas že v lanskem letu. Letos v prvem četrtletju je dosegla produkcija antimonove rude v Jugoslaviji že 4940 ton nasproti 3373 tonam v prvem četrtletju lanskega leta in 792 tonam v prvem četrtletju pred. lanskega leta. Doslej so bili udeleženi v produkciji antimonove rude in antimona predvsem Nemci, ki so postavili topilnice v Zajači, v Krupnju in v Lisi. Po vesteh iz Beograda, bodo v kratkem pričeli eksploatirati antimonovo rudo v Nikuštaku v tako zvani Skopeljski Črni gori med Kumanovim in med Kamnovim in Skopljem. Ruda vsebuje povprečno 50 do 60% antimonovega trisulfida in spada med najboljše antimonove rude. Koncesija za eksploatacijo rudnika je v rokah domačega kapitala. Za eksploatacijo antimonita v Nikuštaku pa se sedaj zanimajo inozemske finančne skupine, zlasti francoski kapital. Verjetno je, da bo prišlo kmalu do eksploatacije tega rudnika in tako bomo dobili četrti rudnik antimonove rude v Jugoslaviji.

= **Iz trgovinskega registra.** Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor & drug je izbrisana iz trgovinskega registra, ker je podjetje prevzela novo ustanovljena delniška družba »Predilnice in tkalnice d. d.« s sedežem v Beogradu. — Nadalje je vpisana likvidacija Mariborske tvornice perila, družbe z o. z. (likvidator: Danica Pivljaković).

= **Licitacije.** Dne 23. t. m. bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za napravo električnega voda visoke napetosti pri Vrhniki.

= **Dobave.** Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo gasilskih potrebščin in nadzemnih hidrantov, do 5. julija pa za dobavo aparata za analiziranje kovine in geoloških kompasov. Hidrografski institut mornarice v Splitu sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo stroja za perforiranje, preše za korekturne odtise in vakum-sesalke. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo lanene jadrenine, belega amerikana, medenih očnic in bombažnega sukanca, do 3. julija pa za dobavo bombažne vrvice in trakov, kabelj in opasačev za nože. Štab mornarice kraljevine Jugoslavije v Zemunu sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo cevi iz medi in bakra ter pločevine, do 1. julija za dobavo žice in šipk iz medi, do 4. julija za dobavo aluminija, aluminijastih cevi in pločevine, do 10. julija za dobavo pribora za vodovodne cevi, do 15. julija pa za dobavo strugarskih strojev z elektromotorjem.

= **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 23. junija ponudbe za dobavo zidne in strešne opeke, mehkih letev in remeljnov, držajev za krampe, lopate in kladiva, mehkih desk in plohov, žičnikov, razne železnine (kotno železo, zakovice itd.)

= **Dobave.** Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 26. julija ponudbe za dobavo stroja za rezkanje, vrtanje in za brušenje orodja, do 31. julija pa za dobavo bakrenih cevi, sigurnostnih ventilov ter manometrov. Pomorsko-zrakoplovna šola, Divulje sprejema do 5. julija ponudbe za dobavo raznih strojev in orodja. Artiljerijsko tehnični zavod mornarice, Lepetane, sprejema do 6. julija ponudbe za dobavo večje množine špiralnih svedrov, glodal, raznega orodja, zaščitnih naočal i. dr.

= **Licitacije.** Dne 27. t. m. bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo materiala in pribora za avijone, 14. julija pa za dobavo gumijastih cevi in drugega gumijastega materiala. Dne 3. julija bo pri pomorskem žandarmerijskem polku v Splitu licitacija za prodajo raznih odpadkov od sukna, volne, železa, jekla, medi, usnja itd. Dne 4. julija bo pri generalni direkciji drž. železnic v Beogradu licitacija za nabavo večje množine plaščev za osobje. Dne 5. julija bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo kemikalij in drugega grafičnega materiala. Dne 7. julija bo pri direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo bagerskih očnic in zagozd. Dne 10. julija bo pri 1. oddelku vojno-tehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo sponk, žice, smirkovega platna i. dr. Dne 18. julija bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večjih količin ovsa.

= **Licitacija.** Dne 18. julija bo pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo porcelanskih izolatorjev. Dne 21. julija bo pri gradbenem oddelku direkcije drž. železnic v Ljubljani licitacija za dobavo 26.250 kg železne pocinkane pločevine.

= **Licitacija.** Pri štabu V. armijske oblasti v Nišu bo 24. t. m. licitacija za dobavo papirja (papirja za zavijanje, konceptni papir), svinčnikov, radirk, ščetk, olja za pisalne stroje, sukanca itd. Pri upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu bo 1. julija ofertalna licitacija za dobavo stanjola v listih; 17. julija pa ofertalna licitacija za dobavo raznega orodnega jekla.

= **Skupna vsota španskih dolgov Angliji** znaša, kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung«, 7 do 7.5 milijona funtov. Od te vsote predstavlja okoli 4.5 milijona funtov tiste blagovne dolgove, ki so nastali od decembra leta 1936 (od dejanskega začetka angleško-španskega kliringa). Te dolgove so vplačali španski uvozniki na račun angleških izvoznikov na poseben konto v pesetah v zavod Banco Exterior de España, toda doslej še niso bili transferirani. Ustrezna nasprotna postavka pri Angleški banki v korist španskih izvoznikov za blagovne dobave Angliji znaša 1.87 milijona funtov, a jo je banka dala pod zaporo, dokler ne bodo na španski strani storjeni ukrepi za nakazanje denarja angleškim izvoznikom. Značilno pa je za mentaliteto angleških izvoznikov, da so se močno pritoževali zaradi zapore tega denarja, češ da s tem njihova solidnost izgublja na ugledu pri španskih interesentih.

Borze

20. junija

Na jugoslovenskih borzah so se nemški klirinški čeki trgovali nespremenjeno po 14.30. V čeških klirinških kronah je bil v Ljubljani promet po 1.50, v Zagrebu po 1.5025 in v Beogradu po 1.50. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 31.25, v Beogradu pa je bil promet po 31.25. V svobodnem prometu notira angleški funt nespremenjeno 258.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri slabi tendenci nekoliko popustila in je bil zabeležen tečaj 458 — 462 (v Beogradu je bil promet po 460 — 463). Promet pa je bil v 7% investicijskem posojilu po 100.50 in v 8% Blairovem posojilu po 101 (v Beogradu po 100.50).

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 206.10 — 209.30, Pariz 116.37 118.67, New York 4383.62 — 4443.62, Curih 995—1005, Milan 231.85—234.95, Amsterdam 2338.50 — 2376.50, Berlin 1770.12 — 1787.88, Bruselj 748.50 — 760.50. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 256.40 — 259.60, Pariz 144.83 — 147.43, New York 5457.80 — 5517.80, Curih 1237.17 — 1247.17, Amsterdam 2909.41, Bruselj 931.21 — 943.21.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.75, London 20.7675, New York 443.50, Bruselj 75.40, Milan 23.34, Amsterdam 235.75, Berlin 177.87, Stockholm 106.95, Oslo 104.3750, Köbenhavn 92.7250, Sofija 5.40, Praga 15.02, Varšava 83.62, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 458 — 462, 4% agrarne 62 den., 4% severne agrarne 58.50 59.50, 6% begluške 87 — 88.50, 6% dalm. agrarne 86.75 bl., 7% stabiliz. 100 den., 7% invest., 99.75 — 100 (100.50), 7% Blair 92 — 94, 8% Blair 100.50 — 102 (101); delnice: Narodna banka 7500 den., PAB 210 den., Gutman 53 bl. Šećerana Osijek 85 — 90, Osiječka ljevaonica 170 bl.

Beograd. Vojna škoda 463 — 464 (460 — 463), za julij 462.50 — 463 (462.50), 4% agrarne 62 den. (62.50), 6% begluške 87.75 — 88.25, 6% dalm. agrarne 85.75 — 86.25 (85.75), 7% invest. 100 — 100.50, 7% Seligman 100 — 100.50 (100), 7% Blair 92 den., 8% Blair den (100.50), Narodna banka 7375 den., PAB 211.50—213.

Sem ozek, tanek, vitek kakor jelka, a jutri vam predstavil bom debelka.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Novosadska blagovna borza** (20. t. m.). Tendenca stalna. **Pšenica:** 78/79 kg baška 146 — 148; sremska 146 — 148; slavonska 147 — 149; banatska 146 — 150. **Rž:** baška 135 — 137.50. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 147.50 — 150, jari 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški sremski in slavonski 144 — 146. **Koruza:** baška 119 — 120; baška pariteta Indija in Vršac.119 — 120. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 230 — 240; »2« 210 — 220; »5« 190 — 200; »6« 170 — 180; »7« 145 — 155; »8« 115 — 120. **Fižol:** baški in sremski beli 295 — 300. **Otrobi:** baški 108 — 110; sremski 104 — 106; banatski 100 — 102.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (20. t. m.). Tendenca prijazna. **Koruza:** za julij 16.75—16.77, za avg. 17.07—17.09.

Tudi Mirnska dolina hudo prizadeta

Mokronog, 20. junija

Zadnja povodenj je zelo pustošila tudi po Mirnski dolini. Mirna in njeni pritoki so narasli v tako višino, kakor že mnogo let ne. Voda je poplavila polja in travnike ter na več krajih onemogočila promet po banovinskih cestah. Pri Pijavicah je bila celo železniška proga pod vodo. Voda je vdrla v mnoge hiše.

Škoda, ki jo je napravila povodenj že dvakrat prej, se je po zadnjem deževju še povečala in uničila mnogo poljskih sadežev. Zelo so trpeli tudi vinogradi, kjer je voda odnašala prst in tudi trte. Največjo škodo je pač povzročila v vinogradu g. graščaka Ulma iz Klevevža, kateremu je naliv odtrgal okoli 2000 m² zemlje s trtami vred in jih odplovil v dolino. Tudi nekaterim drugim vinogradnikom so nalivi povzročili slično škodo.

Zaradi deževja zelo trpi tudi sadno drevje. Dasi je pomladi sadno drevje lepo cvetelo in obetalo obilo sadu, vendar se obeta slaba sadna letina. Zaradi preobilega dežja odpada sadje v veliki množini in tudi preostalo se kvari. Vinogradi imajo, v kolikor niso po nalivih trpeli, mnogo nastavka, toda nevarnost je, ker se bliža čas cvetja, da bo neprestano deževje tudi tu opravilo svoj uničujoči posel.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Prekmurski teden se lepo razvija

Murska Sobota, 20. junija

Murska Sobota je s pričakovanjem polnim nade in radosti odprla svojo prvo razstavo v svobodni državi. Prireditelji so pričakovati, da bo ob tej priliki prišlo v prestolnico Prekmurja mnogo gostov, predvsem zastopnikov trgovstva iz vse dravske banovine, vendar pa takega navala v nedeljo nihče ni pričakoval. Trgovcev je prišlo rekordno število, kakor jih je malokdaj celo na zborovanjih, ki se vršijo v naših gospodarskih centrih, ne pa na tako oddaljeni obmejni točki, kot je Murska Sobota. K temu je precej pripomogla tudi olimpijska vožnja Tourina kluba iz Maribora čez Prlegijo v prestolnico Prekmurja, saj je mnogo trgovcev članov kluba. Največ gostov pa je tvorilo naše zavedno sokolstvo, ki je iz vseh obmejnih krajev prihitelo v Mursko Soboto manifestirat svojo disciplinirano pripravljenost. V strnjenih vrstah so prihajale čete Sokolov, da z vzorno telovadno akademijo, ganljivo pietetno poklonitvijo na grobu padlih sokolskih legionarjev in z veličastnim obhodom po mestu dokažejo moč svojega poleta pod svobodnim nebom našega dragega Prekmurja.

Murska Sobota se je odela v svečano obleko. Meščani so tekmovali med seboj, kdo bo lepše okrasil hiše. Gosti so, očarani nad ljubeznivim sprejemom, videli toplo dušo našega Prekmurja, o katerem so dozdaj gotovo imeli drugačno predstavo.

Paviljoni na razstavišču Prekmurskega tedna so zelo lepo urejeni, nekateri celo lepše kot v Ljubljani. To je prav za prav cel velesejem v majhnem obsegu, na katerem so zastopane vse stroke od avtomobila do raznih drobnarij. Razstavilo je skupno 84 razstavljalcev, kar je morda celo nekoliko preveč, ker so nekatere stroke premočno zastopane. Nihče izmed obiskovalcev ni pričakoval, da bo našel v malem, doslej skoro neznanem provincialnem mestu tako veliko in vzorno urejeno gospodarsko prireditev.

Poleg gospodarske razstave na razstavišču samem vzbujajo posebno pozornost še kmetijska razstava v Trgovskem domu, ki obsega prekmursko slikarstvo in kiparstvo, ter razstava sokolskega dela, napredkov in uspehov v Prekmurju. Na razstavišču sta še gozdarska in lovska razstava, ki ju je organiziralo mariborsko gozdarsko in lovsko društvo. V Delavskem domu je kmetijska razstava, v Obrtnem domu razstava ženskih ročnih del, v predsobi Grajskega kina pa sportna razstava.

Že prva dva dneva je obiskalo razstavo okrog 10.000 ljudi. Na razstavišču je bilo živahno vrvenje, ki so ga v nedeljo dopoldne povečali še tisoči sokolskih gostov. Vse prireditve so bile rekordno obiskane. V nedeljo dopoldne so živahno prelivanje vedno novega dotoka ljudi z vlaki in z dežele povečali še vozači olimpijske vožnje Touring-kluba iz Maribora, ki so po prihodu v Mursko Soboto obhodili mestne ulice v dolgem sprevodu, v katerem je bilo nad 100 vozil. V kolesarski dirki Maribor — Murska Sobota je zmagal Maratonec Karl Sondec, ki je vozil progo v poprečnem času skoro 32 km na uro in si osvojil krasen pokal Prekmurskega tedna.

Po otvoritvi Trgovskega doma se je okrog poldne razvila po mestu veličastna sokolska povorka, kakršne še dežela kneza Koclja ni videla. S konjeniki na čelu in dvema godbama v sprevodu so se pomikali sokolski oddelki v strnjenih vrstah po ulicah, ki so bile vse okrašene z zastavami in cvetjem. Kljub temu, da je pričelo deževati, je sokolska povorka obšla mesto med navdušenim klicanjem občinstva, ki je napolnilo trg in trotoarje in prav tako vztrajalo na dežju do razhoda pred gradom. Žal je popoldanski nastop moral zaradi dežja odpasti, vendar pa to ni zmanjšalo celotnega efekta in bo nastop sokolskih množic v veličastnem obhodu ostal prebivalstvu Murske Sobote v neizbrisnem spominu. Popoldne so se napolnili vsi prostori v Sokolskem domu, kjer so sokolski gosti v bratskem razpoloženju ostali do odhoda polnočnega vlaka.

V četrtek zvečer bo gostovala v Murski Soboti ljubljanska drama s Sominovo dramo »Atentat«. To gostovanje bo spet dobrodošlo vsem prijateljem slovenske Talije vzdolž železniške proge od Ormoža in Ljutomera do Murske Sobote, ker se bodo lahko udeležili predstave zaradi ugodne zveze s polnočnim vlakom.

Jutri, v sredo pa bo kolesarski pohod na Prekmurski teden, kjer se bodo zbrali kolesarji iz vsega Prekmurja k nagradnemu žrebanju za nova kolesa in druge nagrade.

Sokol

Zlet pohorskega sokolskega okrožja v Framu je izredno lepo uspel. Zbudil je med framskim ljudstvom veliko zanimanje, pa tudi priznanje. V veliki, učinkoviti povorki so sokolski oddelki strumno, samozavestno korakali skozi Fram in se zgrnili na telovadišče, kjer sta spregovorila zanosne, spodbudne besede starosta framskega Sokola br. Černe in župni podnačelnik br. Ciril Hočevar. Vse točke pestrega sporeda so izvajali člani, članice, ženski ter moški naraščaj in deca s skladno ubranostjo, brezhibnostjo.

Reka, ki teče skozi Tiencin

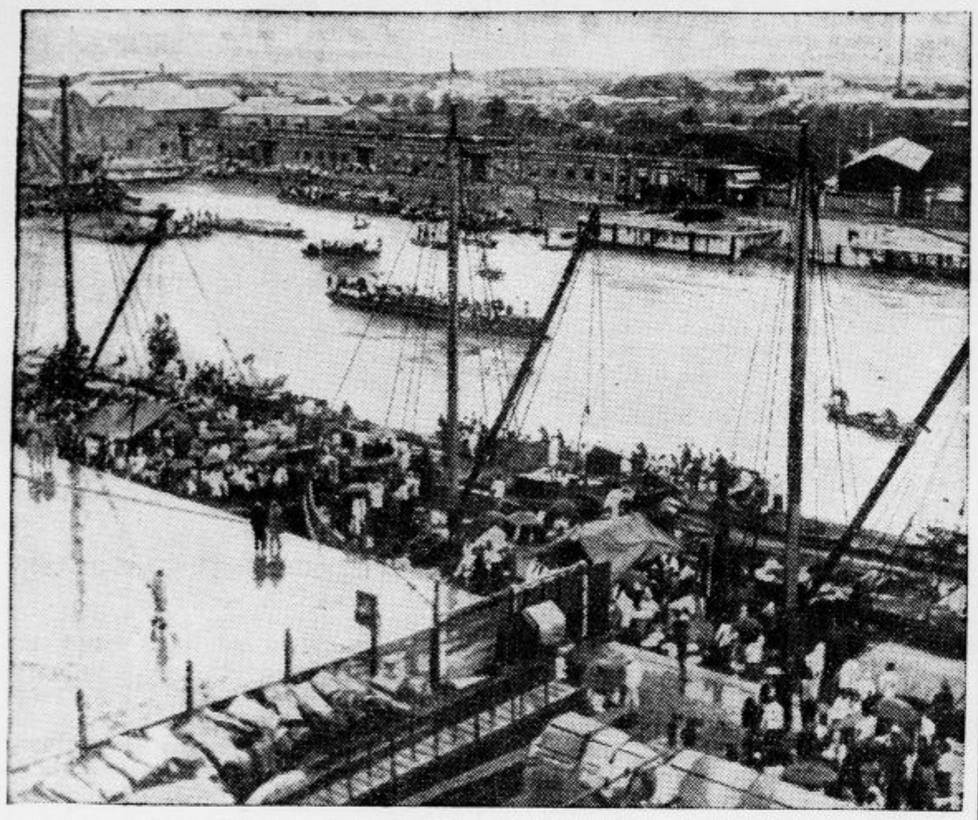

Reka Peiho je gospodarska žila Tiencina. Po nji dovažajo ladje živila in odvažajo domače izdelke

Velemesto brez oblasti

Šanghaj za bodečimi žicami — Sodoma in Gomora zločinov na Daljnem vzhodu

Dogodki v Tiencinu, kjer so trčili skupaj v zvezi s tako zvano »mednarodno koncesijo« imperialni, prestižni in gospodarski interesi demokratskih velesil ter Japonske, obračajo pozornost na ta težavni problem Daljnega Vzhoda. Ni sicer verjetno, da bi se že to trčenje izcimilo v novo svetovno vojno, kakor nekateri napovedujejo, vendar pa je vsakemu poznavalcu razmer v tem delu sveta jasno, da gre razvoj v to smer, če mu pravočasno ne najdejo druge rešitve. Za boljše umevanje si je treba pogledati samo razmere v šanghajski mednarodni naselbini.

Čeprav živijo v Šanghaju, kakor v vsakem drugem svetovnem mestu, dobri in slabi ljudje, solidni in nesolidni, ter so prvi kakor povsod drugje gotovo v večini, velja to mesto za pravo Sodomo in Gomoro. Kadar je govor o šanghajskih zabavah, ne misli nihče na japonske igre z žogo, ljubiteljske predstave Evropcev ali pa na dostojne plesne večere v ameriških šanghajskih klubih, temveč vse si predstavlja pod to besedo razvrat in razuzdanost nočnih lokalov, skrite igralnice, beznice za opij in druge grehote. Temne, uničevalne strani šanghajskega življenja zanimajo ljudi dosti bolj nego pozitivnejše in gotovo tudi pomembnejše strani. Vzrok je v tem, da ima Šanghaj sicer zakone, toda nobenega zakona, oblasti, pa nobenega reda. Stremljenje po zakonu in redu se razbija ob nemožnosti, da bi se uveljavila prava avtoriteta.

Pravice, ki so jih pridobile velesile v preteklem stoletju na Kitajskem, so se naslanjale na dejstvo, da kitajske vlade niso bile sposobne ali voljne jamčiti tujcem za red, življenje in lastnino. Tako so tedaj neke točke Kitajske praktično odtegnili kitajskemu vladnemu vplivu in Šanghaj je bil takšna točka. Ozemlje, ki so si ga pridobili tuji trgovci po pogodbah s krajevnimi kitajskimi oblastmi, naj bi po prvotni zamisli ne imelo kitajskega prebivalstva. Toda že med tajpinškim uporom l. 1853. je pribežalo nad 20.000 Kitajcev pod zaščito tujih naselbin, danes pa predstavljajo Kitajci tu ogromno večino prebivalstva. Po svetovni vojni so si utirali pot v upravo in sedijo v mestnem svetu, l. 1930. so se dotedanja mešana sodišča nadomestila s čisto kitajskimi, a že tri leta prej je osrednja kitajska vlada določila popolnoma kitajsko mestno upravo za vse predele Velikega Šanghaja, ki se razprostira zunaj koncesij.

Po japonskem vdoru na Kitajsko se je poolžaj zapletel do brezupnosti. Ozemlje francoske in mednarodne naselbine je podrejeno kakor prej osrednji kitajski vladi, ki ga je bila dala tujcem pač samo na razpolago. Sedaj pa, ko se čutijo Japonci naslednike te vlade, zahtevajo tudi njene pravice zase, in to tem bolj, ker sestavljajo znaten del prebivalstva v mednarodnem predelu njihovi državljani. Upravo Velikega Šanghaja so prevzeli že predlani v decembru, med tem ko obstoje v mednarodni in francoski naselbini še razni činiteljі Čangkajškove vlade. Eden teh činiteljev so n. pr. kitajska sodišča v tem področju, v katera Japonci ne morejo imeti zaupanja.

Lahko se namreč zgodi, da obsodi takšno sodišče tega ali onega terorista zavoljo atentata na kakšnega Japonca na smrt — toda zadnja odločitev o izvršitvi smrtne kazni je v rokah čungkinške vlade, najvišje kitajske sodne oblasti, in ta ima glede napadov na Japonce svoje mnenje. Drugič se Japonci, ki je mednarodna koncesija tudi njih koncesija in sedijo v njeni upravi, ne morejo zadovoljiti s tem, da bi se na njenem ozemlju ustvarjale protijaponske stranke in tajna društva, zbadati pa jih morajo tudi patriotične manifestacije Kitajcev ob dnevih kuomintanških narodnih praznikov, ki jih je uprava koncesij pred kratkim sicer znižala od letnih 36 na osem Tudi teh osem narodnih praznikov pomeni danes nujno uradne propagandne dneve proti japonskim osvajačem

Po mestu korakajo neprestano ameriški mornariški vojaki, škotski strelci in angleški pešci, navzlic temu je nezaščiteno. Te čete mestni upravi namreč niso kar tako na razpolago, za njih uporabo, kakor tudi za pomoč vojnih ladij v pristanišču je treba prej posebnega dovoljenja iz Londona in Washingtona. Brez tega dovoljenja ne sme pasti niti en angleški ali ameriški strel, mestna vlada pa ima na razpolago samo majhno četo prostovoljcev. Bolje je na ozemlju francoske kolonije, kjer francoski generalni konzul lahko sam odredi nastope tonkinških strelcev in pojnih vozov.

Če se voziš skozi Šanghaj, doživiš največje paradokse. Preden vstopiš na tla koncesije, mora tudi kitajski šofer n. pr. ob Graden Bridgeu, kjer se neha japonska zasedba, pokazati potni list in se odkriti japonski straži. Na Bundu, glavni cesti koncesije, urejajo promet kitajski mestni in indijski policisti, na ozemlju francoske naselbine, po prenapolnjenih, tudi zelo umazanih kitajskih cestah, ob stotinah ruskih trgovin stražijo francoski tanki in vzdržujejo red anamitski policisti. Ob Haigovi aveniji je teoretični začetek kitajskega ozemlja, ki je podrejeno po Japoncih nadzirani upravi Velikega Šanghaja. Toda mednarodna naselbina je svoje ceste speljala tudi v del tega ozemlja, ki je priljubljeno stanovanjsko ozemlje, in tako vidiš, da je cesta, po kateri se pelješ, pod nadzorstvom mednarodne policije. Levo in desno od nje je že Veliki Šanghaj in ga nadzira policija, ki pripada praktično Japoncem. Ta dualizem je kakor poziv vlomilcem in drugim zločincem, naj opravijo svoje delo v obcestnih vilah in naj potem pribežijo z nekoliko koraki v področje druge policijske oblasti. Zato ni čudno, da so morali to ozemlje ločiti z bodečo žico od cest. Seveda je tudi ostalo ozemlje koncesij z bodečo žico in vojaškimi stražami ločeno od japonskega okupacijskega področja. Bodeča žica je Šanghaju vsakdanja potrebščina.

Svetovno mesto, ki živi tako med žičnimi pregrajami, strojniškimi gnezdi in razstreljenimi postojankami kakor druga mesta med parki, gozdovi, jezeri in v najslabšem primeru tovarnami ni sposobno življenja. Nihče se ne čudi, če zve pri zajtrku iz jutranjega lista, da je bilo v pretekli noči levo in desno njegovega stanovanja spet kakšno streljanje, razbojstvo, ugrabitev. Dopisnik nekega evropskega lista je v eni sami številki nekega šanghajskega lista pobral sledeče vesti iz »lokalne kronike« mednarodnega ozemlja: na cesti iz Šanghaja v Čingpu so kitajski četniki ustrelili izdajalsko kitajsko vohunko, v nekem skladišču je vlomilec ustrelil trgovca z oljem, ki je hotel braniti svoje blago, na stranski cesti ob Kanton Roadu je šest oboroženih mladeničev pobralo nekemu Japoncu 18 dolarjev, v nekem restoranu je sedem Japoncev aretiralo poglavarja kitajskih četnikov s petimi spremljevalci in ga odvedlo na japonsko ozemlje, v nekem domu Družbe mladih krščanskih mož je mlad Kitajec ustrelil nekega izdajalskega kitajskega knjigovodjo, na prometni cesti je kitajski rikšar zaklal mlado kabaretno pevko zavoljo 10 centov, v nekem igralnem klubu v francoski naselbini so zakrinkani tolovaji oplenili banko in igralce...

Navadno razbojstvo in politični terorizem se čedalje bolj mešata. Morilec izdajalskega knjigovodje je n. pr. pripadal tajnemu protijaponskemu društvu, bil pa je, kakor se je izkazalo pozneje, orodje dveh Kitajcev, ki ju je bil umorjenec zavoljo poneverbe odpustil iz službe. Ovadila sta knjigovodjo tajnemu društvu kot prijatelja Japoncev. Morilec je izvršil svoje dejanje z velikim navdušenjem — vendar pa je od obeh naročnikov sprejel nagrado 50 dolarjev. Umorov in zločinov na račun in pod pretvezo patriotizma je čedalje več, mednarodna uprava pa nima moči, da bi jih ustavila. Podobno kakor v Šanghaju pa je v drugih mednarodnih naselbinah na Kitajskem. S tega stališča ni čudno, da so Japonci, začenši s Tiencinom, nastopili energično proti tujim koncesijam oziroma njihovim upravam in s tega stališča bi imeli celo nekaj prav — če se ne pomudimo ob vprašanju, kakšen opravek imajo kot tuja sila na Kitajskem sploh...

„Odličen gost"

Drzno zasnovana tatvina v Curihu

V neki odlični vili v Curihu je bila velika družba. Gospodinja je bila, kakor so gostje z zadovoljstvom ugotovili, povabila samo pripadnike »zgornjih deset tisoč«. Tako je bilo pri tej prireditvi sicer mnogo dostojanstva in formalnosti, zato pa je bilo tudi vse tako odlično.

Voz za vozom je prihajal skozi sijajno razsvetljena glavna vrata in livrirani služabniki so imeli polne roke dela. Tedaj je vstopil nov gost. Po vsem videzu je bil pustil svoj voz na cesti. Bil je vitek in eleganten ter se je kmalu pomešal med druge goste. Smatrali so ga za diplomata, kajti aktovke, ki jo je nosil pod pazduho, ni hotel odložiti. Morda je prihajal s kakšnega važnega razgovora in ni imel časa, da bi šel še domov. Hišna gospodinja ga je gledala z zadovoljstvom, čeprav ga ni poznala. Bil je vendar tako »odličen« in je znal še prijetneje zabavati dame.

Kmalu ga je izgubila izpred oči. Ni vedela, da je bil odšel v zgornje prostore vile, da bi si jih malo ogledal. V spalnici je »našel« biserno ogrlico v vrednosti 300 tisoč frankov. Poleg ogrlice je ležal prav udobno ključ do blagajne. Brez naglice je odlični gost odprl blagajno in stlačil vse, kar je našel v njej, v aktovko, kjer je že ležala ogrlica: denar, uhane, zapestnice, zaponke, damsko uro, sploh vse, kar je bilo iz zlata in draguljev. Potem se je vrnil v družabne prostore. V bifeju je pojedel kruhek s kaviarom, popil nekoliko kozarčkov finih pijač, polaskal se je gospodinji, potem je mirno zapustil hišo, ne da bi se bil gostiteljici predstavil. Kmalu potem je ta v svojo grozo odkrila tatvino. Policiji, ki jo je takoj obvestila, pa se doslej ni posrečilo najti tudi najmanjšo sled za odličnim vlomicem.

Nemščina v slovaških šolah

Ministrski svet v Bratislavi je sklenil, da se mora v slovaških šolah posvetiti največja pozornost učenju nemškega jezika. Ta ukrep je bil potreben zaradi tega, ker so nekateri slovaški starši v strahu, da se njih otroci ne bodo naučili dovolj nemščine v narodnih šolah, začeli vpisovati svoje otroke v nemške šole...

Naključje jim je rešilo življenje

Pariški listi ugotavljajo, da je zahtevala nesreča podmornice »Phinix« 71 pomorščakov. Število žrtev pa bi bilo še večje, da se ni v Sajgoonu zakasnilo sedem mornarjev, ki so tudi spadali k posadki, a se niso pravočasno vkrcali na ladjo, zaradi česar qe podmornica odplula brez njih.

Zdravje in lepota

Voditeljica angleške organizacije za zdravje in lepoto, lady Prunela Douglas-Hamilton pri mikrofonu, kjer daje povelja 5000 ženskim telovadkam na Wembleyskem stadionu pri Londonu

Povratek iz Amerike

Angleški kralj in kraljica se vračata iz Amerike v domovino z ladjo »Empress of Britain«. Na poti čez Atlantski ocean ju spremljata križarki »Glasgow« in »Southampton. Računajo, da bosta angleška suverena stopila na domača tla še ta četrtek.

Odskakovalci s padali

Ruska oborožena sila ima 600.000 izvežbanih odskakovalcev s padali, kakršne prikazuje ta slika. Na eni zadnjih vaj je odskočilo istočasno iz višine 8000 m sedem tisoč mož

Sedma žrtev podmorniških katastrof

Kako je končala „Phenix", še danes ne vedo

Iz pisanja francoskih listov je razvidno, da si v Franciji še danes niso na jasnem, kako se je primerila katastrofa »Phenixa«. Najbolj verjetni sta dve hipotezi:

1. Da je voda vdrla v podmornico, 2. da so odpovedali balastni tanki, ki jih morajo izprazniti s komprimiranim zrakom, če hočejo, da splava ladja zopet na površino. Možnost, da bi bila podmornica zadela na ostro čer in se razklala izključujejo, ker takšnih čeri ni v Kitajskem morju. Kraja, kjer leži ladja na dnu morja, še niso ugotovili, domnevajo pa, da se je nesreča zgodila v globini 100 m.

»Phenix« je sedma žrtev v vrsti francoskih podmornic. Najprej se je 6. julija 1906 potopila podmornica »Farsadet« pri Bizerti. Utonilo je 17 mož, Dobro leto dni pozneje se je na istem mestu pogreznila v morske globočine podmornica »Lutin« s 16 možmi. V maju 1910 se je potopila pri Calaisu podmornica »Pluviose« s 27 možmi. Dne 8. junija 1912 je prišla nesreča »Vendemaire« pri rtu La Hague. Utonilo je 24 mornarjev. Dne 30. oktobra se je pogreznila podmornica »Ondine« ob portugalski obali s 43 možmi. Predzadnja nesreča te vrste je bila v bližini cherbourškega pristanišča dne 7. julija 1932, kjer je izginila v morje podmornica »Promethée« s 70 možmi. Po številu žrtev presega nesreča »Phenixa« vse ostale.

Kako žive ameriški farmarji

Ameriški poljedelski department je izvršil zanimivo anketo o stanovanjskih razmerah poljedelskega stanu. Ta anketa je pokazala, da živi povprečni kmetovalec v Ameriki dosti bolje nego povprečni evropski kmetovalec. Povprečna ameriška farma obsega 123 juter. Samo na polovici farm živijo tudi lastniki, druga polovica je v najemu. 92 odstotkov farmarskih poslopij je iz lesa. Večinoma so stara 20 do 50 let. Samo 15 odstotkov je novih zgradb iz zadnjih desetih let, nad 19 odstotkov pa je starejših nego 50 let.

Povprečno farmarsko stanovanje je zelo prostorno. Ima navadno 6 prostorov na pet stanovalcev, a tudi v tehnično tako napredni Ameriki so najbolj preproste udobnosti mestnih prebivalcev kmetom neznane. Samo 28.4 odstotka farm ima električno napeljavo za stroje. Le 14.5 odstotka farm ima kopalnice. 8.9 odstotka pa je farm s centralno kurjavo.

Izumitelj poljske kuhinje

V Ulmu je umrl 82letni tovarnar Otto Magirus. Pred več nego 50 leti je z dvema bratoma po svojem očetu, izumitelju znamenite Magirusove lestve, podedoval manjšo tovarno za izdelovanje teh lestev, ki je pod Ottovim vodstvom kmalu postala velika tvrdka. Otto je bil po očetu podedoval tudi izumiteljski dar in je med drugim izumil poljsko kuhinjo, ki so ji njegovi rojaki nadeli ime »guljažev top«.

Medvedu je vroče

To sliko so posneli v živalskem vrtu v Vincennesu pri Parizu, kjer je letos menda nekoliko bolj vroče kakor v naših krajih

Diplomatski obiski v Kremlju

William Seeds na sestankih z Rusi

Angleški poslanik v Moskvi, Seeds

Številne straže GPU, ki čuvajo vhode v Kremelj, so imele gotovo občutek zadoščenja, ko so gledale, da se odlična limuzina znamke Rolls-Royce, last britskega veleposlanika v Moskvi, tako pogostoma vzpenja skozi Borovicka vrata po asfaltiranem kremeljskem hribu

Vsakokrat se je oglasilo rezko žvižganje piščalke, znak, ki daje vozilom na tem hudo zastraženem kraju prost dohod. Med blazinami je v vozilu sedel morda malo pretogo sir William Seeds, mož, ki je v navadnem življenju vse prej nego konvencionalen, ki je celo zelo elastičen in je videti še prav mlad. Peljal se je na razgovore in pogajanja z Molotovim zavoljo angleško-ruske zvezne pogodbe. Tudi v Kremlju je sledilo njegovemu vozilu spremstvo GPU, majhen, črn avto, s tremi tajnimi policisti.

Veleposlanika, ki je izročen njihovemu varstvu, ne izpuste niti tu izpred oči. Celo elegantni voz francoskega veleposlaništva je moral slediti njihovemu avtomobilu, kadar se je tudi nosilec poslov tega veleposlaništva ali pa veleposlanik sam udeleževal obiskov sira Williama pri trdovratnem gospodu Molotovu.

Nenavadna jetnišnica

Spodnja obleka iz svile — Strojnice so ukrotile uporne kaznjence

Stavka, ki je nastala med kaznjenci v jetnišnici v ameriškem mestu Lansingu, je vrgla čudno luč na razmere v tem kazenskem zavodu. 460 kaznjencev je napovedalo »sedečo stavko« v kaznilniškem rudniku, ker jim je bila uprava kaznilnice prepovedala nošnjo svilenega perila. Zahtevali so, naj jim dovolijo to perilo, ki si ga sami kupijo.

Nadalje so zahtevali pravico, da bi smeli prodajati trgovcem s kurivom premog, ki ga sami izkopljejo, in končno svobodo gibanja v kaznilnici, kjer so jih doslej zapirali posamič v celice. V celice so hoteli imeti sandwiche in vse mogoče druge ugodnosti. Iz ukrepov, ki jih je odredilo vodstvo kaznilnice proti stavkujočim kaznjencem, je razvidno, da jim je bilo doslej svileno perilo res dovoljeno. Vodstvo je kaznjencem v toliko ugodilo, da jim je dovolilo nošnjo tistega perila, ki ga že imajo, dokler ga ne obnosijo. Ker pa kaznjenci niso hoteli prekiniti stavke, so uradniki pripravili strojnice in plinske pištole. Ta grožnja je potem takoj učinkovala.

Grozoten umor v New Yorku

V neposredni bližini njujorškega zabaviščnega vrta »Palisades« so našli napol zogljenelo, z žico na drevo privezano moško truplo. Najboljše glave kriminalne policije in državnega tožilstva skušajo sedaj razjasniti ta zločin. Znaki kažejo, da je delo njujorškega podzemlja, ki mu je žrtev po vsej priliki tudi pripadala. Zdi se, da so se neki zločinci hoteli iznebiti neljube priče. Za to govori dejstvo, da so izginile številne priče, ki jih je bil državni pravdnik Dewey povabil v zadnjih tednih k sebi. Dewey je znan po energiji, s katero se je lotil zasledovanja ameriških gangstrov.

Morilci so žrtev z žico privezali k drevesu, jo polili z bencinom in zažgali, da je zgorela ob živem telesu, medtem ko je komaj 200 m od tega kraja na stotine ljudi plesalo ob zvokih jazza v znanem nočnem lokalu.

ANEKDOTA

Ko je maršal Lyautey nekega dne z nekim maroškim poglavarjem preizkušal nov avtomobil, ki ga je hotel temu podariti, je dejal:

»Če bi bil ta avtomobil tvoj, bi si mogel osvojiti vse ženske, ki bi si jih želel.«

»To ne bo res,« je dejal poglavar.

»Zakaj ne?«

»Zato, ker če bi bilo to res, bi ga rajši obdržal zase!«

VSAK DAN ENA

»Ne morem, pa ne morem odkriti, kam je prišlo moje zobovje. Še pred nekaj minutami je lealo tam na mizi za umivanje...« (»Dansk Familie Blad«)

Kulturni pregled

Bogdan Radica o Guglielmu Ferreru

V teh časih, ko se skoraj dan za dnem množe znaki, ki kažejo, da preživlja naša civilizacija globoko krizo in da so na pohodu sile, ki nas spominjajo vpada barbarstva v cvetočo, a na znotraj trhlo in bolno civilizacijo starega Rima — v teh časih je delo Italijana Guglielma Ferrera posebno zanimivo. Današnji profesor za novejšo politično zgodovino na ženevski univerzi je posvetil krizi civilizacije vrsto spisov še v dobi, ko se je vse to, kar doživljamo danes, videlo nemogoče, fantastično, samo plod posameznih razgretih glav. In vendar je Guglielmo Ferrero že tedaj tipal okrog osnov naše civilizacije, iskal njenih bolnih mest, vzrokov nastopajočih motenj, ki se izprva niso zdele kdo ve kako važne. Hoteč doumeti te pojave v njihovi najglobljі sovisnosti, je Ferrero proučeval kritična razdobja starega Rima in skušal z nalikami osvetliti današnje dogajanje, ki ga označuje podobno propadanje moralnih in idejnih osnov civilizacije in njenega temeljnega reda, kakor je razkrajalo stari Rim.

O zgodovinskem in filozofskem delu Guglielma Ferrera je pravkar izšla knjiga, ki jo je v založbi **»Le Edizioni di Capolago-Lugano«** izdal zet prof. Ferrera, odlični jugoslovanski esejist in publicist **Bogdan Radica: »Colloqui con Guglielmo Ferrero seguiti dalle Grandi Pagine«** 424 strani in 8⁰). Pisec je pripravil razgovore z Guglielmom Ferrerom za svojo knjigo »Susreti s Evropom«, ki jo napoveduje beograjska Konova založba. Bogdan Radica je dolgoletni sodelavec »Nove Evrope«, »Srpskega književnega glasnika«, »Obzora« in drugih listov. Za seboj ima razgibano življenje literata in diplomata; živel je v italijanskih mestih in v Parizu, v Španiji in na Grškem, sedaj pa je tiskovni ataše pri jugoslov. poslaništvu za DN v Ženevi. Dvomimo, da ima še kateri jugoslovenski književnik toliko stikov z zapadno evropsko duhovno elito, kakor jih je imel in jih še ima Bogdan Radica. Vzdrževal je osebne in pismene stike s pokojnim španskim filozofom Miguelom de Unamunom, diskutiral je o sodobnih problemih z mnogimi francoskimi književniki, pisal interviewe z Benedettom Crocejem in z drugimi vrhovi sodobne kulture. V zagrebški »Novi Evropi« je objavil dolgo vrsto člankov, ki kažejo piščevo obsežno razgledanost po zapadnih, predvsem romanskih literaturah ali podajajo njegove vedno zanimive in poglobljene vtiske iz tujih kulturnih središč. Pred leti je ponatisnil iz »Obzora« svoj spis o nadarjenem, zgodaj umrlem Leo Ferreru, sinu Guglielma, potomcu odlične duhovne dinastije Lombroso-Ferrero. Živo ga zanimajo problemi Sredozemlja in še zdaj imamo v prijetnem spominu njegov daljši esej o mediteranski kulturi, ki jo je proučeval v Provenci enako kot v Italiji, na španskih obalah tako kakor v senci Akropole, združujoč jo z nostalgičnimi spomini na svojo lastno mladost v naši sončni Dalmaciji.

»Colloqui con Guglielmo Ferrero« so ena najzanimivejših knjig, kar sem jih čital v zadnjih letih. V uvodnem eseju »Vita e pensiero di Guglielmo Ferrero« prikazuje Bogdan Radica s svoje mirne ženevske perspektive celotno delo tega predstavitelja duhovne noblese v krogu nekdanje liberalne Italije. Zdi se mu, da Ferrero v »tragičnem in mučnem prizoru evropskega somraka predstavlja v najizrazitejši, najpopolnejši in najbolj celotni obliki duha, v katerem se je v njegovi lastni drami vtelesila vsa drama evropskega življenja in mišljenja.« »Guglielmo Ferrero je med živečimi ljudmi zadnji predstavitelj veličine in propada devetnajstega stoletja . . .« Tako označuje B. Radica tega filozofa civilizacije, enega najzanimivejših avtorjev, ki razmišljajo o vzrokih današnjega propadanja vrednot in nazadovanja političnih, miselnih, moralnih in estetskih struj, ki so bile še pred desetletjem ponos omikane Evrope. Knjiga, ki jo je izdal B. Radica v materinskem jeziku svojega vzornika in učitelja (Ferrero piše tudi v francoščini, vendar so njegova poglavitna dela spisana v italijanskem jeziku), je nad vse aktualna prav sredi današnjega somraka, ko vedno bolj čutimo, kako pravilno je avtor knjig »Grandezza e decadenza di Roma« in dialogov »Fra i due mondi« presojal posledico zmage **kvantitativne** civilizacije nad **kvalitativno.**

Razgovori so sestavljen tako, da Ferrero in njegov interviewist obravnavata v kronološki zapovrstnosti vse Ferrerove poglavitne spise od »L'Europa giovane« (z interesnimi meditacijami o Rusiji) do najnovejšega spisa o Napoleonovem pohodu v Italiji. Ta pot skozi Ferrerove knjige pod vodstvom samega pisca, ki pripoveduje o njih nastanku in ozadju, ni pomenljiva samo glede na biografijo tega velikega Italijana in še večjega Evropca, marveč pomeni tudi razgovor o najbolj žgočih problemih današnjega sveta. Kdor bo »Colloqui« prečital, se bo nedvomno še večkrat vračal k tem izpovedim genialnega vidca in analitika sodobnega sveta in zgodovine.

Knjiga vsebuje v drugem delu dve razpravi: »Zgodovina in filozofija zgodovine« in »Niccolo Macchiavelli« in »Il Principe«. Nato pa se vrste od str. 143 — 412 »Grandi Pagine«, skrbno izbrani odlomki iz vseh Ferrerovih knjig, ki tvorijo v tem izboru dobro razporejeno celoto in nudijo globlji vpogled v ves miselni sistem in v vse poglavitne rezultate Ferrerovega dela. Je to ena tistih knjig, h katerim se mora čitatelj vračati vedno znova in nad njimi meditirati o času, ki mu zastavlja toliko usodnih vprašajev . . .

—o.

Ob dvajsetletnici zagrebškega kvarteta

Nedavno je slavil Zagrebški godalni kvartet, katerega sestavljajo gg. Aleksander Segedi, Milan Graf, Dragutin Aranyi in Umberto Fabbri, dvajsetletnico svoje ustanovitve. To idealno komorno Združenje je eno redkih, ki je bilo ustanovljeno ob prvem navdušenju prevratnih dni in je vztrajalo v težkem in često razočarljivem boju za propagando naše glasbe doma in v tujini, ter danes lahko z zanosno samozavestjo gleda na svoje delo.

Zagrebški kvartet je prvič nastopil 26. aprila 1919 v zasedbi: Vaclav Huml, Milan Graf, Ladislav Miranov in Umberto Fabbri, vsi profesorji takratne šole Hrvatkega glasbenega zavoda. V teku 20 let se zasedba ni mnogo spremenila, le mesto prvega goslača je utrpelo nekaj pomembnih peripetij, saj je bil na mestu prve violine nekoč slavni virtuoz Francis Aranyi, kasneje Josip Holub, za njim Ladislav Miranov, potlej Zlatko Topolski, nato Stjepan Šulek in danes Aleksander Segedi. V ostalem se zasedba ni mnogo spreminjala in od začetka do danes zavzemata svoji mesti II. goslač in tajnik prof. Milan Graf ter čelist, prof. Umberto Fabbri.

Delo Zagrebškega kvarteta obsega dvoje ločenih dob: prva je bila posvečena razvoju in uveljavljenju jugoslovenske komorne glasbe doma, druga propagandi v tujini. V domovini je koncertiral Zagrebški kvartet pač prav povsod, kjer je količkaj zanimanja za komorno glasbo. Zunaj pa nas je nad vse dostojno reprezentiral v mestih Praha, Brno, Paris, Berlin, Budimpešta, Milano, Rim, Varšava, Bruselj, Dunaj, Stockholm, Kopenhagen, London, Curih, Basel, Bern, Sofija, Neapelj, Benetke Firenze, da ne naštejemo vseh manjših mest, kakor Nancy, Strasbourg, St. Etienne, Metz, München, Augsburg, Stuttgart, Köln, Frankfurt, Bratislava, Ancona, Lecce, Bari itd. itd. Povsod so odnesli najlepše uspehe in knjiga ugodnih kritik o Zagrebškem kvartetu je narasla na ogromen foliant, katerega z veseljem prelistava »generalni tajnik« Milan Graf, na čigar ramah sloni vsa zajetna korespondenca z impresariji, posredovalci, koncertnimi biroji itd.

Še večje važnosti kakor koncertno nastopanje pa je za našo kulturo dejstvo, da je Zagrebški kvartet zavestno in z vso vnemo gojil jugoslovensko komorno produkcijo ter je baš na njegovo pobudo nastalo največ godalnih kvartetov, saj je bila izvedba v okviru koncertov Zagrebškega kvarteta najlepša garancija za uspeh vsakega mladega ali ambicioznega skladatelja. Zanimivo je, kateri jugoslovenski skladatelji so že doslej čuli svoja dela v njegovi izvedbi. Naštejmo jih po vrsti!

Od Slovencev so izvajali kvartete skladateljev Osterca, Parme, Premrla in Škerjanca; od Hrvatov Brkanovića, Baranovića, Cipre, Širole, Shlika, Parača, Ungerja, Zajca, Gotovca, Odaka, Pozajića Rotmüllerja, Vrbanića, Dugana, Weissa, Matza, Sachsa (ki je, prav za prav Čeh, a je živel dolgo v Zagrebu), Brlića, Krenedića, Lhotke (rojen Čeh, a je kot zaslužni rektor zagrebške glasbene akademije šteje med hrvatske glasbene reprezentante) Dobronića, Hiršlerja, Josefovića, klasika Jarnovića, Papandopula, Kunca, Vrbovskega; in od Srbov Miloševića, Manojlovića, Slavenskega (po rodu sicer iz Čakovca), Logarja (po rodu Slovenec z Reke), Konjovića. Vendar je to naštetje nepopolno, kajti izmed mnogih naštetih skladateljev, h katerim pridejo še manj znana imena Schwarza, Vrhovskega, Magdalenića in drugih, je bilo izvajanih po več različnih del, s čimer se še znatno dvigne število jugoslovenskih skladb, katere je izvajal Zagrebški kvartet in ki so po veliki večini nastale na njegovo pobudo.

Tako je vloga Zagrebškega kvarteta v jugoslovenskem glasbenem življenju pomembna kakor malokatera in je bila slavnostna proslava v okviru 9. letošnjega koncerta Hrvatskega glasbenega zavoda zasluženа. Prepričani smo, da bo kvartet nadaljeval svoje delo za podvig jugoslovenske glasbene kulture in si želimo, da bi ga skoraj čuli tudi v Ljubljani. **L. M. Š.**

Orgelska produkcija

V soboto zvečer je v Hubadovi dvorani nastopilo devet učencev orgelske šole mons. prof. Premrla in prof. Tomca. Spored je bil sestavljen tako, da so se gojenci predstavili s tehnično izurjenostjo in pa s smislom za izrazno, plastično predvedbo.

Navzočim ljubiteljem tega glasbila ni bilo žal poldruge ure, kolikor je trajala produkcija, saj so namesto šolske produkcije mestoma uživali kar dozorelo predvajane umetnine. Nekateri teh orglavcev so se celo povzpeli do mogočnega patosa, kakor Mele Ivan, p. Štefančič, s. Pipanova in zlasti Snoj Venceslav, ki je z mogočno Bachovo Passacaglio in fudo v c-molu dvignil produkcijo na virtuozno ravan.

Prav je, da se temu instrumentu na našem konservatoriju posveča nežna, ljubeča skrb. Pri vsem spoštovanju do Bacha kot zglednega klasika bi pa rad opozoril vodstvo orgelske šole na nove kompozicijske smeri, ki se pojavljajo na zapadu med Francozi, Angleži in zlasti Američani. Ti se celo ne obotavljajo izvajati na orglah tudi sodobno rapsodično prikrojeno plesno glasbo. Reči moram, kolikor te stvari zasledujem po radiu, da gre v mnogih primerih za razkošno obogatitev izraznih sil tega glasbila. In v Debussyju, Ravelu, Gershwinu, Rusih in mnogih drugih vodilnih skladateljev je obilno čiste, žive mistike, ki kliče po orglah in orgelski predelavi. Omejiti orgle le na Bacha in njegove naslednike, pomeni vpričo tega najnovejšega razvoja vendarle pristriči temu glasbilu njegove poletne peroti.

Če izvzamem ta načelni nasvet, sodim po tej produkciji, da je orgelska šola našega konservatorija v sila tenkočutnih rokah. Pritrjevanje po marsikateri predvajani skladbi je v resnici veljalo prizadevnima prof. Premrlu in prof. Tomcu! **Dr. B.**

Zapiski

PROSVETNI POKRET MED AMERIŠKIMI ROJAKI

Predavatelj Slovenskega kluba, senator dr. J. Pujas, je nedavno govoril o svetovni politiki pod naslovom »Interpretation of Our Times«. — Urednik »Cankarjevega glasnika«, dramatik E. Kristan, je pred svojim občinstvom obravnaval predmet: Ivan Cankar, kakršnega sem jaz poznal. Anton J. Klančar, ki je letos dal na svetlo svoj prevod: Dragotin Lončar, Slovenci, socialna študija, je kramljal o materi v slovenskem slovstvu. V časopise daje stalno tedenski prispevek: Odlične slovenske žene... Kot ravnatelj Slovenske šole je ta neutrudljivi publicist sestavil za tamkajšnji naš naraščaj seznam angleško pisanih del, da bi se mladina iz njih seznanila z duhom svojih očetov. Te knjige so: Cankar — Yeras »The Bailiff Yerney and His Rights«, Copeland »Beautiful Mountains in the Jugoslav Alps«, W. Kirkconnell »The European Heritage«, J. Lavrin »Aspects of Modernism«. V. Levstik, »An Adder's Nest«, P. Selver, »Anthology of Modern Slavonic Literature«, Stanoyevich - Stevenson, »An Anthology of Jugoslav Poetry«, Stanoyevich, »Slavonic Nations of Yesterday and Today«, Strickland, »Panslavonic Folk-lore«, Underwood, »The Slav Anthology«, B. Vošnjak, »A Bulwerk against Germany« in I. Zorman, »Slovene (Jugoslav) Poetry« . . . Vabim vse rojake, naj podpirajo plemenito stremljenje tega razgledanega kritika in poročevalca s tem, da mu pošljejo čim več slovenskih knjig iz vseh področij na naslov: Mr. A. J. Klančar. 1047 East 67 th Street, Cleveland, Ohio, USA.

A. Debeljak

SPORT

Lepa teniška zmaga v Sofiji

Nekaj podrobnosti o medmestni teniški tekmi med Beogradom in Sofijo, v kateri sta Beograd zastopala med ostalimi tudi brata Boris in Egon Smerdu

Kakor smo na kratko beležili že sproti, je bil v dnevih od 16. do 18. t. m. v Sofiji medmestni teniški dvoboj med Beogradom in Sofijo, v katerem je Beograd zmagal s 7:4. V ekipi Beograda sta bila tudi dva Ljubljančana, in sicer oba brata Smerduja, od katerih je Boris že član BTK, Egon pa je član ljubljanske Ilirije in je igral kot gost. O nekaterih vtisih in tehničnih podrobnostih nam je Egon Smerdu napisal naslednje vrstice:

Naša teniška ekipa je bila v Sofiji navdušeno sprejeta. Na kolodvoru je bila zbrana vsa savezna uprava s predsednikom in generalnim tajnikom Luridijevim. Po sprejemu so nas spravili v hotel »Slovansko besedo«, ki je eden najnovejših v središču Sofije. Zvečer je bil slavnostni banket, ki se ga je udeležila vsa teniška elita Sofije in kjer je bilo izrečenih mnogo prisrčnih zdravic.

Naslednji dan smo si ogledali igrišče, ki ima krasen položaj sredi glavnega parka v Sofiji na tako zvani »gradini cara Borisa«. Teren ima poleg osrednjega courta še osem igrišč. Pozneje smo obiskali tudi klubske prostore tamkajšnjega teniškega kluba v eni izmed palač blizu dvora. Vse je opremljeno z največjim udobjem, kar je razumljivo, ker je ta klub zelo bogat in zaradi denarja nima nobenih skrbi. Ta dan se igrati ni dalo, ker je vse popoldne lilo kakor iz škafa.

Tekmovanje se je nato začelo v soboto dopoldne. Pred tekmo sta se obe tekmujoči ekipi postavili pred glavno tribuno, kjer so bili izmenjani oficielni pozdravi in spominska darila. Mi smo položili pred spomenik članov BTK, ki so padli v vojni, lep venec, na igriščih pa je takrat zavladal enominutni molk. Bolgari so postavili svoje moštvo zelo taktično, in sicer tako, da so bili na prvih mestih slabši igralci. Najboljši njihov igralec je brez dvoma Dimitrov, ki ima izredno dober forhand, je vzdržljiv in borben do skrajnosti ter je imel tudi največ uspeha. Njegova posebnost je še ta, da je levičar. To, kar je Dimitrov v singlu, je Cankov v doublu; visok okoli 2 m in tudi levičar ima odličen servis in smash, poleg tega pa sijajen refleks. Tretji bolgarski igralec Jordanov je imel za nasprotnika nerazpoloženega Konjovića, ki ga je premagal v treh setih, kar je bil do zdaj njegov največji uspeh. Zelo dobra igralca sta tudi Mladjov in Kurukli.

V prvi igri se je sestal Smerdu Egon s Kuruklijem in po trdem odporu izgubil s 6:4, 6:2. Smerdu se je zelo trudil, toda proti odličnemu Bolgaru je bil brez moči. Ostali rezultati so bili: Konjović-Radovanović : Mladjov-Cankov 6:4, 6:3. V zadnji igri sta se sestala Laslo in Dimitrov. Slednji je zmagal ob velikanskem navdušenju publike s 6:4, 2:6, 7:5. Prvi dan je Sofija vodila z 2:1, zato je bilo drugi dan na igrišču preko 1000 ljudi, ki so pričakovali zmago domačih.

V prvi točki nastopi Boris Smerdu proti Andrejevu in brez napora zmaga 6:2, 6:2. Sledila je najlepša točka dneva: double B. Smerdu-Radovanović : Cankov-Jordanov. V silovitem tempu sta Bolgara dosegla 4:0; »Beograjčana« uspeta še znižati na 3:4, potem pa pripade set Bolgarom. Enako je bilo v drugem setu, kjer je bil Cankov nepremagljiv in je bil na mreži odličen; tudi ta set sta dobila Bolgara s 7:5. V singlu je potem Jordanov premagal našega Konjovića s 5:7, 6:4, 7:5; Sofija je vodila 4:2; vse ostale točke so pa Beograjčani beležili v svojo korist na veliko žalost temperamentne publike. Branović-Dukić : Cankov-Kurukli: 6:1, 6:3. To igro sta dobila po zaslugi razpoloženega Branovića. Branović : Mladjov: 6:2, 6:4. Borba Golijata in Davida. Mladjov je visok okoli 2 m, pa je moral kljub temu prepustiti malemu Branoviću zmago. Dukić : Luridijev 4:6, 6:4, 6:3. Radovanović-Laslo : Mladjov-Cankov: 1:6, 6:3, 6:2. V zadnji igri sta se sestala »nepremagljivi« Dimitrov in Smerdu Boris. V dobri pol uri je bil Dimitrov premagan s 6:2, 7:5. Smerdu — pa tudi Dimitrov — sta bila deležna bučnega aplavza.

V nekaj vrstah

Table-tenis in boks na Jesenicah

Agilni SK Bratstvo je priredil preteklo soboto zvečer dve sportni tekmovanji, ki sta pokazali, da je na Jesenicah razen dobrih smučarjev in nogometašev tudi dovolj zastopnikov ostalih sportnih panog. Za medklubsko *tekmovanje v table-tenisu* so postavili moštva Kovinar, Bratstvo in Gorenjec. Tekmovanje se zaradi teme ni končalo. Posamezni rezultati so bili naslednji: Strumbelj II. (Bratstvo) 3 zmage, Miceli (Gorenjec) 3 zmage, 1 poraz, Thuma 2 zmagi 1 poraz in Strumbelj I. (oba Bratstvo) 1 zmago in 1 poraz. V igrah v dvoje je par Thuma - Zupan dosegel 2 zmagi, Strumbelj I, Strumbelj II. pa 1 zmago in 1 poraz, vsi Bratstvo.

Novoustanovljena boks-sekcija je priredila krstno prireditev v boksu, ki je v celoti uspela. Pri posameznih parih se je vendarle poznalo neizvežbano diletantsko nabijanje brez pravega znanja. Morda je bila prireditev sploh prezgodnja, kar se je deloma videlo tudi pri poslovanju sodniškega zbora. Rezultati: Pri prvem paru je zmagal Ažman že v prvi rundi, ker je Velikonja odstopil. Pri drugem paru je zmagal po točkah Pristov nad Razingerjem z 74:68, pri tretjem Svkardi nad Korenom, pri četrtem paru je zmagal po točkah Zupan (Bratstvo) nad Verglesom (Kovinar). Za zadnji par Majnik (Bratstvo). Mitrović (Olimp, Celje) je vladalo veliko zanimanje. Bila je v resnici lepa borba, trajajoča 6 rund po 3 minute. Oba sta pokazala, da sta se že dalj časa urila v boksanju. Zmagal je po točkah Majnik (Bratstvo) s 174:168.

SK Bratstvo je spet storil korak naprej, toda z javnim nastopom v boksu je vsekakor preveč pohitelo. Pa to za v bodoče! Mladini je razen telesne, potrebna tudi duševna vzgoja, sportnik mora v nasprotniku videti sportnega tovariša, ne pa mrtve ovire, ki jo je treba pregaziti. Tekmovalci to pot še niso bili razdeljeni v kategorije, zaradi česar tudi ni bilo pravega presojanja.

Litijani so močni doma

Preteklo nedeljo je bila v Litiji prijateljska nogometna tekma med enajstorico SK Most iz Ljubljane in domačim SK Litijo. Domačini so zmagali s 4:1 (3:0).

Začetek pripade gostom iz Ljubljane, ki pa ne znajo izrabiti nekaj zrelih situacij za dosego vodstva. Litijani počasi prehajajo v ofenzivo, vendar dosežejo prvi gol iz enajstmetrovke, ki jo je prisodil sodnik zaradi roke v kazenskem prostoru. Enajstko je efektno streljal Demko. Drugi gol je dosegel isti igralec, ki mu pravijo »Piola«. Preigral je vso obrambo in z lepim strelom dosegel najlepši gol dneva. »Piola« je bil v tem delu tekme najboljši igralec na terenu. Tretji gol za Litijo je dosegel Gorenc iz daljave 25 m.

V začetku II. polčasa si je pri napadu gostov iz Ljubljane, ko je vodil žogo srednji napadalec proti litijskemu golu, desni branilec SK Litije Novak v startu po nesrečnem naključju zlomil nogo. Po kratkem presledku, ki je nastal zaradi te nesreče, se je tekma nadaljevala, vendar je zapustila nepovoljen vtis in postala mlačna in nezanimiva. Po en gol so dosegli gosti po Jančigarju in Litijani po Jančarju.

Huda kazen za nedisciplinirانega igralca

Kakor smo že zapisali, je bil v nedeljo dunajski prvak Admira strahovito tepen v berlinskem olimpijskem stadionu v tekmi za prvenstvo Nemčije. Drugi kandidat Schalke 04 mu je v 90 minutah nasul samo — 9 golov. V tej tekmi je prišlo takoj po pavzi do hudega incidenta. Srednji krilec Admire Kacl se je dejansko lotil Szepana in ga dobesedno knockoutiral, tako da so ga morali kar odnesti z igrišča. Nemški sportni vodja je takoj po tekmi proglasil takole kazen za Kacla in njegov klub: Igralec je za vselej izključen iz telesno-vzgojnih organizacij, klub pa, ki mu je izrekel strogi ukor zaradi pomanjkljive vzgoje igralcev, do konca junija ne sme igrati nobene javne tekme z grožnjo, da bo v ponovnem primeru kaznovan še bolj občutno. To je hud udarec za dunajske nogometaše, ki so jih včasi imenovali »čudežna moštva«.

Razpis

teka iz Šmartna v Litijo

SK Litija priredi v nedeljo, dne 25. t. m. ob 9. dop. tradicionalni cross-country na banovinski cesti Šmartno-Grbin-Litija, v dolžini 3000 m. Pravico tekmovanja imajo moštva (3 tekmovalci) in poedinci člani klubov, ki so včlanjeni v JAS.

Prvo plasirano moštvo prejme *prehodni pokal* SK Litije. Prehodni pokal preide v trajno last po trikratni zaporedni oziroma petkratni zmagi v presledkih. Diplome prejmejo prvi trije poedinci. Klasifikacija moštev se določi tako, da prvi na cilju prejme eno točko, drugi dve itd. Moštvo, ki dobi najmanj točk, je zmagovalec.

Do sedaj so bili zmagovalci:
1936 — ASK Primorje,
1937 — SK Litija,
1938 — SK Ilirija.

Prijave je treba poslati na naslov SK Litija, Litija, najkasneje do petka 23. t. m. Prijavnine ni!

Prireditev bo v okviru olimpijskega dne namesto 18. t. m.

Turneja naših gledaliških umetnikov po Sloveniji

Ljubljana, 20. junija.

Člani našega Narodnega gledališča so za letošnje počitnice pripravili vrsto turnej, ki bodo za naše podeželje brez dvoma pomemben kulturni dogodek. Med drugimi bosta prvaka naše drame Ivan Levar in Mira Danilova s Sominovim »Atentatom«, izredno zanimivo, napeto dramo, gostovala v vrsti večjih krajev po Štajerskem in Prekmurju. Tako bosta v četrtek nastopila v Murski Soboti, nato pa bosta gostovala še v Dolnji Lendavi, Ptuju, Ljutomeru, Ormožu, Laškem, Šoštanju in Slovenjem Gradcu. Gledališče ljubeče občinstvo na deželi, ki ima redkokdaj priliko uživati visoko, polnovredno umetnost, bo brez dvoma vsakokrat napolnilo dvorano.

Obupanec pod Golovcem

Ljubljana, 20. junija

Dopoldne sta dva Galjevičana obvestila policijo, da sta v gozdu nad Jelačinom pod Golovcem naletela na truplo samomorilca, ki se je bil z zanjko okrog vratu obesil na drevo. Na kraj najdbe je takoj pohitela komisija, v kateri sta bila zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kette. Po dokumentih, ki jih je komisija našla pri samomorilcu, je ugotovljeno, da gre za okrog 22 let starega Mileta Luketiča, sina železniškega zvaničnika iz Nove Gradiške. Kljub skrbnim poizvedbam policija v teku dneva ni mogla ugotoviti, kaj je fanta nagnalo v obup in samomor. Na odredbo komisije so truplo prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice.

Gorice so se vzdramile

Vinogradi so znova oživeli. Tišina, ki je ležala nad njimi od druge kopi dalje, je popustila in zdaj hodijo med ravnimi redmi kolja ljudje, se pogovarjajo, smejejo, govorijo o letošnjih dogodkih v vasi in v fari, in ženske, ki imajo za razvoj dogodkov dober spomin, segajo po nje celo v preteklo leto, da bi jim ne zmanjkalo snovi za pomenek. Ni hujšega za žensko, kakor če mora hoditi po gorici molče. — Takšna se potem znaša nad rozgami, trese kolje in meče grudje za mačkami, če se slučajno katera prikaže.

To leto je že šlo čez Slovenske gorice ogromno dogodkov! Marsikateri so jih pretresli do mozga, drugi pa so jih zopet poparili in jim dali še jasneje razumeti, kako čudno je prav za prav dandanes na svetu. — Siromak lahko govori o svoji revščini na vsa usta, pa je vse zaman. Sicer pa je beda Slovenske gorice že tako razgrizla, da se siromakom ne da več govoriti o nji. Pritisnile so na Slovenske gorice tudi vremenske neprilike, da bo beda še večja. Povodnji so jih razgrizle, toča jih je oklestila in bog ve, kaj bo še vse do jeseni!

»V naši fari zato ni pobila toča, ker imamo dobrega duhovnega gospoda«, pravi med delom ženska in razlaga drugim, kako duhovnik odganja točo.

Razgovor postane živahen. Delavci se za trenutek ustavijo; vsak zasadi v zemljo svojega »hlapca«, na katerem ima zavezano rokovat slame, s katero privezuje h kolju rozge, porine med slamo klinec za vezanje in gospodar jim postreže s šmarnico. Pogovor teče o vražah in čarovnijah in Cigulka se oglasi: »To, kar pravite vi, Mica, še ni nič! Ko sem bila pri Svetem Lovrencu, mi je pokradel nekdo z gred vse zeljne glavice. V sveži zemlji sem našla sled njegovih bosih nog, pa sem si rekla: čakaj me, vrag! Zdaj te bom pocoprala, da me boš pomnil. In sem ga. Lasje so mu izpadali, trgalo ga je po kosteh in čez par dni je prijavkal k meni, mi priznal tatvino ter me prosil na kolenih, naj ga rešim copra.«

Mlajše delavke so se smejale in ena je vprašala, kako se to napravi.

»Le smejte se, kozel« se je razsrdila Cigulka. »Kaj bo iz vas, ko ničesar ne veste? Dobra gospodinja se mora na coper razumeti kakor kaplan na očenaš. Le kdo ti bo pomagal, če si sama ne veš?« Potem jim je pa povedala. »Če najdeš na gredi sled bose noge, vlij vanjo ponev vrele zabele, nato pa vlači po nji z zobmi glavnika. Čim gostejši so zobje, tem huje trga tatu po kosteh. Le napravi, pa se boš prepričala.«

Napili so se ter se lotili dela znova. Trgali so z zelenih rozg »roparje«, lomili mladike, na katerih ni bilo grozdja, se vesili na kolje ter ga zasajali globlje v zemljo, za vezači pa so šli škropilci. Na plečih so imeli oprtane velike brente, katerih vzvod so gonili z levico, z desnico pa so opravljali škropilno cev. Plavkasta tekočina galice je brizgala po lepo raščenih listih in gorica je bila za škropilci vsa obarvana z njo.

»Jezus, tetica, povejte Katiki, kako se pocopra fanta, ki ga dekle hoče, a je on ne mara!«

»Tisto?« se je oglasila Cigulka. »Saj, to je važno zanjo.« Z janko si je obrisala nos in začela:

»Če te ne mara fant, ki ga imaš rada, ti nič ne more pomagati bolj ko ta coper. Na veliki četrtek zvečer ulovi v cerkvenem stolpu netopirja. Že prej pa moraš ukrasti fantu iz žepa robček, v katerega zavij na veliki petek zjutraj netopirja. Z netopirjem v robčku pojdi še isti dan k prvi maši. S seboj vzemi še tri bucike, ali pazi, da ti jih na poti nihče ne vidi. Med povzdigovanjem vzemi netopirja, zavezanega kakor ga imaš, iz žepa ter ga pikaj z bucikami, namesto da bi se trkala na prsi. Pikati ga moraš tako, da kane na robček kapljica krvi. Ko prideš iz cerkve, odvrzi netopirja, robček pa spravi. Z njim namreč moraš ob prvi priliki udariti svojega izvoljenca po hrbtu, ko bo prišel iz cerkve. Dokler boš hranila ta robček, te fant ne bo pozabil.«

»Pa pomaga, tetica?« so jo spraševale dekleta.

»Pomaga resnično, kakor je bog v nebesih,« jim je zatrdila ona prepričevalno. In zopet jo je vprašal težak:

»Povejte Matildi, kako se ženska ubrani otrok! Tej lahko, ko je takšna sirota.«

»Kako se ubrani?« je vprašala. »To je tako: Takoj po poroki mora steči v kuhinjo ter vreči v ogenj pest pšeničnega zrnja, da zgori. S tem ubije svojo rodnost.«

»Kristus, vi jih veste!« se ji čudijo in delajo dalje.

Po poljih okapljejo kmetje krompir in koruzo. Tu pa tam še stoji na gonu slamnat mož. Veter mu maje strgane hlače, po rokah mu pa posedajo vrabci. V vaseh pa se čuje klepanje kose. Čas košnje je zdaj, potem pa se bo zemlja še parkrat pretegnila in kmet bo mlatil, kar mu bodo pustile ujme.

Ignac Koprivec.

Naše gledališče

OPERA

Sreda, 21. Zaprto.
Četrtek, 22.: Zaprto. (Gostovanje v Trstu: Boris Godunov).
Petek, 23.: Zaprto. (Gostovanje v Trstu: Prodana nevesta).
Soboto, 24.: Zaprto. (Gostovanje v Trstu: Ero z onega sveta).
Nedelja, 25.: Zaprto.

Zaradi gostovanja ljubljanske opere v Trstu ostane opera ta teden zaprta. Prihodnji teden bodo predstave od ponedeljka do petka. Vrstni red objavimo prihodnje dni, vendar pa že danes opozarjamo, da bodo imeli abonenti reda Sreda svojo predstavo v ponedeljek, 26. t. m., v torek 27. t. m. bo gostoval Christy Solari v »Traviati«, predstava bo v dobrodelni namen po želji slavnega gosta samega. V sredo na Vidov dan bo slavnostna predstava »Borisa Godunova«, obenem bo tudi to spominska proslava v počastitev skladatelja Borisa Musorgskega. Na praznik v četrtek bo gledališče zaprto, v petek 30. t. m. pa bo predstava za red četrtek.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

L. WINDER: 98

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

»In zdaj mi boš ti priskrbel veleuma, ki bo vse to bolje opravljal«, je cesar posmehljivo rekel Francu Ferdinandu.

Franc Ferdinad je rekel, da rade volje priskrbi veleuma, najboljšega častnika v vojski. Ime mu je Conrad pl. Hötzendorf, in leta 1905. se je pri manevrih na južnem Tirolskem odlikoval kot poveljnik južne stranke. Mož je spisal tudi krasno učno knjigo taktike. Mimo tega je lani neverjetno odločno in spretno zatrl upor v Trstu. Ta čas je divizionar v Innsbrucku.

Cesar ni takoj odgovoril. Slovo od Becka ga je zelo težilo. Ali je bilo res že tako, da je smel Franc Ferdinand postavljati svoje varovance na mesta starih zaupnih prijateljev in služabnikov? Ta baron Conrad, ki ga je Franc Ferdinand priporočal, je bil najbrže kak mlajši častnik, človek brez izkušenosti, ki ni segal staremu feldcajgmojstru Becku niti do kolen, slepilec, ki bo delal samo škodo. »A dobro«, si je mislil cesar, »poizkusimo.«

Povprašal je in ostrmel: stari generali, ki so poznali Conrada, so dali prestolonaslednikovemu varovancu kar najsijajnejše izpričevalo.

Franc Ferdinand je triumfiral. Cesar je hotel spoznati barona Conrada, imenovati neznanca za načelnika generalnega štaba.

Conrada so brzojavno poklicali v Belvedere. Presenečeni divizionar se je ustrašil, ko je slišal, da bo postal načelnik generalnega štaba, in zajecljal: »To ni ... mogoče.« — »Kar jaz hočem, mora biti mogoče«, je odvrnil Franc Ferdinand in se nasmehnil, meneč, da presenečeni častnik ne more zapopasti sreče, ki se mu ponuja.

Conrad pa je vztrajno ponavljal, da te naloge ne more sprejeti, ker se ji ne čuti kos. Saj je samo vodja oddelka; nemara dober vodja, a drugega nič.

Franca Ferdinanda je potrpljenje minilo. Celo uro se je prepiral s Conradom, nato je zapustil sobo in poslal podpolkovnika Broscha k trmastemu generalu. Brosch je prišel z ukazom. Franc Ferdinand je baronu Conradu ukazoval, naj uboga; cesar je po hudih bojih sprejel predlog Franca Ferdinanda — če se Conrad zdaj izmuzne, je prestolonaslednik osramešen. To se ne sme zgoditi.

Conrad si je izprosil trohico časa za premislek. Bil je strokovnjak, ki ga je častihlepnost gnala, da bi se pokazal v svoji stroki neprekosljivega. Njegova stroka je bilo italijansko mejno ozemlje. Polje, ki ga je moral poznati načelnik generalnega štaba, je bilo stokrat večje. Conrad je računal: »Ako se zdaj kot načelnik generalnega štaba ne obnesem, sem za zmerom pokopan.«

Toda velikanska naloga, ki se jo je bal, je bila tudi velikanska vaba.

Conrad je postal načelnik generalnega štaba. Hkratu s tem je podal vojni minister baron Pitreich, ki so ga prištevali k prestolonaslednikovim nasprotnikom, ostavko. Feldcajgmojster baron Schönaich, ki so ga imeli za zaupnika Franca Ferdinanda, je postal vojni minister.

Ko je čez nekaj dni padel tudi najstarejši sovražnik Franca Ferdinanda, minister vnanjih zadev grof Goluchowski, in je prišel na njegovo mesto avstrijski poslanik v Petrogradu, Alojz, baron Lexa pl. Aehrenthal, je Brosch dejal Francu Ferdinandu.: »Zmajska zalega je iztrebljena.«

Franc Ferdinand se je zasmejal: »Največji zmaji so odpravljeni. Manjše prepustim vam, da jih postrelite.«

»Prizadeval si bom, da korenito opravim to delo, cesarska visokost, in ne dvomim, da mi bo uspelo — če bo sveti Jurij pomagal«, je odvrnil Brosch.

»Sveti Jurij vam obljublja vsakršno podporo«, se je nasmehnil Franc Ferdinand.

Blagoslavljal je slavno leto 1906., leto prvih velikih uspehov, čeprav se je bil Maks Vladimir pl. Beck to leto pokazal izdajalca in čeprav je bil ob koncu leta še vedno ministrski predsednik. Generalni štab in vojno ministrstvo je bil Franc Ferdinand osvojil, oborožena moč je bila njegova. Upal je, da bo poslej obvladoval tudi vnanje ministrstvo. Sovražni načelnik generalnega štaba, sovražni vojni minister, sovražni minister vnanjih zadev, vsi trije so bili hkratu odstranjeni — mar to ni bila sreča? Neodločno, še vedno nezaupljivo, še vedno ranjen od burnega naleta sreče v tem srečnem letu, je Franc Ferdinand izrekel veliko besedo: »Sreča.« Od izdajstva vrlega pravnika Maksa Vladimirja pl. Becka se je bilo nezaupljivcu vse posrečilo. Zofija je rekla, da jima je božja previdnost vendar, vendar že milostljiva. Franc Ferdinand je prikimal in se ob Zofijini strani kleče zahvalil božji previdnosti za milost, za milostni obrat. Skrivaj, tako skrivaj, da niti Zofija ni uganila, je začel verovati, da ga je hotela božja previdnost, okrepiti, ohrabriti in napotiti vse njegovo bodoče življenje na ognjeno cesto zmagovitega napredovanja in mu je zato poslala svetega Jurija, zmajemorca, ki je v treh sobah konopiške uradniške hiše molče čakal tega prerodilnega leta.

Franc Ferdinand je to drzno misel skrival. Kakor je njegova mati, bolna, od smrti zaznamovana Marija Anunciata, po odpovedi nadvojvode Ferdinanda Maksa, ki je bil šel v Mehiko umret, skrivaj videla svojega nerojenega sina kot velikega zavojevalca, kot cesarja in vladarja sveta, kakršnega še ni bilo v stari državi, kot največjega Habsburžana, ki ga je vzela Mati božja v svoje varstvo, da preživi vse Habsburgovce, ki so mu na poti — takisto skrivaj je zdaj Franc Ferdinand veroval, da mu je božja previdnost poslala svetega Jurija, zato, da premaga zmaje, ki hočejo pogubiti staro državo. V globoki resnobi se je čutil eno s svetim Jurijem, ko je smehljaje se rekel podpolkovniku Broschu: »Sveti Jurij vam obljublja vsakršno podporo.«

Podpolkovnik Brosch se je vneto nasmehnil. On ni veroval v čudodelno moč svetega Jurija. Veroval je v čudodelno moč svoje vojaške pisarne, ki se kmalu ne bo več zadovoljevala s tem, da vlada armadi.

SOVRAŽNIKI

Mumijski kabinet — tako je Franc Ferdinand imenoval stare gospode, ki so obdajali cesarja — je bil dolgo časa pokoren vplivu načelnika generalnega štaba barona Becka, ki je menil, da se za prestolonaslednika ni treba brigati. Tudi cesar, ki je imel nečaka zmerom za nevarnega borca, se je kdaj pa kdaj pridružil mnenju starega feldcajgmojstra in tovariša iz mladih let. Geslo, ki ga je bil izdal načelnik generalnega štaba, je bilo pripravno, glasilo se je: »Esta ni treba prav nič prezirati!« V resnici je to pomenilo: »Esta je treba docela prezirati!« Po nepričakovanem padcu barona Becka, ki ga je moglo povišanje v grofovski stan le malo potolažiti, je mumijski kabinet osupnil. Očividno je bilo nápak prezirati prestolonaslednika: ne stari felcajgmojster, temveč knez Montenuovo, ki je smatral nenehni boj proti prestolonasledniku za prvo dolžnost vseh zvestih cesarjevih služabnikov, je imel prav. Franc Jožef, ki je prepozno spoznaval, da ni bila prestolonaslednikova vojaška pisarna nič drugega kakor nasprotna vlada, ki se je korak za korakom izkušala polastiti moči, ni mogel več nazaj. Že priznane vojaške pisarne Franca Ferdinanda ni bilo moči spraviti s sveta. Srebrolasi vladar je bil postal žrtev svoje trudnosti. Naveličan bojev, potreben miru in hlepeč po miru, je bil ustregel želji Franca Ferdinanda, v tihoti svoje schönbrunnske delovne sobe pričakujoč, da bo prestolonaslednikovo »igračkanje z vojaščino«, ki ga niti vojno ministrstvo niti generalni štab ne smatrata za resnega, odvračalo neprijetnega nečaka od nevarnejših podjetij in načrtov.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Trgovski pomočnik ali pomočnica
galanterijske in modne stroke, res siguren in dober prodajalec, vsestransko zanesljiv, dobi mesto 1. julija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjski kraj«. 15298-1

Dobro frizerko
sprejmem takoj. — Stanko Podbevšek,, Dev. Marija v Polju. 15304-1

Iščemo poverjenike
za vodstvo naših filijal v vseh turističnih mestih. Javiti se Turistični zadrugi, Beograd, Dečanska 29-I. 15293-1

Plačilna natakarica
zmožna tudi nemščine, dobi takoj mesto za boljšo restavracijo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 653-1

Šoferje in mehanike
sprejme večje avtoprevozništvo. Nastop takoj. Ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod »Šofer«. 15331-1

Pisarniško moč
sprejme avtoprevozništvo takoj. Osebe z nekaj tehničnega znanja imajo prednost. Ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sigurna moč«. 15332-1

Tapetniškega pomočnika
zanesljivega, starejšega, popolnoma samostojnega v vseh v tapetniško stroko spadajočih delih sprejmem za stalno. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Izurjen pomočnik«. 15325-1

Potrebujem takoj
trgovskega pomočnika in slugo. Prednost imajo pošteni in pridni. Janez Menart, Sv. Petra cesta 35, — Ljubljana. 15329-1

Plačilno natakarico
z znanjem nemščine, gostilniško kuharico, perico in pomivalko, takoj sprejmem. — Posredovalnica Ogrinc, Aleksandrova cesta 7. 15322-1

Natakarico
ki bi pomagala tudi v kuhinji, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15321-1

Kontoristko
zmožno, s prakso, z znanjem nemščine, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva 66«. 15319-1

Frizerko
dobro moč, sprejme v stalno službo salon Vreček, Ljubljana VII, Celovška 30. 15334-1

Modistko
sprejme salon Ivanka Stegnar, Stritarjeva 9. 15184-1

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Deklica
14 let stara, ki je dovršila 5 razredov ljudske in 2 razreda meščanske šole, bi se rada izučila za frizerko v boljšem salonu v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stanuje pri starših«. 15324-44

Zaslužek

Beseda 1 din, davek din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Blago v komisijo
sprejme agilen trgovec. Garancija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ekonomist« Maribor«. 15260-3

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

1. septembra bo otvorjen
dekliški penzionat »NADA«
konverzacija v tujih jezikih. Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 14. Gojenke bodo imele v pensionatu stanovanje, hrano, sodobno vzgojo in konverzacijo v angleščini, francoščini in nemščini. Zahtevajte prospekte! 14225-4

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Vinski sodi
4 kom. od 30 hl naprej, naprodaj. Poizve se pri J. Oražem, Moste, Ljubljana. 15302-6

Košnjo trave
blizu Sv. Križa prodam. — Vprašati: Sv. Petra cesta 34. 15320-6

Zapomnite
da vse dobro ohranjene predmete vedno najbolje kupite in prodate pri: ABC, Ljubljana. Medvedova c. 8. (poleg kolodvora Šiška). 15303-6

Že za 360.— Din
najmodernejša otomana samo pri Zakrajšek, Miklošičeva 34. Tel. 48-70. 13954-6

Velika količina normalnih kos
iz prvovrstnega jekla po 15 in 20 din prodaja tvrdka Justin Gustinčič, Maribor Tattenbachova ul. 14. 14855-6

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Starinsko avbo
in sklepanec za narodno nošo, kupim. Ponudbe na: Klešnik, Ljubljana, Hrenova ulica 5-I. 15309-7

Rabljene fotoaparate
in vse foto potrebščine, radio, tehnične in druge predmete kupujemo in sprejemamo v komisijsko prodajo. Odgovarjajoče plačamo takoj. Dajemo predujme. Ponuditi: Fototrgovini, Vošnjakova 4, (blizu Slamiča). 15312-7

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Mali avto
in 198 ccm motor prodam. Cena za avto 4.800 (taksa za 1939 plačana).. Cena za motor 2.800. Likar, Stari trg 26, II. nadstr. 15314-10

Več avtomobilov
rabljenih: DKW Luxus, 2-sedežni kabriolet, Adler Junior limuzina, etc. ugodno proda DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 15264-10

Pohištvo

Beseda 1 din, davek din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Hrastovo spalnico
rabljeno, prodam za 800 din Prečna ul. 6, Ljubljana. 15271-12

Pohištvo
spalnica, jedilnica in voz za bolnika, vse skoro novo, — ugodno prodam. Beljaška 32 visoko pritličje. 15316-12

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Mizarskega kompanjona
išče mojster v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dober«. 15310-16

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

V hiši kavarne »Evropa«
oddamo za mesec avgust pisarniške prostore, obstoječe iz 3 sob, eventuelno celo stanovanje, obstoječe iz 5 sob in pritiklin. Istotam za mesec september trgovski lokal s skladiščem ob Tyrševi cesti. Pojasnila Gregorc & Co., Ljubljana. 15306-19

V Laškem
je naprodaj tik Terme velika stavbna parcela in malo posestvo z novo enodružinsko hišico. Informacije pri Plaznik, gostilna Dobro, Laško. 652-19

Koristna prilika
Strokovne osebe kakor: hoteliri, gostilničarji ali boljši natakarji, z nekaj kapitala nudimo s povoljnimi pogoji donosen in samostojen posel na plaži pri Šibeniku. Položaj je prikladen za kopanje, bogat je na gozdu ob sami obali, ter ima stoječo hišo in vse potrebno za uspešno delo. Mesto je mnogo posečano od turistov in izletnikov iz Šibenika in okolice. Reflektantj naj izvolijo zahtevati informacije v ogl. odd. Jutra. 15198-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Hiša v Celju
Glavni trg6 ,ugodno naprodaj. — Informacije: Celje, Levstikova 4. 15289-20

Prodam hišo
v centru mesta. Letni dohodek din 36.000. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Centrum«. 15326-20

Stanovanje odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam stranki brez otrok za avgust. Informacije Trafika - Pasaža. 15301-21

Dvosob. stanovanje
s kopalnico, z uporabo vrta in pralnice v Staretovi ulici odda: Tehna, Mestni trg 25. 15307-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Trisobno stanovanje
išče dvočlanska rodbina v centru. Ponudbe pod značko »Julij, septembre« na ogl. odd. Jutra. 15305-21a

Stanovanje 2 sob
s pritiklinami, išče mirna družina za avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »39«. 14890-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Dve sobi s klavirjem
ev. kuhinjo oddam čez počitnice v Tivoliju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15292-23

Sostanovalca
z vso oskrbo, sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15323-23

Komfortno sobo
v centru, mirno in čisto, oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15318-23

Sobo
lepo opremljeno v I. nadstropju v mestu, oddam 1. julija gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15333-23

Opremljeno sobico
z vso oskrbo, oddam 1. julija stalnemu boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14779-23

Sostanovalca
boljšega, v centru, sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14780-23

Opremljeno sobo
lepo, solnčno, oddam pri sodniji 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14918-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam za takoj. Istotam iščem služkinjo za 1. julij. Lasan, Moste, Pokopališka št. 14. 15254-23

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

2 domača prašiča
debela, 10 mesecev stara, naprodaj. Ižanska c. 112. 15294-27

Mala modra papiga
»Niko« je ušla včeraj. — Proti nagradi oddati Viktor Jeruc, Pražakova 17-II. 15311-27

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Informacije

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj ši znesek 17 din

Izjava
Nisem plačnica za dolgove, katere dela moj mož. Opozarjam vsakega kateri bi kaj kupil od njega. — Angela Gorjup, Tržaška cesta 19, Ljubljana. 15308-31

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 5 din; za dajanje naslova 5 din; najmanj ši znesek 20 din.

»Prijatelj 11«
Prosim dvignite pismo. — Slavko. 15253-24

Želim poznanstva
z gospodično, ki se je peljala z vlakom 17. t. m. iz Slivnice v Zagreb. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15328-24

Nega lepote
zanimivo brošurico dobite brezplačno ,ako javite naslov z dopisnico Superba Zagreb. Ilica 64. 11843-3

VABILO na OBČNI ZBOR
KMETSKA HRANILNICA in posojilnica v ŠT. VIDU nad Ljubljano bo imela redni občni zbor dne 28. junija t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Kratky v Št. Vidu.
Dnevni red: Čitanje revizijskega poročila.
Poročilo upravnega in nadzornega odbora.
Sklepanje o računskem zaključku.
Predlogi in slučajnosti.
Če bi ob napovedani uri občni zbor ne bil sklepčen, bo čez pol ure na istem mestu z istim dnevnim redom zaposleni občni zbor sklepal ne glede na število prisotnih članov.
UPRAVNI ODBOR. 15330-31

MODROCE
OTOMANE
COUCHE
ROLETE
kupite najceneje pri
E. Zakrajšek
LJUBLJANA
Miklošičeva 34
Prepričajte se!

Po priznano nizkih cenah si nabavite najboljše moške obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri
Preskerju
LJUBLJANA
Sv Petra cesta 14

Ob vsaki priliki — se spomnite
da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Za številne pismene in ustmene izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega predobrega očeta in strica, gospoda

ZORMAN JANEZA
MIZARSKEGA MOJSTRA

se tem potom vsem najsrčneje zahvaljujemo. Dolžnost nas veže zahvaliti se predvsem preč. gospodu kanoniku Sušniku, čč. duhovščini sv. Jakoba, gosp. dr. V. Špornu za njegovo požrtvovalno skrb v času bolezni, gospodom pevcem za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev, in končno vsem onim številnim prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

LJUBLJANA, dne 20. junija 1939.

FRANC, sin; GABRIJELA, hči in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Dotrpela je in nas zapustila za vedno gospodična

Ljuba Cepuder

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 5. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c.) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 20. junija 1939.

Žalujoči ostali

ZDRAVITE KOŽNE BOLEZNI!

Lišaje, hraste, prišče na obrazu in telesu, fircigerje. — Vzemite še danes DERMOVAL, lonček din 20.—. Želodčne bolečine, napihnjenje, pomanjkanje teka, motnje v prebavi zdravite z MARKOVIMI KAPLJICAMI, ki so preko 100 let preizkušeno zdravilo. Steklenica din 22. — Znojne noge je treba zdraviti s Siquidom; steklenica din 10. — Lekarna Rojc, Zagreb, Gornji grad 5.

Kapitalisti! NAJBOLJŠE ZAVAROVANJE SVOJE GOTOVINE DOSEŽETE Z NAKUPOM NEPREMIČNIN V BEOGRADU.

»AVALA«, vodeče podjetje za promet nepremičnin v Beogradu, Pašićeva 5-I. vam omogoča s svojim solidnim poslovanjem in veliko izbiro okazijskih prodaj HIŠ, PALAČ, VIL in STAVBIŠČ, da plasirate svojo gotovino v zdrave in solidne objekte z odličnimi obrestmi. — Vse informacije in strokovni nasveti brez obveze za nakup.

»AVALA«
Pašićeva 5/I. tel. 28-8-30
(vhod iz male ulice)

RADIO

Sreda, 21. junija

Ljubljana 12: Mandoline in balalajke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Tujski promet in šolska mladina, poučna igra (A. Adamič). — 18.40: Kulturna slika Novega mesta II. del (g. Jože Gregorič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Drina. — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) ter napovedi in poročila.

Beograd 17.20: Orkester. — 19.05: Šramel kvartet. — 20: Prenos opere iz gledališča. — **Zagreb** 20: Plošče. — 20.30: Kakor Ljubljana. — 22.20: Ples. — **Praga** 19.20: Kabaretni prizori.—20.20: Plesni večer. — Poletna pravljica. — 22.10: Salonski orkester. — 23: Češka glasba. — **Varšava** 21: Chopinove klavirske skladbe. — Plošče. — **Sofija** 18: Bolgarske pesmi. — **Dunaj** 12: Lahka glasba. — 16: Mali orkester. — 18.20: Plošče. — 19: Kresovanje. — 20.15: Štajerski večer. — 21: Serenada. — 22.30: Dunajska glasba. — 24: Nočni koncert. — **Berlin** 19: Vesela muzika. — 21.15: Ljubezen je blaženost. — 20.45: Simfonična glasba. — 22.30: Lahka glasba. — 20.15: Poskočne pesmi. — 22.20: Klavirski koncert. — 22.45: Mali orkester in petje. — **Pariz** 19.30: Skladbe za čelo. — 20.30: Plesi s plošč. — 20.45: Z razstave v Liegeu. — 22.15: Plošče in ples.

KOLESA
kupite dobro in poceni tudi na obroke pri
H. SUTTNER, Ljubljana
Brezobvezen ogled! Aleksandrova 6.

Oglas

Jugoslovenski čelik a. d. Sarajevo

išče

8 RUDARSKIH NADZORNIKOV

z dovršeno nižjo rudarsko šolo za namestitev v rudniku v Zenici. — Ponudbe z životopisom in overovljenimi prepisi vseh spričeval je treba poslati na »Generalno direkcijo Jugoslovenskog čelika a. d. — Sarajevo«, ki bo dala posameznim reflektantom detajlne pogoje za nameščenje. — Prednost imajo reflektanti z večletno prakso v metanskih jamah.

Tekstilno podjetje sprejme:

COTTON-MEHANIKE, COTTON-FLETILCE, ŠIVILJE in VEZIŽKARCE.

Pismene ponudbe poslati na PUBLICITAS d. d. — Zagreb — Ilica 9, pod br. 53521.

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

74

S silnim skokom so planili vsi štirje hkratu Aliju ben Kaliju na hrbet. Arabec je telebnil na nos. Od strahu se mu je sprožil samokres, a svinčenka je zletela v oblake, in tem ni veliko škodilo. Gospod Vrtačnik je poiskal na »Pegazu« močno vrvico, nakar so zvezali Aliju ben Kaliju roke in noge.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.